

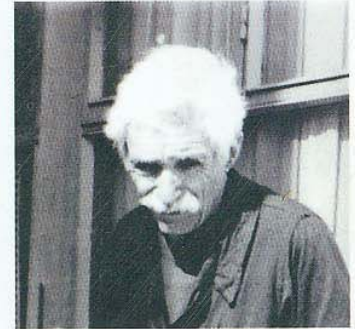
یانان یاشیل

سنجیلمیش و یئنی تاپیلمیش اثرلر

حبیب ساهر

درله‌ین: رسول یونان

یانان یاشیل / حبیب ساهر / درله‌ین: رسول یونان

سس سالیب داغدا
گنجه سئل سولاری
مئشه دن چیخما دایر آی یوخاری
شام آچیر ساخسیدا
بیر قانلی چیچک
اته یینده چابالیر بیر کپنک...!
نه قار اتلیقدی بو زیندان! نه سویوق!
نه اوچون آی بو قدر رنگی سولوق؟

حبیب ساهر ایرانین شعرینده بیر باشا اؤتچولدور و یئنی تورک شعرینین دوشونور آتاسیدیر.
بو کیتابدا اونون سنجیلمیش و چاپ اولمامیش اثرلری ایله تانیس اولاجاقسیز.

ISBN 978-964-8910-82-7

9 789648 910827

يانان ياشيل

نشر افكار

يانان ياشيل

حبيب ساهرين سئچيلميش اثرلري

درلهين
رسول يونان

خزان گونونده، بو سس ده کؤچنلرین سسی دیر...
سنین اوزون، او گؤزونده، یانان یاشیل ایشیغی
اورکله هر نه قدر سئوسم، ای عطیرلی گلین
بو گون ندنسه حیاتیتم زهر له نیب، چوروموش
اینان، نه اود، نه بزله کلی ائوین، نه ده عشقین
منیم گؤزومده، دنیزده یانان گونه دیمز

پاییز ماهنی سی

ساهر، حبیب، ۱۲۸۲ - ۱۳۶۴.

یانان یاشیل / حبیب ساهرین سئچلمیش اثرلری؛ درله یین رسول یونان.
تهران: نقد افکار، ۱۳۸۷. ۴۱۶ ص.

ISBN: 978-964-8910-82-7

شعر ترکی - ایران - قرن ۱۴. یونان، رسول، ۱۳۴۸ - گردآورنده

۱۳۸۷ ۲ س ۲۷۵ س / ۳۱۴ PL

۱۳۰۳۵۴۸ ۸۹۴ / ۳۶۱۱

نشر افکار

www.nashreafkar.com

یانان یاشیل

گزیده ای از آثار حبیب ساهر

گردآوری: رسول یونان

صفحه آرا: فرشته هوشمندی

لیتوگرافی و چاپ: طیف نگار؛ صحافی: مهرگان

تیراژ: ۱۱۰۰ نسخه؛ نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

بها: ۶۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۹۱۰-۸۲-۷ ISBN: 978-964-8910-82-7

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مرکز پخش: تهران، خیابان انقلاب، نرسیده به پیچ شمیران، کوی نوبخت، شماره ۱۰، واحد ۱

تلفن: ۷۷۵۱۰۹۸۳ - ۷۷۶۰۳۳۱۲

ايچينده كيلر

- ۱۷..... اونو تمانان يازديم.....
- ۱۹..... درينليك اووچوسو.....
- ۲۵..... حبيب ساهر اينالاردا.....
- ۲۷..... گۆزليكلر شاعيري / م.ع. فرزانه.....
- ۳۱..... معنويت صاحبي اولان شاعير / دوكتور حسين محمدزاده صديق.....
- ۳۴..... سوواريلميش پولاد تك / گنجعلي صباحي.....
- ۳۷..... حبيب ساهرين خاطيري / كاظم سادات اشكوري.....
- ۳۸..... ساهر؛ دونيائين تكجه مهربان معلمي / دكتور جواد مجايي.....
- ۳۹..... ياشايش شعري كيمي ساده و سنجيرلي / مفتون اميني.....
- ۴۰..... حبيب ساهر اسير ائللرين شاعيري / احمد پوري.....
- ۴۲..... ساهر بؤيوك اوئنجول / شمس لنگرودي.....
- ۴۴..... موباريز شاعير / ائل اوغلو.....
- ۴۶..... قوجا حبيب / عمران صلاحى.....
- ۴۸..... ساهرين آردينجا گئجه نين سسى ... / دكتور حميد نطقى.....

۱۰۵.....	قورخما!
۱۰۶.....	قووالا دوشمانلاری!
۱۰۸.....	وطنین ماتمینه
۱۱۱.....	قانلی پاییز
۱۱۳.....	حیاتین یو کو آغیر دیر، آغیر
۱۱۶.....	قافلانکیدان چیخدی گون
۱۱۷.....	اوغولدا بیر دلی یئلر
۱۱۹.....	شاعیر سلیمان روستمه
۱۲۲.....	باپاتیلار
۱۲۴.....	سئوگیدی
۱۲۶.....	گول دسته سی
۱۲۷.....	پاییز
۱۲۹.....	قیش
۱۳۱.....	یاز
۱۳۳.....	یای
۱۳۵.....	چینی فینجان
۱۳۷.....	باپاتیلار
۱۳۹.....	جیغاتی
۱۴۲.....	یورد ماھنیسی
۱۴۶.....	نه آنلادیق
۱۴۸.....	گۆزل
۱۵۰.....	قار یاغیب اوستومه
۱۵۲.....	کند گۆزلی
۱۵۴.....	باغدا گول
۱۵۶.....	ماھنی
۱۵۸.....	آی
۱۶۱.....	ماھنی
۱۶۳.....	بات - بات یئین اوشاقلار
۱۶۵.....	قوربانلیق

۵۱.....	شعرلر
۵۳.....	سؤیله تانری
۵۵.....	آتلیلار
۵۷.....	یورد ماھنیسی
۵۹.....	حیات شیریندیر
۶۰.....	سهنده ساری
۶۲.....	آرازین سویو
۶۴.....	مندن سلام دئین گۆزل تبریزه!
۶۶.....	گولمه
۶۸.....	گنجه کئچمیش یاریدان
۷۰.....	سون سۆز
۷۲.....	یولدان کنار
۷۴.....	کند ماھنیلاری
۷۶.....	سئوگیلیم
۷۸.....	پاییزین ایلك گونلری
۷۹.....	آنا سسی
۸۰.....	قافقاز یوللاریندا / بیر پارچا
۸۲.....	۱۹۴۵ - جی ایله
۸۴.....	گنجه ایشیقلاری
۸۵.....	بیر توخوجو قیزا
۸۷.....	باسقین
۸۹.....	آخشامچاغیدیر
۹۱.....	زامانین سیرری
۹۴.....	سازاق اسدی
۹۵.....	خزانلار
۹۸.....	آرزو
۹۹.....	حیاتدیر آخار چشمه
۱۰۱.....	گنج یازیچی

۲۳۰.....	ياغماسان دا گورولده.....
۲۳۴.....	كابوس.....
۲۳۶.....	سودا ايشيقلار.....
۲۳۷.....	آننه مله برابر.....
۲۳۹.....	ای قمر.....
۲۴۱.....	كۆلگه له نن قيزيل داغلار.....
۲۴۳.....	آنم اوچون.....
۲۴۵.....	آيين كۆلگهسى.....
۲۴۷.....	گنجهلرين نغمهسى.....
۲۴۹.....	آرزو.....
۲۵۱.....	قريزانتيم گوللىرى.....
۲۵۳.....	چۇل چيچكى.....
۲۵۵.....	مئشه لرین قوينوندا.....
۲۵۸.....	يارين آتكلرى.....
۲۶۰.....	آييل سولار اوسته!.....
۲۶۲.....	اوخوما آيهى ياس.....
۲۶۳.....	اويانميش.....
۲۶۴.....	دالغالار قابارميش.....
۲۶۶.....	ايشچى.....
۲۶۹.....	يول وئر كئچيم.....
۲۷۱.....	سون گنجه.....
۲۷۳.....	شعرين دىلى.....
۲۷۵.....	يور دوموز.....
۲۷۶.....	دۇردلوكلر.....
۲۷۷.....	پريحان.....
۲۷۹.....	زبرجد اولدوز.....
۲۸۱.....	سو قىزى.....
۲۸۲.....	ساريشين قيز.....
۲۸۴.....	خاطيره.....

۱۶۷.....	قاراچيلار.....
۱۷۰.....	شعرين سسى.....
۱۷۲.....	كىملردير؟.....
۱۷۴.....	گنجهنين سسى.....
۱۷۶.....	ماهنى.....
۱۷۷.....	خرمن اوستو.....
۱۷۹.....	ماهنى.....
۱۸۱.....	سهند داغى.....
۱۸۳.....	آخشام كۆلگه لرى.....
۱۸۵.....	ترانه.....
۱۸۶.....	ماهنى.....
۱۸۷.....	بیر غلامين گوناھى.....
۱۹۰.....	ماهنيلار.....
۱۹۳.....	پارك.....
۱۹۶.....	يزيدين سارايى.....
۱۹۹.....	مرشيد.....
۲۰۲.....	دَميرلینين آتگينده.....
۲۰۴.....	اينانما.....
۲۰۵.....	اويان، ائى سئوگيليم!.....
۲۰۷.....	ماكسيم گورگيه.....
۲۰۹.....	بيزيم محله.....
۲۱۱.....	باياتيلار.....
۲۱۵.....	كئچن گونلر.....
۲۱۷.....	بیر عرب سارايدير.....
۲۲۰.....	نهدن.....
۲۲۲.....	بیر آل گوش دوغدو سحر.....
۲۲۶.....	سون سؤز، سون ساز.....
۲۲۸.....	تهرانين ياي گنجهلرينده.....

۳۴۰	گنجہ یوللاریندا
۳۴۲	سالخیم سۆیودلرین
۳۴۳	قار
۳۴۷	ساهییر
۳۴۸	گۆزل
۳۴۹	چۆللرده بیتن
۳۵۰	قارلی پاییز
۳۵۲	کول اولدوم
۳۵۴	بیر گول ایله باهار اولماز
۳۵۵	پاییز
۳۵۶	سکوت
۳۵۷	بیر داملادا
۳۵۸	غزل
۳۵۹	ساری گون سۆنمه!
۳۶۰	قاپینی آچ، آنا!
۳۶۱	من آرزوی ائدردیم
۳۶۲	آذربایجان گنج شاعیری اوختای
۳۶۳	دئدیم کی
۳۶۵	سیرریمی
۳۶۶	دۆندوکجه چرخ
۳۶۷	گونش باتاندا
۳۶۸	بالیقچیلار
۳۶۹	گۆیه ساری
۳۷۰	گۆزلر
۳۷۱	سون باهار ترانهسی
۳۷۲	یوروجو دوشونجهلر
۳۷۴	سرخاب داغلاری
۳۷۵	پاییز آخشامی
۳۷۶	قیش آخشامی

۲۸۷	گنجهدیر
۲۸۹	ناغیل سحری
۲۹۲	آینادا ایشیق
۲۹۴	ایکی پنجره
۲۹۷	قوملارا جوموش کند
۲۹۹	گون
۳۰۰	غمه ائتمه گونول!
۳۰۲	باي و شاعیر
۳۰۵	بابامین یوردو
۳۰۸	آی چیخار
۳۱۰	قاراچی قیزی
۳۱۲	سۆندورمه!
۳۱۴	اومید بیکی
۳۱۶	آلوولانان غروب
۳۱۸	ایلک ایشیق
۳۲۰	کۆنولون سسی
۳۲۱	باي آخشامی
۳۲۲	گل صلح ائدک!
۳۲۳	گنجلیک
۳۲۵	ایلک بهار ایلاھه سینه
۳۲۷	قیزیل چایا ساری
۳۲۹	سۆنمه قیزیل شفق!
۳۳۱	باياتیلار
۳۳۳	ایچیدیمسه حیاتین
۳۳۴	گون باتدی
۳۳۵	یئددی بوروقلار
۳۳۶	گنجهدیدی
۳۳۷	ایشیقلازیر سحر

۴۲۱.....	ياريمچيق قالان شعر.....
۴۲۳.....	ساھرين ترجمه لريندن اۇرنكلر.....
۴۲۵.....	آخشام اولدوزو.....
۴۲۷.....	منيم غمिम.....
۴۲۸.....	حياتدا اوميد.....
۴۳۰.....	دوشمان.....
۴۳۱.....	گۈل.....
۴۳۴.....	اوج شعر.....
۴۳۵.....	حبيب ساھرين نثريدن اۇرنكلر.....
۴۳۵.....	ايكى بۇلوم؛ قيز سسى، قيزيل سسى، قازان سسى كيتابىندان.....
۴۳۷.....	ايين چيخماسى.....
۴۳۹.....	پنجره لر.....

۳۷۷.....	يانديرين منى.....
۳۷۹.....	رسمدير عاشيق اولان.....
۳۸۰.....	ماھنى.....
۳۸۲.....	گون باتدى باغلا پنجره نى.....
۳۸۳.....	خزان ماھنيسى.....
۳۸۵.....	چال گۈزليم چال.....
۳۸۷.....	دۈه لر.....
۳۸۸.....	سحر چاغى.....
۳۹۰.....	سينيق بارداق.....
۳۹۱.....	تابلو.....
۳۹۲.....	ساواش.....
۳۹۳.....	يولچو.....
۳۹۴.....	آلا گۈز گلين.....
۳۹۶.....	لاله.....
۳۹۷.....	افسانه لر دياريندا.....
۳۹۸.....	تارلادا لاله لر آچسين.....
۳۹۹.....	ساوالان يانار داغ.....
۴۰۲.....	قايدان گيردى گولر.....
۴۰۳.....	حياتين كيتابى.....
۴۰۵.....	ھيند اولدوزو.....
۴۰۶.....	گۈزلرين.....
۴۰۸.....	تاختا قاپى.....
۴۱۱.....	بىر اۋيله آخشام اولوركى.....
۴۱۳.....	غربتده.....
۴۱۵.....	شوم طالع.....
۴۱۶.....	ھر جفايا قاتلانديق.....
۴۱۷.....	صبريم بيتدى.....
۴۱۹.....	قارا آغاچ يارپاق اچاندا.....

اونوتمادان يازديم...

حمد اولسون
عالملرين مهربان تانرى سينا
قيامت گونلرينين آغاسينا
يا ربى!
بيزله، سنه قوللوق ائدر
و سندن يازديم ديلر
يا ربى!
گؤستر، لطفاً
بيزله دوغرو يولو
او يول كى، يولسوزلارين
آزغينلارين يولو دئييل...

بو متنى فاتحه سوره سينين ترجمه سى ايله باشلاييرام كى حبيب ساهرين اؤز
ترجمه سيدير. اؤن سؤزده عموميتله كيتابدا اولان موضوعدان سؤز آچارلار، امما
من بو ايشى گؤرمورم و دئميرم كى حبيب ساهر ايرائين شعرينده بير باشا

اۋنچولدور و يئنى تورک شعرينين دوشونور آتاسيدير. بونو ايسته ميرم خاطر لايام کى او ديوان ادبياتيني کۆکوندن ديشيب و اسكى موضوعلارى قارائليقلاردا بوراخيپ و کلاسيک قاليپلاردا ايسه شعر يازميش اولسا دا قاليپلره غالب گليب و نهايت يئنيلىپ ايله ظفر چاليب. بونو دا ايسته ميرم دئيم کى حبيب ساهرين بوراخديغى ايزلر بۇيوک و نهنگ شاعيرلره ياراديجيلىق واحه لرین گؤستريب، اونلارنى قيزيل معدن لرینه گؤندريب، اونلار اوزاق و انکيشاف اولماميش دوغولاردان الى دولو قاييديلار. ساده جه ايسته بيرم بونو دئيم؛ حبيب ساهر بير بۇيوک اينسان اولراق، شعرين تائيش آيدير. بو آدى قورماق گرکدير و بو آدى داغلارين و دنيزلرين اوستونه قويماق گرکدير. او اۋز ياشامى يلا ايللر بويو بيزى خوشبخت ائديپ و بيزيم آديميزى قوريوب.

بو کيتابى توپلاياندا چوخلارى منه يارديم ائديلر. من اونلاردان بير-بیر تشکر ائديرم. دوکتور صديق دن تشکر ائديرم، اوستاد ائل اوغلودان تشکر ائديرم، هابئله عليرضا صرافى دن تشکر ائديرم، حۇرمتلى دوستوم سعيد موغالى دان کى بو کيتابى کلمه-کلمه اوخويوب و تورک دىلى اورتوگرافى قايдалارى ايله ائديت ائله ييب، تشکر ائديرم. اکبر آزادان، آيدين روشن دن، على رضايى دن، حميد آصفى دن، مرجان حسيني دن، باجيم آيلاردان و نهايت يحيى ساسانى «افکار» يايين ائوينين موديريندن تشکر ائديرم کى بو کيتابين توپلانماسينا سبب اولدو و اونو يايينلادى. اونوتامدان بونو دا دئمه ليم کى بو کيتابدا اولان شعرلرى و نثرلرى؛ «مندن سالام دئين گؤزل تبريزه»، «ليرىک شعرلر»، «کؤشن»، «سحر ايشيقلانير»، «قيز سسى، قيزيل سسى، قازان سسى» و استاد حبيب ساهرين ال يازمالاريندان سئچميشم. داها آرتيق بير سؤز يادىما گلدير.

درينلىک اووچوسو

متنى آيدنسا

حياتين کيتابى

احتياج يوخسادا تفسيره اگر

يازاچاقلار

من اولندن سونرا

اونا مبهم و اوزون حاشيه لر

حبيب ساهرين شكيلينه باخيرام. آريق وخيردا بوى بير كيشيدى؛ دونيانين بوتون قارلارى ساچلارينا ياغميش و بيغلارى بير آغ گؤيرچينه بنزه بير دوداقلاريندا. قوى بئله دئيم: بير گؤيرچين اونون اوزونده يووا ساليب واونو گوجلو بير اووچويا بنزه-درکن، گؤزلرينه سحر باغيشلايبيدير.

ساهرين گؤزلىرى ايکى آچيق پنجره دى رويالارا دوغرو. بو پنجره لر دن ائشنگه باخيب دونيانين ماوى درينليينى سير ائتمک اولار. اونون ياشامينا داير چوخلارى معلومات وئريب آنچاق او سؤزجوک لره سيغماز بير موتيودى.

يئنى شعرين آتاسى، کؤوشن، ليرىک شعرلر، خوشه ها، اساطير، سحر ايشيقلانير،

نمونه‌های ادبیات منظوم ترک، اشعار برگزیده، آرزوی و قمبر، میوه‌ی گس، افسانه شب و... کیمین یاراشیقلی کیتابلارین صاحیبی اولاراق بیر پارلاق اوسطوره‌دی؛ چتینلیکده یاشاماق اوسطوره‌سی.

حبیب ساهر، آتاسیندان یادگار قالان قراندا یازیلان تاریخ اساسینا گۆره، ۱۲۸۲ - جی ایلده دونیایا گۆز آچدی و بو گۆز آچماقلا، بیر ماجرالی اویکو یاراتدی. اونون ایلیک آغلاماسینی، ایلیک کره تبریزین سرخاب محله‌سی ائتیدیدیر؛ عایله‌سی نئجه ایل اوندان اؤنجه میانین «تُرک» کندیندن تبریزه کۆچموشدور. اؤز دئدیینه گۆره یازین ایکینجی آیی، اکین لر گۆیرن زامان دوغولموشدور. هانسی گونده حیاتا گۆز آچدیغینی کیمسه بیلیمیر.

حبیب ساهر ۵ یاشیندا آتاسینی الدن وئیریر. اونون آتاسی «میرقوام» آل - وئرجی - ایدی. اونو بیر پاییز گنجه‌سی تبریز قاریشیقلیغیندا اولدورورلر. میرقوام بیر قوناقلیغا گتتمک اوچون ائودن چیخیر آنجاق هئج واخت ائوه دؤنمور. بئله‌جه حبیب ساهرین ییتیملیک چیکاپه‌سی باشلانیر. او عایله‌سیله برابر چتینلیکلر گۆرور.

آلتی یاشیندان موللا مکتبخانالاریندا و سونرا یئنی اوصول ایله آچیلان مدرسه - لرده تحصیله باشلاپیر. محمدیه مدرسه‌سینده، تقی رفعتله تائیش اولور. تقی رفعت فرانسه دیلی و ادبیات معلیمی اولاراق بیر ادلیم شاعیر و یئنی شعرین باشچی - لاریندان ایدی.

حبیب ساهر اونون واسیطه‌سیله تورکیه‌ده یاییلان «ثروت فنون» و «رسیملی آیی» کیمین درگی لر تائیش اولوب، توفیق فیکرت و جلال ساهر کیمی شاعیرلرین دونیاسینا آفاق قویور و شعرلری یئنی له‌شیر.

۱۳۰۴ - جو ایلده دیپلم آلیب، کوردوستاندا، کورد آغلارینین اوشاقلارینا معلیملیک ائدیپ آز چوخ پول قازانان سونرا

۱۳۰۶ - جو ایستانبول گئدیر و اوردا جغرافیا بؤلومونده تحصیل آلیر. آلتی ایل اوردا قالیر و بو آلتی ایلده، آمئریکالی لارین کلپوندا یاشایارکن، فرانسیز کشیش لرله دوستلوق ائدیپ اونلارین واسیطه‌سیله فرانسه‌نین یئنی ادبیاتیلا تائیش اولور. هابئله ایستانبولدا «ثروت فنون» تورک ادبی جمعیتینی یاخیندان درک ائدیپ و نهایتده اؤزونو «ساهر» آدلاندیریر و ساهر یعنی گنجه‌لری اویمایان، یوخوسوز قالان.

۱۳۱۲ - ده لیسانس دیپلومونو آلیب و بیر ایل سونرا باتوم - تیفلیس - باکی - انزلی لیمانین یولو ایله وطنه قاییدیر و معارف اداره‌سینده استخدام اولور. زنگاندا و قزوینده تدریس ائدیر. سونرا تبریزده «نظام» و «فردوسی» و باشقا اوخوللاردا معلیملیک چیراغینی یاندیریر.

۱۳۲۵ - جی ایلین قیشیندا، آنا دیلینده شعر و اویکو یازماق سوچونا گۆره تبریزدن قووولور و فیکرینه گلمه‌ین سورگونلوگو باشلانیر. اونو اردبیله سورگون ائدیرلر. اوچ ایل اوردا تدریس ائدیر. سونرا باغیشلاپیلار دئییه اونو قزوینه گۆندیرلر. قزوینده تام اون اوچ ایل یاشاییر و سونرا تهرانا دؤنور.

حبیب ساهر تهراندا شعره باغلی اولان یاشایشینی دوام ائدیر. گوندوزلری، گنجه - لری تام شعره دوشونور. گونش چخیر، باتیر آنجاق او شعر موتیولریندن آیریلیمیر. موملار ماسا اوسته سؤنور آما اونون قلیینده کی آلولانان آتش سؤنمور. محبتلی اوشاقلاری و مهربان حیات یولداشی «نصرت‌الملوک نوری» اونا شعر عالمینده سیر ائتمک اوچون گونو - گوندن چوخ فرصت یارادیرلر و یئنی شعرین آتاسی قیزیل دویغولاری تورا سالیر.

یازیر، پوزور آما یازدیقلارینی یایا بیلیمیر. پهلوی‌لرین شوونستی استبدادی اونو و آنا دیلینده چالیشانلاری اینجیدیر. او بو یاساغا قارشو مباریزه آپاریر، آما پهلوی‌نین شوونستی افکارینی قورویانلار اونون دونیاسینی بیر دوستاغا چئویرلر. بوندان بئله

حيكايه بوردا سونا چاتمير.

۱۳۵۷ - ده انقلاب اولوب و او آزادليغين نورو آلتيندا، تورک ديلينده يازديقلاريني، اولدوز، يولداش، اولكر، چنلى بئل، دده قورقورد، گونش، انقيلاب يولوندا، يئنى يول، كوراوغلو كيمي درگى لرده، چاپا وئرير.

ايللر سوروشور و نهايت

۱۳۶۴ - جو ايلين پاييزى يولدان گلير. پاييز گلير و باشقا دونيالارى اونون يادينا گتيرير. اوكى بو غملى ياشايشدان بتزيب گئجه - گوندوز فيكره دالير؛ اوزون و غملى فيكirlره. اوزاقلارا دوشونور و گؤزلرى بولودلار ايچينده يول چكير.

بیر چوخ خزان گليب، كئچدى...

بیر چوخ کروان قونوب كؤچدو.

بیر خزاندا

يئتميم قالدیق.

بیر خزاندا

سئودالانديق.

بیر خزاندا آلولانديق.

آن نهايت،

خوليالارين هاواسيندان

قانادلانديق.

وصييت نامه سيني يازيب بير كيتاب آراسيندا گيزله دير.

سونرا كوت - شالواريني گئيير، كرواتيني باغلايير و اوزون بير يولچولوغا حاضيرلانير. چانتا آرديجا گزمير؛ بو دونيانين هئچ زادي اونون اوچون ديرلى دئييل. سون پاپروزلاريني بير - بير يانديريب، هاچان گئتمه يينه دوشونور.

- او فرصت آختاريرمى؟

بلکه ده! كميسه دوزونو بيلمير. او گئيديى پالتارى و باغلاديني كراواتى آچماق ايسته مير و بئش - آلتى گون بئله جه ياتير، دورور. نهايت آذر آيينين ۲۳ - ده گئجه ياريسى عايله سيني يوخويا وئرندن سونرا سونونجو شعريني يازير. اونون سونونجو شعرى بير تابلودور، و او تابلودا بير پنجره وار، او پنجره نين چرچيوه - سينده بير كؤلگه، آغير - آغير ترپه نير.

او غملى گئجه ده، حبيب ساهر دامداكى حيطه حایل اولان نرده دن اؤزونو آسير و آغيرليغى ايله تراسا كدر باغيشلايير. اونون دوشمه سسى، رسام اوغونو اؤز افكاريندان آييرير؛ او هله ياتماميشدى و ائولرينده كى اولان آتليه ده چاليشيردى. آتاسينين اوتاغينا قاچير، آما اونو اوردا گؤرمور. بس او هاردادير؟ دئييب، اوتاغى نظردن كئچيرير. بيردن گؤزو پنجره يه دوشور؛ گؤرور بير كؤلگه اونون آرخاسيندا توولانير. اضطراب اورينه ال ساليير. تراسا قاچير و اورادا آتاسيني آسيلميش گؤرور. گؤزلرى ياشا دولاركن آتاسيني آشاغى ائنديريب اونو اوتاغينا آپارير. گونده كى ياتاغيندا اوزادير. بير آز سونرا آتاسيني يوخدان اوياديب و اونا دئيير:

- آتام قورتاردى...

آز چكمير بو قارا خبر بوتون عايله سيني يوخودان اوياديب و اونلارين رويالاريني غملره قاتير.

رؤيالارين درين دنيزى بوغدو بيزلرى

شعريمده بللى دير،

گئجه نين غملى ايزلرى

اونون، اؤز اؤزونو اؤلدورمه سيني كئچيك قيزى «ثريا» دان گيزله ديرلر؛ او چوخ

گنجدير. يالنير اونا دئييرلر:

- آتان یوخودا دونیاسینی دیشیب.

و ثریا فاجیعهنین درینلیییندن باش اچمیر.

او گنجهنین صاباحی حبیب ساهرین جسمینی تهران شهرینین بهشت زهرا
قبرستانیندا باسدیرلار و بئلهجه اونون فیزیکال یاشاییشی باشا چاتیر، آما
روحونون، آدینین و شعرینین حیکایهسی دوام ائدیر.

او اولوم گلمهده اؤنجه اؤزونو اولدورب گؤستردی کی اولومه باش ایمهین بیر
موباریزدی و یاخاسینی اولومون الینه وئرمهین بیر شاعیر؛ نئجه ده کی اولوم
سونرالار گلدی آما اونو تاپا بیلمهیب الی بوش قایتدی.

حبیب ساهرین اؤز اؤزونو اولدورمهسی - یاراتدیغی سونونجو شعر - بیر گوجلو
اعتراضدی؛ اولومه قارشى، غملى یاشاییشا قارشى، پهلوی لرین شوونیستی
دوشونجه سینی هله ده داشییلار قارشى. منجه اونون سونونجو شعرى یاشاماغا
دایردی. منجه او اولمهیب، نییه کی اونون دیریلییینی من حیس ائدیرم و سسینی
اٹشیدیرم:

منی بو دونیادا

اولورسا سئون

سرخاب داغلارینا

اولورسا گئدن

گنجه یاری لاری یاندرسین گون

من قیزیل آلوون ایچینده و ارام

حبیب ساهرین شکلینه باخیرام و او پاپروزونو دو یغولاریمدا آیشدیریر...

رسول یونان

حبیب ساهر آینالاردا

گۆزلىكلر شاعىرى

م.ع. فرزانە

او گون سحر تزهجه ايش يئرینه چاتمىشدىم. هله گوندهلىك ايشه باشلامامىشدىم. تئلفون سسلندى. هيچقىرىقلارلا قارىشىق بىرقادين سسى دانىشدى:

آقاي فرزانە اوزوسونوز؟

بويورون، اوزومم.

آقاي فرزانە، من ساھرىن قىزىيام... بو گئجه بابامىن حالى بىردن بىره پوزولوب (ساھرىن اولادلارى شاعىرى «بابا» دئيه چاغىرىدىلار)، بابام دانىشماز اولوب... بىر از آيدىن دانىشىن گوروم نه اوز وئرىب، يوخسا... بابام بىزى همىشهلىك ترك ائدىب... بىز هر يتره زنگ ووردوق آقاي دوكتور هئىتى تاپا بىلمەدىك. اگر ممكن سه اونا دا خبر وئرىن...

سن هاردان دانىشىرسان؟

من بابام گىلدىن دانىشىرام.

ايندى اوردا كىملر وار؟

اوزوموزدن ساواى كىمسه يوخدو... بىز گوزله بىرىك آمبولانس گلسىن... هيچقىرىقلا باشلايان سس گوز ياشلارى ايچىندە بوغولدو...

آسلاغى يثرينه قويوب، بىر لحظه يىكى ايمله گۆزلىرىمى قاپادىم شاعىرىن سون گۆرۈشكە كى كوسگون و بىزىك حالتى گۆزومون اۋنۇندە جانلاندى. واقىفين معروف بىر مصراعسى ارادەسىز دوداقلارما سانجىلىب قالدى: «واقفا، اصلى بودور من بو بنادن كوسموشم...»

چوخ چكەمدن دوستلاردان بىر نئجەسى ايله بىرلىككە شاعىرىن ائوينه يوللاندىق. بىز اورايا چاتىنجا امبولانس گلىب، عۆمور بويو كۆچرى حالدا ياشايان شاعىرى سون ائوينه دوغرو كۆچورموشدو... هميشه اورك اچان بىر سكوت ايجىندە اولان ائو، ايندى جان سىخىجى بىر سس سىزلىك ايجىندە ايدى، شاعىرىن يئرى گۆرونوردو...

او گون ناھاردان سونرا ساعت اوچ رده لرىندە شاعىر بهشت زھرادا باسدىرىلدى. عۆمور بويو صفا و سادەلىك ايله ياشايان شاعىرىن باسدىرىلماسى دا اولدوقجا سادە و تشرىفاتسىز ايدى... حادثە نىن بىردن و گۆزلەنلەمدەن باش وئردىگىندەن، شاعىرى سون منزله چاتدىرماقدا اشتراك ائتمك آرزوسوندا اولانلارن چوخو خبرسىز قالمىشدىلار...

شاعىرىن تورپاغىنا اونون چوخ سئودىيى قىريزانتىم (داوودى) گوللرىندەن بىر چىلنگ قويماق بئله اونودولموشدو...

حبىب ساھر عۆمورونون ئمرەلى ايللرىنى مىللى حقسىزلىك و امپىريالىزم نۆكرلرى نىن مئيدان گزىدىرىيى دومانلى-دەشتلى ايللردە ياشامىش و ساچلارنى شىن گونلر و آزاد ائللر اوغروندا آغارتمىش ساھر مەلمىن ادبى حياتىندا گۆزە چارپان جەھتلردن بىرى و اولاي بىلسىن ھامىدان ھىمىتىلىسى اونون بو داشلى چىنقىللى يولدا يورولوب يارى يولدا قالماسىنداير. قوجامان شاعىرىن حياتىندا اللى ايله ياخىن بىر دۆورەيە كۆلگە سالان بو تالاطلى و قورخونج

ايللردە، نفسلرىن بوغولدوغو آرزولارن سئودىيو، دىللرىن باغلاندىغى و كىتابلارن ياندىرىلدىغى بىر دۆوردە، ساھرىن سسى ھىچ زامان سوسمامىش و اونون خالقىن آغىر و دۆزولمز حياتىنى اوزوندا عكس ائتدىرىن كىن و حسرتلە دولو نغمەلرى گاه تبرىزدن، گاه زنگاندان، گاه اردىبلدن، گاه قزويندن و گاه تھراندان ائشىدىلمىشىدى.

استبدادىن دىش قىجىرتدىغى ايللردە ھركسىن اۋز كۆلگەسىندەن دىسكىندىيى و اۋز لوگونو حاشا ائدىيى گونلردە، ساھر گونون سىياسى اجتماعى مسئلەلرىنە، خالق حياتىندا حاكم اولان اۋز باشىنالىغا، حاقسىزلىغا، ظلمە و سفالتە اختصاص وئردىيى شەلرى جىيىندە گزىدىرمىش و اونلارى ياخىن دوستلارن و سىرداشلارن اوخوموشدور. بئلەلىكلە دە آرزولارن سئودىيو و آغىزلارن قاپاندىغى آغىر شرايطدە بئلە، ساھر آرزو و اومىد جارچىسى اولموشدور.

ساھرىن آذربايجان معاصر شەرىندە اۋزونە خاص اسلوب و داورانىشى اولموشدور. شاعىر ايللر توركىە دە اولدوغو و توركىە نىن كلاسىك و معاصر شەرىنى ياخىندان منىمسەدىيى اوچون، اونون شەلرى اسلوب، قالب، بىر سىرا تەبىرلر، تشبىھلر و سۆز اينجەلىكلرى باخىمىندان تورك شەرى نىن رايحەسىنى داشىماقدادىر. لاکىن، شاعىرىن شەرىندە اولان بو حال - ھوا ياخىنلىغى بىر سلىقە حدودوندا قالمىش و اونون شەرىنى محتوا و مضمون باخىمىندان ياشادىغى شەلر ربابى رايحە داشىدىغى حالدا، زامان كئچدىكجە، ايللر اۋتدوكجە و خصوصىيلە ۲۵-۱۳۲۴ ايللرىندە آذربايجاندا باش وئرن سىياسى - اجتماعى حادثەلردن سونرا، آرتىقدان - آرتىغا خلقى خصلت قازانمىش، ائلىن آرزولاريلە گول آچمىش، حسرتلرىيلە اينلەمىش، كدرلرىيلە آغلامىش، سئوينجىيلە گولموش و عصيانى ايله آلوو ساچمىشىدىر.

ساهرين اوشاقلیق و جاوانلیق چاغلاری میلیونلاردان بیر کیمی زحمت تلاش، یوخسوللوق، حقارت، برابرسیزلیک شرایطینده کئچمیشدیر. بونا گؤره ده او اجتماعی-خلقی مضموندا یازدیغی بوتون شعرلرینده زحمتکش اینسانلارا، الی قبارلی و آیاغی چاریقلی لارا حؤرمّت بسله میش و اونلارین حقیقی و منلییینی تاپدالایان خانلارا، قولدورلارا و موفت خورلارا نیفرت یاغدیرمیشدیر.

ساهر عؤمور بویو اؤز خالقینی، آنا یوردونو، دوغما دیلینی آلولو عشقله سئومیشدیر. بو مقدس و اینسانی عشقین اوجوندان باشی بلالر چکن شاعیر، هئج زامان اؤزونو خالقیندان و وطنیندن قیراقدان حیس ائتمه میشدیر او هر بیر یازیغین آیاغینا باتان تیکانین آجیسینی اؤز اورینده حیس ائتمیش، هر بیر پناهسیزین کؤکسونه دین یومروغون آغیرلیغینی اؤز جانیندا دویموشدو.

ساهر، آزاده لیک و حریت شاعیری اولدوغو حالدا، گؤزللیکلر شاعیری دیر. اونون شعر و نثر قلمی بیر فسونکار نقاش فیرچاسی قدر طبیعتین و حیاتین اینجه لیک لرینی و یاراشیق لارینی دوغرولتماقدان ساحیردیر...

وارلیق درگیسی نین ۱۳۶۴ - جو ایلین آذر - دی - اسفند سایسی

معنویت صاحیبی اولان شاعیر

دوکتور حسین محمدزاده صدیق

حیب ساهر، یوکسک معنویت صاحیبی بیر شاعیردیر. حتی من اونو، سؤزون معناسی نین بیر بویوتونا گؤره (عارف) شاعیر حساب ائدیرم. البته عارف دئدیگده، اونو آگنوستیسیم (agnosticism) قاپیلان بیر صنعتکار یوخ، بلکه اخلاقچی اینگیلیک و معنوی یاشام و روحانی غایه آختاران بیر فلسفی دنیا گؤروشونه صاحیب شاعیر و عالیم حساب ائدیرم. میستیسیم (Mysticism) و منفی باطینی چی لیکه غرق اولان یوخ، بلکه (حکمت روحانیه) و (مذهب معنویه) و اشراقی فلسفه ده دئیلین (اضطراب روحی) یئیه سی بیر عارف ساییرام. آذربایجانین فتحعلیشاه دؤورونده یاشایان بؤیوک فیلسوفی بئله معنا صاحیب لری نین ایدیالارینا (مفکره) آدی وئیردی. هماندیرکی ایندی فلسفه چی لر، انگلیزجه دن آلدیق لاری (Spirit) سؤزونو اونا قارشیت اولاراق ایشه آپاریرلار.

بئله بیر روحانیت و معنویت، ساهرین سون درجه ادبلی و نزاکتلی اولماسینا و حتی آلچاق و ادبسیز دوشمنی نین قارشیسیندا نزاکت ایله داورانماسینا سبب اولموشدور.

البته من بونو تأکید ائتمه لیم کی ساهر فلسفی دنیا گؤروشونده، هگلین

(ايدىيا) ادى وئردىيى تجريد اولونموش و مستقل بير روخا اينانمير و يا گليب، وارليغى بير مه و دومان حساب اتتمير. او، اينسان بيلينجينه بها وئرن و ياشامين گؤزلىكلرى ايله ياشاماق ايستهين، اخلاقى نورمالارا اويماق ايستهين، ۳۰ ياشيندا شهيد اولان شيخ شهابالدين سهروردى كيمي بير عارفدير. اونون، باشقا طرفدن معليلميك يۇنو و اۇيرتمه به اولان جوشغون هوسى، بو عاريفلىيى اوندا داها دا درينلشديريردى.

تأسفله قئيد اتتمه ليم كى علامه ميرحبيب ساهرين ياشامين سون ايلرينده ادبسىز ديبلر اونا قارشى اوزانماغا باشلادى. نئجه كى شيخ محمد قارشى، كسروى تك آزغينلار قارشى دوردولار، ساهرده ده ديرهنيش و معنويتى زده له- مك اوچون، ادبسىز ديبلر اوزانديلار و ساهر ده افراطكار ديرهنمه و قارشى دورما و نتيجه ده اراده نين الدن وئرمه سينه سبب اولدولار. داها آچيق دئيشله، ساهر خسته لندى. ان آچيق گئچكلر قارشيسيندا ايچيندن گلن مقاومتت دايانامادى و ديرهندى. آلاھ اونا غنى- غنى رحمت الله سين كى عؤمرونون سونونا قدر آزاده بير شاعير، معلم و فلسفه چى كيمي قالدى. اونون دؤوره سينه پروانه كيمي دولانان ائليميزين ديرلى اوغوللار نين چوخو، انقلابدان قاباق فجع شكيلده شهيد اولدولار و اونون آدين چكنده چؤرك چيراغ اوچون ادبسىزلىك، حؤرمتسىزلىك و حياسىزلىق ائدنلر ايسه اؤزلى كىچيلديلر.

بو گون گنج نسليميز ساهرى صاف اوركلرينده بير آبيده كيمي ساخلاماغا غئيرت گؤستريلر. منجه، ساهر ايندىكى گنجلىمىزى گؤرسه يدى، خسته ليك زامانى يازديغى بو ايكي بئيتى بلكه دالى آلاردى:

من آرزى ائدرديم كى جهان جنتده دؤنسون
افسوس بوتون آرزىلاريم قالدى گؤزومه

هر درده دؤزرديم ده شيكايت ائله مزديم
اى واه! شيكايت دويولور ايندى سؤزومه.

من اينانيرام و اوميد ائديرم كى ساهرين اثرلرى نين نشر ائديلمه سى اوچون
عمومى بير غئيرت و قالخينما گؤستريله جكدير. خصوصيله اونون قراندان منظوم
و ريتميك ترجمه سى نفيس شكيلده نشر ائديله جكدير. بو ترجمه ده، ايندييه قدر
يالنيز (الرحمن) سوره سى نين ترجمه سى (تانرى نين نعمت لر نين نهدن دانيرسىز)
باشليغى ايله نشر ائديلميشدير.

يوللاريني نیشان وئرمیش، وطن پرورلیک، اینسانلیق دویغولارینی گنجلییه
آشیلامیش، یارادیجیلیق یوللارینی اؤیرتمیشدیر.

شاعیرین هونر و یارادیجیلیغی بارهده بیر چوخ انتقادی مقاله لر یازیلیمیشدیر. او،
جمله من ده ۱۳۲۵ - جی ایله «اسرارلی شاعیر» و ۱۳۵۸ - جی ایله ایسه
«خالق شاعیری ساهرین یارادیجیلیغینا بیر باخیش» عنوانی ایله اونون
یارادیجیلیغیندان صحبت آچاراق، اونو اولدوغو کیمی خالقیمیزا تانیتمیرماغا
چالیشمیشام. ایندی آز دا اولسا اوخوجولاری اونون نثر اثرلری ایله تانیش ائدهجهیم.

ساهر «کوشن» کیتابی نین اولینده اؤز اوشاقلیق و جاوانلیق دؤورلرینی تصویر
اؤدیرکن:

بهار فصلینده، زمی لر یاشیل دونا بوروننده، داغ - دره لر آل - الوان چیچکلرله
بزهنده دونیا یا گلدیییندن، بشش یاشیندایکن آتادان ییتیم قالدیغیندان، حیاتین
بوتون آجلیقلارینی دادا- دادا مهربان، قایغیلی آناسی نین قانادلاری آلتیندا بوی
آتیپ باشا دولدوغوندان دانیشیر. مکتب محیطیندن بحث اؤدیرکن یازیر.

"مدرسه لرده موهوماتلا باشیمیزی توولادیلار. بیزی آزغین سالدیلار دئدی-
لرکی: اولدوزو کور اولانین. بختی ده قارا اولور، قول اولور. داخامادا یاتسین گرک،
دونیا نی آتسین گرک. بؤیوک لره حؤرمت، ارباب لارا خدمت اؤدیب بیر پارچا
چؤرکله. بیر کوزه سو ایله کئچینسین، آلاها شوکر ائیله سین."

بو کیچک پارچادا شاعیر مدرسه لرده تعلیم - تربیه نین حاکم و فئودال طبقه-
سی نین منافعینی نظرده توتاراق، زحمتکش کوتله لری بیر قول کیمی اولنلارین
اطاعتینده اولماغا، بوتون محرومیت لره بویون آیب، هر جور جفا، چتینلییه
دؤزمه بی طلب ائتدیینی یئتیریر. او دؤورده کی عدالتسیرلیک لری آچیب تۆکور.
باشقا بیر یئرده یازیر: «ادبیات ایسه اومیدسیرلیک ائویمی بیخدی. دونیا بشش
گوندور دئدی. گؤزلرده وفا یوخ، حیاتدا جفا چوخ، اؤزونه گل. سوبا باشیندا چادیر

سوواریلیمیش پولاد تک

گنجلی صباخی

هشتاد ایکی ایل بارلی، برکتلی بیر عؤمور سورن بؤیوک شاعیرین وطن و ائل
محبتی ایله چیرپینان قلبی دایاندی. «سهند» ین واختسیر اولومونون آجی و غملی
خاطیره لری اورک لردن هله سیلینمه میس، قوجامان موباریز خالق شاعیری حبيب
ساهرین اولمو خالقیمیز اوچون آغیر و یئری دولماز بیر ایتکی اولدو. اونون
ادبیات خزینه میزه یادگار قویوب گئتدی «لیریک شعرلر»، «کوشن»، «سحر
ایشیق لانیر» و فارس دیلینده یازمیش اولدوغو «دیوان ساهر» و ... کیتاب لاری،
شاعیرین یوکسک هونر و صنعتکارلیق قابلیت و قدرتی نین نیشان وئرمکله،
باشدان - باشا وطن محبتی و خالق قایغیسی ایله دولودور.

ساهری حیات بورولقانلاری، طوفان و تلاطم لری بیر ایلنجه کیمی، قوینوندا
آتیپ- توتدوقجا، داشدان داشا چیرپدیقجا او، هر چتینلییه حاقسیرلیغا سینه-
گرمیش، سوواریلیمیش پولاد تک برکیمیش بوی آتیپ یاشا دولدوقجا حد کمالا
چاتمیش، بیر شاعیر کیمی پارلامیشدیر.

او، درین دوشونجه لی، حساس بیر شاعیر اولدوغو کیمی، بیر معلم اولاراق
وارلیغا حقیقت گؤزلویو ایله باخمیش، اوخوجولارینا آیدین حیات و موباریزه

قور، شراب ایچ، افیون چک، حیاتین اوزونه ات توپورجک.» دئمکله، شاعیر او زامانلار تصوفون حیاتا اولان ضررلی، چوروک باخیشلارینی تبلیغ ائدن ادبیاتین زهرلی تعلیم و تاثری علیه عسیان ائدیر. همین مقاله نین باشقا یئرینده یازیر: "درویشلیکله، قلندیرلیکله آیشمادیم ایکی یول آراسیندا قالدیم: بیر طرفده تصوفون رمزلی، قارائلیق دونیاسی، بیر طرفده ایسه، گونشله پارلایان رئال عالمی گوردوم. آتیمی ایشیغا سوردوم. ماهنی سؤیله دیم، شعر یازدیم، یازدیم یوزدوم... یادلار منی داندیلار، ائللر منی آندیلار، آلفیشلادیلار. هئچ شوپهه سیزکی، یادلار اونو دانماغی، اؤز آنا دیلینده یازیب یاراتدیغینا اشاره دیر.)

بئله لیکله گوروروک، شاعیر حیاتی درک ائدرک، حق و حقیقت آرخاسینجا قوشور. آختاردیغی رئال عالمی ده تاپیر. گؤزلرده وفا محبت آختاریر، خالقینی جفایه بویون ایمه یه دئییل، ظلم - ستمه عدالتسیزلییه قارشى موباریزه یه چاغیریر. وارلیغا بی تفاوت اولوب، سرسری سفیل حیاتدان اوزاقلاشیب، ائللرینی بال آرسی تک زحمته قاتلاشماغا اؤز اللری نین امگینه صاحب اولوب، آزاد و شن بیر حیات قورماغا چاغیریر. «من یولومو تاپمیشام. ایشیق عالم اوردادیر... دنیا بئله اولمالی - دیر.» دئییر.

ساهر بیر زحمتکش عایله سینده دونیا یا گلدییی، الی قابارلی لارین حیاتی اونون ایلهام منبعی اولموشدور. اثرلرینده خالقینی نین آرزو - ایستکلرینی، اورک آغریلارینی، ساتقین حاکیملر طرفیندن نئجه تالان ائدیلب، سورگونلرده ظلم، ستمه معروض قالدیقلا رینی، بدیعی اوبرازلار و دولغون افاده لرله قلمه گتیررک، ائلی ایله آغلامیش، ائلی ایله ده گولموشدور. اونا گوره ده ائللر اونون خاطیره سینی عزیز توتاجاق. اونوتما یا جاق دیر...

تهران - ۱۳۶۴/۹/۲۷

حبیب ساهرین خاطیری

کاظم سادات اشکوری

یئنی شعرین آخیمنا دوغرو مختلف شاعیرلر چالشیلار و حبیب ساهر اونلارین بیر ییسیدی. من اونون اؤیرنجی سییدیم. ساهر جغرافیا معلیمی اولاراق بویوک بیر شاعیر ایدی. منه فرانسا دیلی نین اؤیرنمه سینده چوخلو یاردیم ائتدی. منیم اوستادیم چوخ خیالی و اوتانجاق و محبتلی بیر آدم ایدی و ایسته - میردی آدی دیلره دوشسون.

حبیب ساهرین یاشامی بیزیم اوچون چوخلو خاطیره لر یارادییدیر و بیزیم کئچمیشیمیزی گؤزللشدیریدیر.

اونون اولومونو ائشیدنده چوخ کدرلندیم. ایلك اونجه آدینه درگی سینده اونا گوره دوشونجه می کلمه - کلمه یازدیم. یازدیم کی او بویوک شاعیر و سئوملی بیر اینساندیر.

اونون شعرى رمانتیک و احساسی اولاراق، درین بیر شعر دیر. شعرینده طبیعتدن دیرلی تابلولار تاپماق اولار.

ساهر کئچیک جئه سی ایله ادبیات دونیاسیندا بویوک ایشلر گوردو. کئشکه تورکجه نی بیلردیم و اونون تورکجه شعرلرینده اوخویاردیم. قزوینین قارلی گونلری اونو اونوتماز من ده هابئله.

ساهر؛ دونيانين تكجه مهربان معلیمی

دکتر جواد مجابی

حبیب ساهر، محمد قزوینی دبیرستانین معلیمی ایدی. من اورادا اؤیرنجی ایدیم. اوندان چوخلو شئی لر اؤیرندیم. گۆردویوم ایلک شاعیر ایدی. ساهر جغرافیادان آرتیق ادبیاتدان و هونردن دانیشاردی. او منی بؤیوک رساملارلا تانیش ائتدی. احسان یارشاطرین، «سخن» درگی سینده یازدیغی رنسانسا داییر مقاله لرینی بیزه اوخویاردی. من بونا گۆره اونا بورجلویام. ساهر دونیانین تکجه مهربان معلیمی ایدی. اگر من معلیم لری سئویرم یالنیز اونون دیرلی خاطرینه گۆردی.

حبیب ساهر ایرانین یئنی ادبیاتیندا، باش یولچولارینداندیر. او دلی و احساسلی بیر شاعیر ایدی. اونون طبیعته باغلی اولان یاشاییشی، چوخ ماراقلی-دیر. ناهاردان سونرالار قزوین شهرینین حؤکم آبادیندا گزردی. قوشلارین، آغاجلارین و گوللرین دونیاسینی سئیر ائدردی. یاخشی قولاق آساق اونون آددیملارینین سسی یئنه ائشیدیلر.

یاشاییش

شعری کیمی ساده و سئحیرلی

مفتون امینی

ادبیاتین عاشیغی ایدی، نه دیلده اولور اولسون، آنجاق اؤز دیلینی چوخ سئویردی. من ساهری ۱۳۲۴ - جی ایلینده تبریزین فردوسی دبیرستانیندا گۆردوم. اونون دوشونجه لی قیافه سی هله یادیمدایر. اونون تحصیلی جغرافیایا داییر ایدی. آنجاق جغرافیادان چوخ اؤیرنجی لری شعرله تانیش ائدیردی. مهربان و احساسلی معلیم ایدی.

حبیب ساهر ادبیات عالمینده گوجلو بیر کاراکتردی. اونون شعری تورک اقلیمینین شعریدی. ساهر اؤز کیتابلارینا تقی رفعت، جعفر خامنه ای، بیر ده شمس کسمایی نین آدینی دیری ساخلادی.

حبیب ساهر شعری اورکدن قویان احساسدی. او شعرین ادیتینه اعتقادی یوخو ایدی. ایلک یازیلان شعری گوجلو بیلیردی.

ساهر هئچ واخت اؤز شعرینی تکنیک خنجرینین دمینه وئرمه دی. اونون شعری یاشاییشی کیمی چوخ ساده و سئحیرلیدیر.

ايسته مم نقش و نيگاريم قالا

شعريم اوخونا

ايسترم بير سيزي حسرت تك

اوركلرده قلام

اونودورسا مني ائل، چكمه سه تاريخ آديمي

ايسترم آي تكي يورد اوسته

گنجه شوق سلام

و بئلهجه اولدو. بو گون ساھرين آدى بۇيوك آدلارين ايچينده دئييل آما
اونون شعرلريني اوخويانلار بيليرلر كي او آذربايجان و تورك شعرينين ذيروه-
لريندن بيريدى.

ساھر سيزي حسرت تك اوريميزدهدى. هر آديم كي اونون تانيتديرماغيئا
گوتورولور ذيرلىدى.

قوالاركن مني هر گون محنت

قايمي دؤيمهدهدير هر گنجه غم.

ھامى آزاده ائلين شاعيري وار

من اسير ائللرين آه! شاعيري يم

حبيب ساھر اسير ائللرين شاعيري

احمد پوري

بۇيوك شاعير اولماغا يالنيز بۇيوك استعداد كيفايت ائله مز. بۇيوك شاعير دوز
زامان و دوز يئرده تۇرهنمه ليدى. چوخ گۇروشوب گۇزل چيچكلر تورپاغين
مناسيب اولماغيئا گۇره و يا سودان اوزاق قالدغيئا گۇره سولوب، فرصت
تاپماييبلار بوستاندا اؤز گۇركمليك لريني نوماييشه قويسونلار.

حبيب ساھر بۇيوك بير شاعيردى آما اثرلريني او زامان ياراتدى كي
پهلونين شوونيستي استبدادى اجازه وئرميردى تورك ديلينجه كيتاب يايلا. بو
وضعيته شاعير مجبور اولدو ياراتدغيئي تكجه دوستلارا و تانيشلارا اوخويوب و
يا يازيب اونلارا تابشيرسين.

شاعير شعر يازيردى و چاره سيزليكن اونلارى دفترلرينده قالاق ائله بيردى.
بير شاعيرين اثرلرى تا اللره دوشوب اوخونمايا، اونلارين ارزشى تانينماز. اودور
كي حبيب ساھرين حقى دوز ادا اولمادى. شعر سئونلر فرصت تاپماديلار بو
بۇيوك شاعيرين اثرلريني اوخويوب و اونو آقيشلاسينلار. شاعير گاهدان بونا اؤز
شعرلرينده اشاره ائدير:

باشقالارى كى من اونلارى «تبريز حلقهسى» آدلانديريرام، تقى رفعت و يئنى شعره طرف چيخماقلا رفعت مکتبىنى ياراديلار.

حبيب ساهر، رفعت مکتبىنىن دىرلى شاعىرىدى. او اوستاد كىمى فرانسىز سمبولىستلرىندن چوخلو فايدالانىيدير. طبيعتده اولان واقعىت لر اونون شعر دونياسىنى تشكيل ائدير. ايلكده ساهر بير معمولى شاعىر كىمى گۆزه گليردى آما سونرا معلوم اولدو اونون كىملىيى و شعرلرىنىن دىرى...

ساهر بؤيوك اۇنجول

شمس لنگرودى

حبيب ساهر ايرانىن شعر ساحهسىنده اۇنجول لرین بيريسيدى. او «كنار آبدان» آدلى ايلك يئنى شعرىنى ۱۳۰۳ ايلده تبريزده يازدى و او زامان ايرىمى بير ياشى واريدى. ايكينجى يئنى شعرىنى ده ۱۳۰۵ ايلينده، توركيهده يازدى و بو شعرين آدى «در پلاژ» دى.

ساهرين بو دؤورده يازديغى شعرلرى ايشيق اوزو گؤرسهيدى بونا امينم كى اونون شهرتى بوندان دا اوستون اولاردى.

اوتانجاق اولماق و يالنىز ياراديجيلىغا دوشونمه، اونو كؤلگه لره بوراخدى. اونون «اشعار جديد» آدلى كىتابى كى ۱۳۲۷ - جى ايلده اردبيلده محدود تيرازدا يايلىيدير كى اؤز زامانىنا گؤره دىرلى بير يئنىلىكدير.

ساهر يئنى شعرده اؤنملى ايزلر بوراخىيدير، او بير گوجلو شاعىردى، اوندان واز كئچمك اولماز.

ساهر تبريزده «مدرسه مبارک محمديه» ده تقى رفعتين اؤيرنجى سيدى. بو مدرسه نين مديرى «اميرخيزى» آدلى بير كلاسك شاعىر ايدى و يئنى شعر ايله آراسى يوخويدو و تقى رفعتله هابئله. اونلار يعنى حبيب ساهر، يحيى آريانپور و

لری هله ده، قولاقلا ریمیزدا ابدی سؤز سیرغاسی کیمی قالیر.
 او بیر داهی، بیر خالق یئتمه سی ایدی. او قواصکارلیقدا بیر بؤیوک اینسان
 هله ده گۆرمه میشم، بیر سؤزله او سون اوچو گۆرونمه یین صنعت یولو. سون پیله-
 سی گۆرونمه یین بیر اوجالیقدیر. او آذربایجان گۆزلیکده بیر شاعیردیر.

سنی سوراغلا دیم کهکشانلاردان
 ایشیقلی گونشین ضیاسی دئدی
 سنینچین باش ووردوم هانسی اوزیه
 بیر ائل شاعیری نین یوواسی دئدی
 گونش تک ارییب، سن داملا-داملا
 پاک عشقین مجنونو اولدون ایناملا
 آدینی چکه رک، آی، احتشاملا
 منده دیر «ساهر» یین سیماسی دئدی
 دریب اولدوزو، سن اتک - اتک
 شعریه ائلره پای گؤنڈرک
 سسینه سس وئردی گؤیلرده شیمشک
 بیر ائلین حاق سسی، صداسی دئدی
 شعر باغچاسیندا سرکرده م، اوردوم
 آدینلا گؤیلره اوجالیدی یوردوم
 سنین کیملیینی هر کسدن سوردوم
 صنعتین تانیسی، خداسی دئدی
 سنه پاک امللی اورک دؤیونو
 فضولی اؤیونو، وورغون اؤیونو
 آیسیز گئجه لرده، سنین عؤمرونو
 شرفلی حیاتین معناسی دئدی

موباریز شاعیر

ائل اوغلو

شام آچیر ساخسیدا بیر قانلی چیچک

اته یینده چابالیر بیر کپنک

اییرمینجی یوز ایلییین ایلکین ایللرینده دونیا یا گلیب، همن یوز ایلییین سونونچو
 اون ایلییینده دونیاسینی دیشن حبیب ساھر، چاغداش ادبیاتیمیزین اونودولماز
 شاعیرلری نین بیری دیر. عدالت خواه، موباریز و داها دوغروسونو دئسک
 سوسیالیست بیر شاعیر ایدی. او عدالتسزلیکلر اوغروندا هئج واخت سوسمادی،
 او عدالتسزلیکلرله هئج واخت باریشمادی. او بیزه، نه قدر شاعیر، نه قدر
 روماننیک نه قدر حیرت انگیز اولسا دا عموم خالقین اولمالی دیر. دئیلن سؤزو اثبات
 ائتدی. اؤز شعرلرینده، شاعیرانه ایما و اشاره لری ایله، زامانه میزین یاخشی،
 پیسینی، و حیاتین قایداسینی دئدی.

شعرلرینده آذربایجانین بوتون اینجه دوغولو اینسانلارین آنلایشینی، باشا
 دوشدوکده، دئییرسن بس کی، اونون میصر اعلاریندا بوتون آذربایجان سسله نیر.
 او قدر بؤیوک بیر اینسان ایدی حبیب ساھر. ۲۴ ایل قاباق او ایللرین گنج
 شاعیرلرله بیرگه اوستادین گۆروشونه گئتدی که اؤیرندی میز صنعت اینجه لیک-

قوجا حبيب

عمران صلاحى

قوجا حبيب گليبدير
 حبيبدير بو، حبيبدير
 داغلار كيمي قوجادير
 داغلاردان دا اوجادير
 دره كيمي دريندير
 سۆزو، دىلى شيريندير
 ظاليم بال آرىسىدير
 دونيانين يارىسىدير
 بيغى پانبوغا اوخشور
 پانبىغى بيغا اوخشور
 بو كيمدير، هارالىدير؟
 حبيبدير، يارالىدير
 ظولمون بئلين آتير بو
 مين جاوانا دير بو

قارانلىقدان چىخىبدير
 اونون ائوين يىخىبدير
 دىلیمیزی آلىبلار
 سۆزلر يىتيم قالىبلار
 حبيب هشتاد ياشيندا
 يىتيم لرين ياشيندا
 بو اۆلكهده قفس چوخ
 چاليشماغا نفس چوخ
 حبيب آما، قايناير
 ساققىزىنى چئنهير
 ساققىز نهدير؟ سۆزودور
 سۆزو نهدير؟ گۆزودور
 گۆزوندە ايشىق لار وار
 قارانلىق لارى يىخار
 حبيبىن بيغى، قاشى
 ساوالاين قارداشى!
 بيغى، باشى آغ آپياغ
 اتهيينده ياشىل باغ
 باغلاردا سۆز گۆيرير
 منيم اليم سۆز، درير
 قوجا حبيب گليبدير
 قارانلىغى، دلبدير
 آى جاوان لار اويانين
 بو قوجادان اوتانين!

اتتدييى و «قومرال ساچلى ملكب كيمى موتيولردن هۇرولو ايلك قلم تجربه لرى. تاسف كى، من مکتب سیرالاريندان آيريلينجا «ساهر» دن ده اوزاقلاشميش اولدوم. ايکينجى دنيا ساواشى ايله چالخالانان دونيادا، حيات منى وطنيمدن آييردى، مملکتدن ده تحصيل دالينجا آيريليب گئتديم و هر شئيدن خبرسيز قالدیم. ساهر ايسه قايناشمالارين ايچينده و فيرتينانين اورتاسيندايدى. ايندى اوتنومه دوران قاريشيق شعر توپلوسوندان دا گورمک اولاركى، ساواش ايللرى خصوصن آذربايجاندا باش وئرن حادثه لر، دويغولو شاعيره عؤمور بويونجا سورن درين ايزلر بوراخميشدير، ساهر آغير گونلو ياشاميش، سيس و قارانليقدا غم و الم کروانينا قوشولموشدور:

...اؤز يوردوندا قوولانلار،

دار ديبيندن قورتولانلار،

اؤز ديلينده غزل يازان

اؤزون آزاد اينسان سانان

قوشولدولار او کروانا ... (سحر ايشيقلانير «سورگون»)

اوندان سونرا ساهرين شعرينه حاکم اولان اساس تئم لر «آغير ايللر» يورد حسرتى غربت دردى»، «خالقین چتين ياشايشى»، «لزلين ائل و ياساقلانان ديل» و بونلارين يانيندا بو قارا سويوق تابلويا جان وئرن بير ايکى ايستى رنگلى فيرچا ضربه سى: «عشق» و «اميد» سؤزلرى...

ساهرين آردينجا گئجه نين سسى...

دوكتور حميد نطقى

«عشق»، «يورد سئوگيسى» و «حسرت» نغمه لرينى ديليميزين بوتون گؤزلىيى ايله ترنم ائدن بير سسدى او. حثيف كى، لازيمى قدر ائشيديلمه دى، شعريندن حق اتتدييى اولچوده سؤز ائديلمه دى. من شخص بو سسله ۴۵ ايل بوندان قاباق، ايلك دؤنه، مکتب سیرالاريندا تانيش اولموشدوم. او جوغرافيا معلیمی صفتى ايله، تبريزده طلبه طرفيندن سئولين و ساير معلimlerين حورمتيني قازانان، اوتانقاج، چکينگن لاکين بيليكلى و مهربان بير شخصيت ايدى. ادبياتلا هله شعرله مشغول اولدوغونو سونرالار آنلايينجا تعجب ائتميشديک. او اينجه نؤوقونو و گئنيش استعدادينى عادتاً بير قصور کيمى بيزدن گيزلتميشدى.

شعره، تورکجه شعره، تحصيل زامانيندا باشلاميش اولدوغوندا دانيشديغيني خاطرلاييرام. هر حالدا رمانتيک و عاشقانه، اؤز دئيمى ايله «ليرىک» کيچک پارچالار اولاجاقدى بونلار. سونرالارى دا شعرلرينده آرا - سيرا درينليک لردن اوزه چيخان بير آز استانبول «چامليجا» بير آز «مارمارا» بير آز دا گنجليک سئوگيلرى و شايد «چال گؤزليم چال» شعرينده («سحر ايشيقلانير» مجموعه سينده) اشارت

شعر لیر

سۇيىلە تانرى

سۇيىلە تانرى، بو بوش قالان يوللاردان،
گىئجە واختى كىملىر كىچدى، كىم قالدى؟
يارى - ياردان ھانسى اللر آيىردى،
اىل ايچىندە آيرىلىغى كىم سالدى؟
مىن امكلە چىچكلەنن يوردوموز
بىر گىئجە دە نە تىز سولوب - سارالدى؟
اىللر كۆچوب، يوردلار اولدو ويرانە،
بو يىزلرى سورن، آكن ھاردا بس؟
خزان اولموش مئشەلرین ايچىندىن،
اىشىدىلمز نە بىر صدا، نە بىر سس...
ھاياتىمىز او گول آچان حدىقە،
سراب ايمىش يوخسا تانرى! بوش ھوس؟

شاختا دوشدو، دومان باسدى داغلارى،
عايلەلر ماتملرە بوروندو.
او يىزدن كى، ايللىق يىللر آسىردى،

توفان قويدو، آجلىق، اولوم گۇرۇندو.
گۇزىل قىزلار، كىچىك، كۇرپە اوشاقلار
قاپى - قاپى دىلنەرك سورۇندو...

سۇيە تانرى، كۇچوب گىئەن ائللرين،
بو دونيادا بىر دە اوزو گولەجك؟
گلەجەيە شىرىن اومىد بىلەين
كۇنلوموز آچاقاق مى، گول - چىچك؟
ویرانەدە سوساجاق مى بو بايقوش،
وئرهجك مى باھار، دونيايا بزك؟

آتلى لار

آتلى لارین كىچىدىيى يىر
تايدالاندى، توزا باتدى.
بىر گىجەدە دلى شيطان
يوردموزا ماتم قاتدى.

گون پارلادى، پايىز گونو،
رنگى قىزىل قانا دۇندو.
يىر تىتريب، ائو يىخىلدى،
اوجاقداكى آتش سۇندو.

ائوسىز، يوردسوز قالان ائللر
غربت ائلدە سورۇندولر.
شن اوركلى قىز - گلين لر،
ماتملره بورۇندولر.

بىر چوخ ايگيد، دوشمن قىران،
«بو دونيايا گلىب كىچدى»،
بو دونيادا قالانلار دا:
«كاروان كىمى قونوب كۇچدو»

مگر بونجا قارا گونلر
ألين لارا يازى اولدو؟
دونيا گولوب گولله نرکن،
بیزیم باغین گولو سولدو.

ندن ديلين دانيب شاعير
يالتاقلانيب ثنا ائتدی؟
خنجر وئريب چالادلارا،
قان ايچه نه دوعا ائتدی؟

يورد ماهنيسی

ديلهرم بير پاييز گونو،
سحر دوغسون قيزيل گونون،
أل يارباغين قاناد آجسين،
ائل - اوبالار توتسون دوگون.

ديلهرم، ائی گوژل يوردوم،
مُرادينا خالقين يئتسين،
توز قونوبدور ساچلارينا،
سيلکين، سيلکين توزون گئتسين.

چايلارين وار دريا - دريا...
نه دن سوسوز قالسين ائلر؟
سن نسيمين قايناغی ايکن
نه دن آسسين قارا يئلر؟

آرتيق سنه ياراشماز كى،
پالچىق ائولر، تورپاق جادا،
نه دن دير كى، بير ساخسىيا
جواهيرين ساتدين يادا؟

آسار تده ياشادىغين
كئچميشلرين غفلتيدير،
يئتر زيندان، يئتر زنجير،
زيندانى بيخ، زنجيرى قير!

حيات شيرين دير

نه قدر ده قارا اولسا گونوموز،
بو بئش گونلو ك قيسا حيات شيرين دير.
قارانلىق سا گئجه، سحر ايشيق دير،
فيكيير دارسا، ماوى دنيز انگين دير.

تور كجه يازديم، شيرينلاشدى سؤزلريم،
گؤزلوك تاخديم، آيدينلاشدى گؤزلريم،
گوندن - گونه سولدو يازيق اوريم،
داغ يولوندا ايتدى آياق ايزلريم.

سَهْنَدَه سَارِي

سَحْر يولدان كئچرکن،
سالام وئردیک بره یه.
گون یاتارکن او آخسام،
چاتدیق قوملو دره یه.

اوزاقلاردان باخانا
کۆلگه لر تک گۆرۈندۈک.
«قارانقو» یا چاتارکن
سَرینلییه بوروندۈک.

ایکینجی گون داغ آردی.
سۆنۈر ایکن یورغون گون،
اوبالارا یاناشدیق،
گۆردۈک واردیر توی، دویون.

گوللر عطیر ساچیرکن،
سئل سولاری دورولدو.
کیلیم، خالچا دۆشه نیب،
اود، اوجاقلار قورولدو.

گولله نرکن باغچالار،
بالا دولور پتکلر.
قیز - گلین لر اوینارکن
دالغالانار آتکلر.

خوش - بئش اتتدیک ائلرله
ایچدیک سَرین آیرانلار.
اششیتدیک کی، تالاییر
اوبالاری سلطانلار...

آرازين سويو

آرازين سويو قيزيل
 پاريلدايير پيريل - پيريل.
 موغانلار گوللنيدير،
 گل گۆزل، تاماشا قيل.
 گوئی آتيم، پولاد نالليم،
 بوراخما يولدا قاليم،
 دان يثري ايشيقلانير،
 يئل آسير سالخيم - سالخيم.

گول گلير، ريحان گلير،
 يار گلير، جانان گلير.
 اوزاقدان توز اوجالدى،
 شيمالدا كاروان گلير.

آغاران داغ سسى دير،
 قار يثرين پرده سى دير.
 دويدوغون او نغمه لىر،
 شاعيرين اؤز سسى دير.

هيجرانلى گوندىن برى،
 گئتمه دى عشق آثرى،
 سئوگى بير زنجير دير كى،
 قيريلماز حلقه لىرى.

شيروانداق قوش لار قاچار،
 ساوالان اوسته اوچار.
 او تايدا، هم بو تايدا،
 بير گونده گوللر آچار.

بوراخمايىن ائويىم نىمىن چوروسون؛
قويون صبا توزلارنى سويورسون...
قىزىل گونون نورو اونو بوروسون
توخونمايىن بنۇشەيە، نرگىزە...

دومان چۆكوب اوفوقلىرى قارالتدى،
منه غربت بىر جەنم ياراتدى...
خزان يىلى باغچامىزى سارالتدى،
داھا نەلر دئىيم؟ دوستلار من سىزە...

مىندىن سلام دىيىن گۈزل تىبرىزە!

شققلردە اوچان اخشام قوشلارى،
مىندىن سلام دىيىن گۈزل تىبرىزە.
قاتار ايله گىندىن وطنە سارى،
آرخاداشلار! بىر باش وورون دا بىزە.

آچىن مىنىم تاختا، سىنىق قايىمى،
گۈرون عزيز انام يولدىن گلدىمى؟
اوشاقلارىم گۈرون، اونوتموش غمى؟
يوخسا اولوم، آجلىق وئرىب دىز - دىزە؟

يات بو ويرانه ده، حسرت لره قاتلان... گولمه!
گولمه! سولسون اوريننده اچيلان لاله لرین،
اؤل! کی سؤنسون او گونش رنگلی او خوش زولف ترین...

نه قدر آغلاسان، آغلا کی، سنين ناله لرین
بو قارائلیق گنجه نین قلبی ایچینده آریبیر.
کیمسه سورماز: - بو قارائلیقدا، بو سس، ناله نه دیر؟

گولمه

نه قدر آغلاسان آغلا! کی سنين آغلايشين،
بو قارائلیق گنجه ایچره آریبیر محو اولاجاق،
نه سنينچین ده، بو گویلرده، قیزیل گون دوغاجاق...

گنجه نین قلبی قارا بیر داشا بنزهر، و گو یون،
پرده ی ظلمتی آلتیندا آریر آه و فغان...
سنين آنجاق او فغانین دی بو کؤنلومده قالان!

اومما یاردیم بو سمادان، بو یاشیل چارداقدان،
سنه بو اؤلکه ده قانون قارا بیر داخما وئریب،
خانا ییلدیزلی سارایلار و یاشیل آسما وئریب!

ساھر، يالنىز دئىيلسن، ماوى گۆيون آلتىندا،
گئجهلرى ياتمايان و يوللارا گۆز دىكن.
بىر چوخلارى سنىن تك ايتىب گئتىدى بو يولدا،
سۆنوب كئچەن كۆلگە تك، ساھر، سن تك دئىيلسن.

ياشا چاتمىش بو گئجه، خوروز سسى اوجالير،
يولو دومان بوروموش، نه گئدن وار، نه گلن!
ھاوا دورغون، يئل آسمز - پردەلرى اوينادان،
بو آيرىلىق چاغىندا، ائى نازىن، سنى سن؟.

گئجه كئچمىش يارىدان

گئجه كئچمىش يارىدان گۆزوم يولدا... يوللاردا،
بو قارانلىق گئجەدە نه گئدن وار، نه گلن.
ھاوا دورغون، يئل آسمز، پردەلرى اوينادان
او قلم كار پردەيى - چاپقىن خيال سنى سن!

گئجه كئچمىش يارىدان... چىراغىمىن شۇعلەسى
آلا قارانلىقلاردا بىر اولدوز تك سۆنمەدە.
گۆرمەدیم اوزاقدان سۆنوك سارى بىر اولدوز
طالعمىن اولدوزو اوفوقلره يئنمەدە...

سحر اوزاق، يول اوزاق، طىلسىملى آرزولار،
ظلمتلرين ايچىندە توزلو قالمىش، بوش قالمىش،
كاروان كئچمز او يولدا، آيدىنلاتماز آى اونو،
بىر گئجەدېر كى، اونا آيرىلىق كۆلگە سالمىش.

قوى گۆى آلتىندا ياتىم، بوش دَرەدە، داغا ياخىن،
 ھر سَحَر بىر قوش اوياتسىن منى آھنگى ايلە!
 سورخابىن داغ آتە يىندە، بوراخ، آسودە ياتىم،
 آرىيىم من قوجاغىندا، بويانىم رنگىلە...

سون سۆز

نە سۆيۈد كۆلگەسى آلتىندا، نە چاي نىزدىندە،
 نە ياشىل باغلار ايچىندە، منى باسدېرما ساقىن!
 و نە مرمردن اولان بقەدە خېس ائىلە منى،
 قوى گۆى آلتىندا ياتىم، بىر دَرەدە، داغا ياخىن...

سورخابىن قىرمىزى داغلار آتە يىندە بۇيودوم،
 و اونون عطرى منى مست ائلەدى گنجلىك دە...
 سىرداشىم دىر او قىزىل داغ و آغاجسىز دَرەلەر،
 گۆرموشوك بىز قارا گونلەر، آجلىق، بىرلىكدە.

سالمادى سئوگى منە سايە بو عالمدە... اينان،
 بىر خيال تىك قورو چۆلدە آرىدىم ھر آخشام.
 من گونش لىرلەر، ايشىقلارلا دانىشىدىم، نە گرگ،
 قارا تورپاقتا قالام، كۆلگەلى يىرلردە مدام؟

يولدان كنار

يولدان كنار، دوزه نلىكده،
بیر آز اوزاق چای بویونجا
آلاچىقلار قورولوبدور،
بعضى آلچاق، بعضى اوجا.

هر يئر گۆی اوت، هر يئر چىچک،
تور کمن صحرا بوراسى دیر.
بو يئر زنگین اولسا بئله،
فلاکتین یوواسى دیر.

ایگید تور کمن اوشاقلاری،
اوتلادار لار ات، قارا مال،
اٹوده قالان قیز، گلین لر
خالچا توخور، گوللو، خال - خال.

بیر تىق چادیر آلتینداكى
قارى ارواد چۆرك ياپار.
عۆمرونده كى گۆردوك لرى
سلطانلارى انا، سايار...

اوجا داغلار آته يیندن
جوشار، آخار، دورو چایلار.
تور کمن لرین امه يیيله،
پامبیق بیتر، چىچک آچار.

نه قیش انلار، نه یای انلار،
ایستی گونده تاخیل بیچر.
چیلپاق گزر، آياق یالین،
کورلوق گۆروب، آجلیق چکر.

هر يئر گۆی اوت، هر يئر چىچک،
تور کمن صحرا بوراسى دیر.
الى خمیرلى، قارنى آج،
اینسانلارین اویاسى دیر...

کند ماهنی لاری

چیخ داغ آردیندان قیزیل گون،
یوردسوز قالانی بیر دوشون!
دونیانی قیزدیر، اریت قار،
قویما کۆرپه لر اوشوسون!

داشما چای! داشما، بیر چکین،
یول اوستونده وار باغ، آکین.
داشما، کندلری بیخما سن!
خالق ایتیرمه سین آمه یین.

ائی بؤیوک تانری، ائی پدر!
قوی یورددان چیخسین توستولر...
سؤندورمه شامی، اوجاگی،
اثللر اولماسین در بدر.

یولونو کس دوشمین،
بوراخ گونشی، ائت آیدین.
بو یئرلری گولندیرن
مین کیشی دیر، مین قادین.

ستوگيليم

من اوز اسكى ستوگيليمى تانيرام.
 او ميصيرده قيز يلانميش هئيكل دير.
 او واختيله بير اينسان تك فانى كن،
 ايندى بو گون اولوم بيلمز گوژل دير.

اونون خومار، ايرى سياه گوژونده.
 صحرالاردا ياتان گونون نورو وار.
 او، فوسونكار، نادير گوژل چيچك دير،
 آنجاق نيلين كناريندا گول آچار.

اونون ايرى، كامان كيمي قاشلارى،
 گوژل قاشدان نمونه وى بير قاش دير،
 او، صنعتين طلبيسيلمى لؤخونده،
 قيزيل رنگلى، آغير قيمت بير داش دير.

اونون قالين دوداغيندا آتшин،
 بوسه لرين رنگى هله سولماميش،

سؤندورمه ميش ايستى، قورو واحه ده،
 اونون گوللو باهاريني فار و قيش.

نچه مين ايل اول، زومرود قصرده،
 بوسات قوروب، شامدانلارى ياخارميش،
 ظاليم غيضىلى بير فيرعونو بكلر كن،
 پنجره نى آچار، نيله باخارميش.

بيلسم هانسى عاشيق اونون ايندن،
 قيزيل جامدا ايچميش عشقين باده سين،
 بيلسم هانسى خوشبخت ايدين گنجهلر،
 اوزاقلاردان دويموش اونون شن سسين...

بيلسم هانسى يوسف اونون ساچلارين،
 يئليپك چاليب، ياواش - ياواش اوخشايب،
 بيلسم اونون خوليالارين، آسرارين،
 بيلسم كيملر او خوليا دا ياشايب.

من اوز اسكى ستوگيليمى تانيرام،
 او، قيزيلدان توكمه گوژل هئيكل دير!
 بير اولدوز دور، ابديت گويونده،
 شاه اثر دير، هم ده لطف ازل دير...

پاييزين ايلك گونلرى

سارماشىقلار تىترەركن سەرىن سولار باشىندا،
تەك- تەك دوشەر اونلارین سارالمیش يارپاقلاری،
هەلە مەشە ياشىل كەن، هەلە ھاوا ايليق كەن،
داغلار باشىن قار آليير، چۆللەر اولور ساپ ساری.

هەلە آخشام اولمادان، گونش داغدا سۆنمەدن،
مۆوسومون بوز كۆلگەسى دەرلەر ايچرە آنەر،
ياشىل ايپك گئىيەلى آرى اوتان قوشلارین،
هر گونكو شەن سەس لرى ياي كەتچمەدن غەلەنر.

آخار سولار دورولور، كۆلگەلەر دە اوزانير،
ايليق گونده يوللاردان كەتچەن يورغون يولچولار،
بولاقلارین باشىندا دوشونجەلى اوتوروب،
كۆلگەلەن باغلارا اوزاقلاردان ياخارلار.

آنا سەسى

آنا سەسى آسمانى بيير سەس دير،
آخار سودور، ترانە دير، جرس دير.
او سەس ايله دەرین لىشىر رۇيالار،
او سەس ايله خيال گۆيە يوكسلىير.
آنا دىلى پارلاق قىزىل آچار دير،
علم لرين خزينەسى آچار دير.

رۇيالاردا گۇردويون جنت يولو بو يول دور،
بو يول آرزو يولونا چۇنوب گئدن بىر قول دور.

باخ تىلگراف تىلىندە جيويىلدەش قوشلار،
قارا ايپىك پرلرە، ميني - ميني باشلار،
اونلار سنە هر بىرى يول گۇستىرير اوزاقدان
بىلىرلر كى، گليرسن خوراساندان، عراقدان،
بىلىرلر كى، تبرىزدن يارى گئجە كئچمىسن،
سەھندىن آل جامىندان سرىن سولار ايچمىسن.

قافقاز يوللارىندا / بىر پارچا

سۇكولموشدو دان يىترى، چۇل قوشلارى اۆتوردو،
تورونج رنگلى ايشىقلار داغلار باشين اۆپوردو.
يوسون قوخان بىر هاوا آرالاردان آسىردى،
قاتار اوزون يوللارى منزىل - منزىل كسىردى.
پنجره دن باخىردىم ياتار كىمى هر يىره:
آغ اۆرپكىلى داغلار، ياشىل گئىمىش چۇللرە،
او پردەدە گۇرونن خيالىمىن كۆلگەسى،
سانكى منە دئىيردى: باخ، گۇزىلر اۆلكەسى!
رۇيالاردا گۇردويون تىلسىملى پردەلر
بو گوللنن يوللاردا، باھار الى نقش اندر
باخ! گون دوغور اوزاقدان، آزادلىغىن گونشى
بو يوللارى سارىيان آلتون ايشىقلار دئىيل،
آزادلىغىن نورودور، شاعىر، حۇرمتلە آيىل!...
آقىشلا بو گونشى، اولدوزلار ين سورور ين،
بو بو جاقسىز چۇللىرى، شىنلندىرەن رەبىرىن،

قىزىل اوردو هر طرفدن سرحدلىرى كئچىن جە،
 اينگىلتەرە، آمىرىكا آدالارا آدلادى.
 گونش اوغلو ايمپراتور بولودلاردا قارالدى،
 اورىينده تزه آچان قىزىل گوللر سارالدى.

سۇندو قانلى شفقلىرىن، ۱۹۴۵ - جى ايل.
 صدف رنكلى فجر آچىلدى صحرالاردا، دنىزده.
 قان آغلايان دونيا گولدو، آچدى عمل گوللىرى،
 دونيا خالقى سئوينر كن، گولومسەدى تبريزده.
 آزادلىغىن بايراغىنى ار كىن اوسته تاخدىلار،
 يئنه سۇنموش مەبدلرده مشعل لرى ياخدىلار،
 سن دوغدونسا قانلار ايچره ۱۹۴۵ - جى ايل.

۱۹۴۵ - جى ايلده

سۇندو قانلى شفقلىرىن، كئچدى ساكيت بير گئجه،
 دىيشىلدى بير گئجهده بو دونيانىن صفحەسى؟
 صدف رنكلى فجر آچىلدى اوزاقلاردان، دنىزدن،
 يئردن گوئيه قانادلاندى سحر ظفر نغمەسى.
 قىزىلانان سولار ايچره نيلوفرلر آچىلدى،
 اودا يانان بئرلن اوسته آل يارپاقلار سانجىلدى.

بئرلن دوشدو، فقط اوزاق دنىزلرده ياپونلار،
 يانار داغ تك آلوو، آتش پوسكوروردو سولاردا.
 چىن لى لرىن ائوين يىخىب خرمىنى ياخاركن،
 سجده قىلىب پادشاها، سالمادىلار هئچ يادا!
 اينسانلارن ناله سىنى، قورخوسونو آلاھىن
 بوغماق اوچون گۆزلەدىلر فرمانىنى بير شاهىن.

اونلارن دا دۇرانلارى چوخ سورمەدى،
 بير گئجه بير سىحرلى قوۋە ايله اوزكلىرى پارتلادى.

گنجە ايشيقلارى

آى باشقا بىر دونيانى آيدىنلاداركن بىزىم،
 قارانلىق گنجەمىزى اولدوزلار آيدىنلادار.
 گىزلى، سۇنوك ايشيقلار باغلارين، مئشەلرين،
 آن قارانلىق يئرئىندە آسرارلى يوللار آچار .
 ظلمتلرە آليشقان گنجە قوشلارى بئله،
 او غملى بوش يوللاردان اوزاقلاشيب قاچارلار،
 يالنىز او يوللار اوستە يورغون، آغير كۆلگەلر،
 قىرىق، بى كس كۆنوللر بىر - بىرىنى تاپارلار.
 اولدوزلاردان آخان نور يارياقلارين اوستونده،
 دونوق قارا سولارا داملا-داملا دوشرلر،
 سانكى گىزلى نغمەلر گۆيدن ائتن سسلرە،
 آنلاشيلماز دىل ايله هر دم جاواب وئررلر.
 آى باشقا بىر دونيانى آيدىنلاداركن منىم
 خلوت اولان ائويمى اولدوزلار آيدىنلادار.
 رۇيايا دالمىش گنجە آغير نفس آيركن
 منىم او يانلىق كۆنلوم اولدوزلارا اوجالار.

بىر توخوجو قىزا

اوچوب رنگىن قىزىم، سسىن كاللاشىب،
 كۆلگەلنىب گۆزل، آلا گۆزلرين،
 چىخ گونشە، قارانلىق دىر كارخانا،
 اوزاقلاردان ائشيتىمىرم سۆزلرين.

يىتتىر قىزىم، توخودوغون خالچالار
 آينا بندلى سالونلارى سوسلەدى.
 آمكلرين، اينجە، سولغون اللرين،
 بىر چوخ زنگىن آغالارى بسلەدى.

نازىك، ايپىك خالچالارين گول آچدى،
 اوتاغىندا هر گلننن، هر بىين،
 بزه دىنسه مجلسلرى دئە گۇروم،
 زاواللى قىز، بو دونيادا وار نه بىين؟

نه واختاجان آج قارينلا ايشله ييب،
يورغون اللر صرف ائده جک مين آمک.
ايشيديب سن بو مثلې بابادان:
«چيلپاق گزيب، اؤز گه لرى سوسله مک.»

سن باشيندا اولان قيزلار گولله نير،
نه دن سولموش اچان گولون تئز سنين.
مخمر گئييب زنگين لرین قيزلاری
ندن مخمر اولار اوچون، بئز سنين.

رنگين اوچوب، دوداقلارين گوَيْريب،
گول، گونشلن، اچسين سولموش گوللرين.
گل، قوش کيمي قاناد اچيب اوزاقلاش،
قيزيل گونش اوپسون ساری تئللرين.

باسقين

چن باسيب داغلاری، سرين دير هاوالار،
پاييز زامانی دير کؤچوب اوبالار.
دؤرانی گليب دير قارا بولودون،
سؤنوبدور اوجاغی مقدس يوردون.
داخمالار ساکيت دير، قاپيلار باغلی،
قورولوب چاديرلار قارالی، آغلی.
سلطانين اوردوسو قيزيشسين دئيه،
مئشه لر اودلاييب، توستولر ييه.
قولدورلار دئمک کی، فرصت تاپميشلار،
بیر نئجه قيز، گلین گئجه قاپميشلار.
تاخيل لار آلينيب، ائولر تالانيب،
کوچه لرده چوخلو جمک قالانيب.

آرودالار يويورور، آغلاشير قيزلار،
اوقولر قارالير، ياغير آغير قار.
قاپيلار باغلانير، کسيلير هر سس،

كند چكير قار ايچره، آغير بير نفس.
ظفر ايله اوردو آلدی بو كندی،
بيخدی قالالاری، دوشمانی يئندی.

ساکیت هاوا، لاکین بسلر فیرتینا،
اتللی استبداد گتیرر جانا.
نه باسقین، نه آتش، نه اولوم، نه قان،
نه پولاد زنجیرلر، نه قارا زیندان،
نه سونگو، نه خنجر، نه آر آغاجی
قانلی عصیانلارین دئییل علاجی.
تاپدالانان اینسان دونیایی بیخار،
ظلمون خیرمینینی آتسه یاخار.
او بیر جوشغون ستلدير، اونو آلینماز،
او قیزغین آسلاندير، آسیر اولونماز.

آخشام چاغی دیر

جواهیر اولدومسا،
کیمسه آلمادی،
آریدیم - آریدیم،
ایزیم قالمادی.
یولداشلاریم منی
یادا سالمادی،
بوراخ گئدیم، گۆزل! آخشام چاغی دیر.

گون باتیر، کۆلگه لر
یئرده سورونور،
سهندين آته یی
سیسه بورونور،
اوزاقلاردان قیزیل
وطن گۆرونور،
بوراخ گئدیم، گۆزل! آخشام چاغی دیر.

آغاجلار آرديندان
گوموش آي چيخير،
حسرتلر كۆنلومو
يانديريب - ياخير.
اير يلىق گنجهسى
پردەدن باخير.
بوراخ گنديم، گۆزل! آخسام چاغى دير.

دېيشدى دۇران، آه،
دېيشدى دۇران.
سۇنن اوچاقلارى
كىم دير يانديران؟
كۆلگه لر گوجنير،
باشلانير توفان.
بوراخ گنديم، گۆزل! آخسام چاغى دير.

شبنم لر دولدورور
گوللر تاسينى،
اؤلوب كئچن لر ين
ساخلا ياسينى!
مندن سونرا قويما
قايى باغلانسين.
بوراخ گنديم، گۆزل! آخسام چاغى دير.

زامانين سبيررى

يئنه گۆيردى اوت،
سارى گول آچدى.
يوكون چاتدى، زامان
گنجه يله قاچدى.

قووالاركن گنجه
هر گون گوندوزو
سورونن بير عۇمرون
قالمادى ايزى.

أسكى ايللر منى
يورددان چيخارتدى.
مين ايل گئدن اول
كاروانا چاتدى.

پوزموش ايدى زامان
بیر ایله یاخین،
اوزومون، گوزومون،
گوزل ناخیشین.

اوزومو اینادا
تانیمادیم،
کیم ایمیشم من، عجب!
نه ایمیش ادییم؟

باغلار دئدی: - شاعیر،
نه تتر قوجالدين.
داغلار دئدی: یازیق،
پیس گونه قالدين.

نه اوچون سولوبسان،
سوروشور گونش،
بومبوز اولوبسان، باخ! -
دئیردی آتش.

یونگولتدی منی
او قدر فلک.
ترپیدردی یئلر
سامان چۇبو تک.

قیزدیرماییر منی
نه اود، نه اوجاق،
ساری ایشیق کیمی
گورونور چیراق.

سازاق اسدى

سازاق اسدى داغدان، ھاوا بولاندى،
 خزان اولدو باغلار، يارپاق سارالدى.
 سۇنسه دە ائللرين يانار چيراغى،
 آوولو گونشە ياخ، سۇنمز قالدى.

شَرَقْدن قوپان اول اۋلوم توفانى،
 داغا، داشا چيرپىدى، داغيلدى، گىتتى.
 سئللرين آشديغى، داشديغى يئردە،
 يئنه لالە آچدى، گۆى اوتلار بيتتى.

قوروجا چۇللردە آوارا گزديم،
 ياتلاق لارا جومدوم، پالچيغا باتديم.
 آچ قاپيني آنا، يئنه دە گلديم
 داغلارى آشاراق، وطنه چانديم.

خزانلار

خزان چاغى
 قيزيل گونش اودلانيبيدير،
 آغاچلارين يارپاقلارى
 مين بير رنگه بويايبيدير...
 هر يارپاغين بير رنگى وار،
 سئودا رنگى،
 حسرت رنگى،
 توتقون، توزلو،
 غربت رنگى...
 خزان چاغى، يئل آسرکن
 ياغير يارپاق،
 اۋلگون يارپاق.
 قالانيبيدير، قالاق - قالاق.
 يوللار اوزاق، گۆلر دَرين،

نسیم اسیر سَرین - سَرین.
 داغلار بیزیم، باغلار بیزیم،
 یثرییرکن یارپاق اوسته
 قالماز ایزین...
 گون یاندیرماز،
 سون باهاردیر،
 سانکی آغاج یارپاقلاری،
 لاجوردی بیر مَتنده
 ناققیش لاردیر.

بیر چوخ خزان گلیب، کنچدی...
 بیر چوخ کروان قونوب کؤچدو.
 بیر خزاندا
 یئتیم قالدیق.
 بیر خزاندا
 سئودالاندیق.
 بیر خزاندا آلوولاندیق.
 آن نهایت،
 خولیلارین هاواسیندان
 قانادلاندیق.
 بیر خزاندا
 پارلاق قیزیل گونش دوغدو.

بیر خزاندا
 بولود گلیب گونو بوغدو...
 آنلایارکن خزانلاری
 زامان بیزی قووالادی...
 گلدی زامان، کنچدی زامان...
 آیری دوشدوک یوردوموزدان.
 حسرت قالدیق
 سَرین - سَرین بولاقلارا
 گول - چیچکلی اوتلاقلارا.
 زامان کنچدی، بیز قورودوق
 سوسوز قالان آغاجلار تک.
 طراوتدن سالدی بیزی،
 بیلمم غربت؟
 یوخسا فلک؟

حياتدير آخار چشمه

حياتدير آخار چشمه،
يتر آه، داستان دئمه!
کنچن گون، کنچن گنجه
بیر داها دؤنمَز گنری.

یوخولارکن کؤهنه شهر،
پارلارکن گؤیده اولکر،
اوخورکن سوسریلر،
آن منی، گؤزل پری!

سحرین روزگاریندا.
دییرمان سولاریندا،
تبریزین باهاریندا،
رنگیم وار، سؤزوم واردیر.

آرزو

ایستیردم غملی و توفانلی گنجه یولچولارا
بیر فانوس تک، یا دا قطب اولدوزو تک رهبر اولام.
ایستیردم یای گونو چؤللرده آخار بیر سو اولوب،
دوم- دورو گؤز یاشی تک یولدا چوخور ایچره دولام.
ایسته م نقش و نیگاریم قالا، شعریم اوخونا
ایستیردم بیر سیزی حسرت تک اورکلرده قلام
اونودورسا منی ائل، چکمه سه تاریخ ادیمی
ایسترم آی تکی یورد اوسته گنجه شوق سلام.

مخمرى چىچە يىندە،
 ائللرين اور يىندە،
 فرشلرين ايلمە يىندە
 ناخشىم، ايزىم واردير.

مھتابين چيراغينا،
 سرخابين آل داغينا،
 اول كھليك بولاغينا،
 چوخداندى حسرتە من.

ائللرە آقىش اولسون،
 دوشمنە قارغىش اولسون!
 قار ياغسین، ياغىش اولسون،
 گولنسىن بيزىم وطن!

يوللاردير چالا - چولا.
 ساغان دۇن چاپاق سولا.
 او گندر - گلەز يولا،
 دىكمە گۆز، يىتر گۆزل!

داغلارین باشیندا قار،
 سقرده حادثە وار،
 يول چتین، كئچيدلر دار،
 ھلە ات كئچر، گۆزل!...

گنج يازىچى...

فریدون ابراهيمى به

ايل دۇنومون توتان يوخدو،
 يوخدور سنى يادا سالان.
 قېرىن اوستە گۆى اوت بيتدى،
 ائى نامراد، يازىق جاوان.
 آسىلديغين گوندىن برى،
 ماتملى دير گۆى «گولۇستان!»

دولاشاركن شىمال يىلى،
 يوردون قىزىل يارباغىندا،
 ائللر ايله اود ياندىردىن،
 بابكى لىر اوجاغىندا.
 لاكىن آفسوس، سون ايشىق تك،
 سۇندون حيات چيراغىندا.

نه ائللرين مکتبینه
 کیتایینی آچان اولدو،
 نه یازدیغین قیزیل یازی
 رواج تاپیب داستان اولدو.
 لاکین سانما بو عصرده
 هر شی بیتیب نیسیان اولدو.

گونون یئددی رنگی آریر
 «قیزیل اوزن» سولاریندا.
 سنین ایزین، کؤلگن قالمیش
 آستارانین باهاریندا.
 فاشیزم هله حؤکوم سورور
 قیزیل اودلار دیاریندا.

مکتبلرده آنا دیلین
 اوختدوران اوستاد یوخدور.
 اوردو - اوردو اویماقلاردا
 آسیر چوخدور، آزاد یوخدور.
 کنچیب چیراق، سؤنوب اوجاق،
 خارابا چوخ، آباد یوخدو...

قارانلیق دیر، تیکانلیق دیر
 حرامیلر پوستو قوروب.
 «باغ مئشه» نین باغلارینی
 توز باسیب دیر، آفت ووروب.
 آزادلیغین گمیسینده
 کافتار دوروب، شیطان دوروب.

دالغانیر فضا میزدا
 زیندانلارین اینیلتیسی.
 ائشیدیلیر سحر - آخشام
 رادیودان دوشمن سسی.
 بیر چوخ هرزه اوت گویریب،
 قاناد گریب یول اییلیسی...

گئتدیم بابا دیارینا
 گۆردوم بايقوش فیکره دالیب.
 قبرین اوسته آخشام چاغی
 پاییز گونو شفق سالیب.
 سندن، یولداش، خاطیره لر،
 درین سۆزلر جاندا قالیب.

عزراييله قيلينج چكسم،
 يئنه بير گون اؤلهجهيم.
 چيراق كيمي يا بير آخشام،
 يا بير سحر سؤنهجهيم.
 بيليرم كي، يئر آلتيندا
 توز - تورپاغا دؤنهجهيم.

بونلا بئله امينم كي،
 نور ظلمتي بوغاجاقدير.
 آن نهايت، اوفوقلردن
 قيزيل گونش دوغاجاقدير.
 داش نه قدر برك اولسا دا،
 ايستي، سويوق اوياجاقدير.

قورخما!

قورخما بو ماوي گؤي آلتيندا يانان آل گونشين،
 و اوفوقلرده گولن آل شفقين سؤنمهيه جك.
 ايلك باهارين آچاجاق گول، اؤته جك بولبوللر،
 دونياميز بير ده بو عالمده خزان گورمهيه جك.
 دنيا دوردوقجا سهندين اوجا بورجونده يانان،
 اول گوموش رنگلي آي يوللاري آيدينلاداجاق،
 آخاجاق نهرلرين، هم آچاجاق لاله لرين،
 بير ده اتولرده اينان! سؤنمهيه جك اود و اوجاق.

ائي منيم شانلي ائليم، حر وطنيم، آل گونشيم،
 آينا تك پارلاق اوفوق، دريا تكين چرخ آسير.
 ائي قادينلار، آنالار، بيرجه آچين پنجره ني،
 صبح آچيلماقدادي، صبحون يتلي داغلاردان آسير...

اوددوغون قانلاردىر كى، وزير
 سارايندا قىزىل گول آچار...
 جنت باغ ايچره تىكديين
 سارايلاردا ياتار هر زنگين.
 توزلو، يىرتىق چادير چؤللرده
 آغيز آچىب سنى چاغىرار.
 نسيم زنگينلرى اوخشاركن
 آغ يئل چاديرىنى قاباردار.
 يىتتىر اوتدوغون او قان، قوروم،
 قازديغين قويو بىر اوچوروم.
 گوى سولار اوستونده چىرىپىنان
 سنسن بولاد كىمى يارادان.
 سنين اوددوغون توز، تورپاقلار...
 قىزىل گوموش اولوب توپلانار...
 گئجه سونا چاتىب، گوندوزدور،
 حقايق يولو باخ، دوم - دوزدور...
 قورسانلارى يورددان چىخاردىب،
 قووالا، قووالا، سويا توك،
 آلقىشلاسين سنى ماوى گوگ.

قووالا دوشمان لارى!

قارانلىق ايچره قارداشيم،
 هله گىز لنىبىد قىزىل گون.
 باخ، بوغسا دا سنى قارانلىق،
 قىرمىزى سحرى بىر دوشون.

زمانه نين توتقون سحرى
 بىزلره دئىير كى، - گل برى.
 يىتتىر داخمالاردا چكديين
 سىخىنتىلار، دردلر نه اوچون؟
 آياقلاريندا وار زنجىرلر،
 نه دندىر اولوبسان درىدر؟

سنين امه يىنله بزه نىر
 ألوان اىپكلرله لاله زار.

كيم اونود بيلر او قيشدا؟
 آخسامادك قاردا، ياغيشدا،
 قارا زيندانلارين اؤنونده
 يثره سربلن اروادلارى.
 گوروركن قيرمىزى گون سؤندو،
 ايمپرياليزم گولوب سئويندى...
 او ديشلرى دوشموش كافتارين
 گوزو ائوليلره ساتاشدى...
 ايمپرياليزم بيزه نه وئردى؟
 - فلاكت، آجلىق و قارا گون.
 قان ايزلرينه باخ، بير دوشون،
 تانى دوشمىنى، ايلانى!
 سىنن امه يينله بسلنمىش
 «پارازيت» ين اتى و قانى...
 گونشى گوره بيلمز بايقوش،
 قىزىلچين كۆپكى قودورتموش.
 او امير، ساتانلارى
 قانادى آلتينا آلمىشدير...
 لاكين يانديرماقدان نه چىخار؟
 قىزىل قورغولارى كيم بىخار؟
 قارانلىقدان چىخان گونش
 اونون قاماشديرار گوزونو.

وطنين ماتمىنده

قيسا بير زاماندا باهار تك
 چىچكلنن گۆزل يوردوموز
 سويوق قبرىستانا بنزهدى،
 داغىلدى دومان تك اوردوموز.
 گون چىخاندىن قارا يئل آسدى،
 بىخىلدى قورغوموز، ائلىمىز،
 اودلاندى، تالاندى خوى، تبرىز،
 اورمو آخار سولار ديارى،
 گولو سولوب، رنگى سارالدى،
 هر گون، هر گنجه قايىمىزدان
 آجلىق، اولوم گيردى ايچرى.
 هنج اونودولارمى او گونلر؟
 جنوبا يوللانان سورگونلر

او يارالى جانناوار كيمى
داشداڭ - داشا چيرپار اؤزونو.

بوراخ چيرپسين، چيرپسين شيطان،
قوى محو اولسون، اونو توتמוש قان...

قانلى پاييز

بولودلار قالاق - قالاق،
تۆكولر قورو يارپاق.
پاييزدير: «قانلى پاييز»
ائل كۆچوب، سۆنوب اوجاق.

سو آخماز زينه - زينه،
قان آخير سو يئرینه.
ائلره ديوان توتور،
آمانسيز دوشمان يئنه.

اورتانی ظلمت باسدى،
اؤلورده ايندى ياسدى
دان يئرى آغاراركن
جلاد بئش ايگيد آسدى.

گوئیده کن ریی - قادیر،
«کۆلگهسی یئرده گزیر»،
افیون درویشلره
آذری اولموش آسیر.

توزلودور تبریز یولو،
شیطانلا یوردلار دولو.
زنجیرلر دمیردنسه،
پولاددی ائلین قولو.

دئسه ده توفان قان - قان،
چکینمه قارانلیقدان!
دور، قیزیل مشعل یاندير،
گۆرسه اود، قاچار شیطان.

حیاتین یو کو آغیر دیر، آغیر

قارانلیق چۆکوبدور، قار، یاغیش یاغیر
حیاتین یو کو آه، آغیر دیر، آغیر.
اوزاقدا لامپالار، قانلا دولو گۆز
قالمامیش کئنده آت، نه اؤکوز.
آرابایا باغلا، اوزونو ایگید
چیرپینان اورینین سسینی ائشیت.
قارا پالچیق دیزدن، یول اوز یوخاری
حیاتین یو کون چک ایشیغا ساری.

اوجسوز و بوجاقسيز
دمیرچی کورهسی تک یانان بیر چؤل.
چک حیاتین یو کون، اولورسن ده اول!
شیرین سو آردینجا دوشسن آياقدان
دئمهرم کی، گوموش سراپا آلدان.

بوراسى بوز شَهر، خانين باش كندى
 تونج قايىسى قصرين باغليدير ايندى.
 اؤتونده كئشيكچى گزير خيال تك.
 تۆكور يارپاقلارى يتل آتك - آتك.
 گئجه سو كوتوندا سولار شيريلدير
 بوراسى رَمزلى، آسكى دياردير.
 سانماكى، فلكدن كۆچموش قيزيل گون
 اوفوقده قيزاران طلوعو دوشون.

مرمردن بير ساراي، زومرووددن باغ
 آي ايشيغى كيمي پارلايان چيراق.
 عطيرلى اوتاقدا پردهلر آردى
 مينياتورا بنزر بير گۆزل واردى.
 بولور بارداغلاردا آل شراب پارلار
 بورانين مؤوسومو باهاردير، باهار.
 سارايى قورموشدور سانكى كاينات
 سارايدا گولله نر باشقا بير حيات.
 جتتى آختاران بورادان كئچسين،
 حيات بولاغيندان سَرين سو ايچسين.
 قارانلىق چۆكوبدور، قار، ياغيش ياغير
 ائللرين دردى آه، آغيردير، آغير.
 ديلنير شَهرده خيال تك گزن،

يوردونو بوراخيب تهرانا گلن.
 داشلاردان، پالچيقدان يووا تيكيبلر
 آرى تك اوشاقلار پؤهره وئربيلر.
 يئننه ده آروادلار ايكي جانلى دير
 كئچرسه بو يولدان حضرتى خضير
 گۆرركى، قورويوب حيات چشمهسى
 پردهلردن قالخير اؤلومون سسى.

حياتين يو كو آه. آغيردير، آغير
 قارانلىقدا ياتان ائللرى چاغير.
 بولودلاردا قيزيل ايلديريم چاخير،
 داغلاردان دره يه سئل - سولار آخير
 سئلر قودورموشسا داغ كيمي دورون!
 كۆرپو بيخيلميشسا، كۆرپولر قورون!

قافلانكى دان چىخدى گون

قافلانكى دان چىخدى گون
ايلك باھارين سحرى.
چاى - چمنين پرىسى
بىزه دئدى: - گل برى.

قارانلىقلار كئچىيدى
گلەجەبى آيدىن بىل!
چىراق ياندىر، اوجاق قور،
قوى ساخسىيا قىزىل گول.

بو ايلك باھار بايرامى
گولون، قوشون بايرامى.
بىر سون باھار گلەجك،
قور تولوشون بايرامى.

اوغولدايىر دلى يىللىر

اوغولدايىر دلى يىللىر، بودور
چامور دامدا.

نه كۆز قالىيدى اوجاقددا
ياغيشلى آخشامدا.

كدرلى خاطيره لردى

كىتاب - كىتاب قالانىب

باغيم خزان اولاراق

يورد، يووام، ائويم تالانىب.

بوراخدىلار قارا يىل آسدى

شرقدن بىر گون

نه قويدولار ائويمه، قيش زامانى

گون دوشسون...

نه قويدولار كى، اكين ياز چاغيندا

تئلنسىن.

نه قويدولار غزلىن سون باھارى

گوللنسىن.

خارابا زار ائلهدى اود ديارىنى
أفسوس.

قورو و ايستى دياردان آخىب
گلن اوردو.

ائليم آسير اولاراق، اويماغيم كؤچوب
گئتدى.

و بونانكور آغالار

ساتديلار گؤزل يوردو.

شاعير سليمان روستمه...

بورادا تلگرافين

قىريليب چوخدان تئلى.

آسرکن باغ - مئشه دن

ائى سرين صبا يئلى.

گوزار قيل قاراباغا

باكى يا، هم شيروانا.

يئتير ائل پيامىنى

او عزيز سليمانا.

محتشم او شاعيره،

بىزلردن سلام سؤيله.

دئينن كى، دىنله ييرىك

«شاعيرين سسين» هله.

ائى عزيز قان قارداشيم،
 ديلهدين قارا زيندان
 ييخيلسين تمليندن
 ديلهدين بيزيم اولكه
 گوللنيب، اولسون گولشن.

لاکين ائى عزيز قارداش،
 بو سقر گوزار ائتن
 تبريزدن، ماراغادان
 هر يئرده گوره جکسن
 «گونشسيز، آيسيز زيندان».

حاصارا سالميش اييليس
 شفقلى اولكه میزی.
 شيطانلار قيلينجلايیر
 يوللاردا کؤلگه میزی.

بو تايدا بير چوخ يوردلار
 ييخيلميش... سؤنموش اوجاق.
 اودلانميش يوروشلرده
 کيتابلار قالاق - قالاق.

لاکين هر سؤن اودون
 کول آلتى کؤزلرى وار.
 «اوبالى شاعير» لرین
 سازلارى، سؤزلرى وار.

محتشم شاعير، امان!
 سؤزومدن محزون اولما!
 دينلر کن غصه میزی
 غمله نيپ، دولغون اولما!

بير زامان شيمال لاردان
 بيزلره قوناق گلدين.
 ظلمتى يارا - يارا
 آينده چيراق گلدين.

گئجه ميز قارانليقسا
 گؤزوموز سحرده دير.
 فلکدن اوميد اوزوب
 آرزوموز بو يئرده دير.

باياتيلار

اورتاللىق كۆلگەلنىدى
يىل اسدى، گول آلندى
يار بىزە قوناق گلدى
چىراقلار شۇعلەلنىدى.

كۆلگەلر پردە - پردە،
قولاق وئىر، يازىق ددە
زىنداننا دوشن قىزىن
سولموشدو بىر گىجەدە.

يوللاردىر چالا - چولا
ساغدان دۇن چاپاق سولا
گول كىمى جاوانلارى
چوروتدو قىزىل قالا.

پردەدە دئىبىر بىرى
- كىم اۆلموش، كىمدىر دىرى؟
آخشامدى، لامپا يانىر
گۇرونور يارىن يىرى.

كۆپكلر آلا - بولا،
خان قالا، خاتون قالا
هر آخشام نىچە جاوان
اودور بو قىزىل قالا.

آنالار ائدرلر آه،
«ئوین» دىر ایشگىنجه گاه.
شهيدلر اوسته باخىن
تختىنى قوروبدو شاه.

بىر يانار جهنم دىر
او قورخونج، قانلى «ئوین».
«ئوینى» قوران نامرد
يىخىلسىن گۇروم ئوین.

پايىزدىر دىرىن يارا
گل اونوت، گول باھارا
قولاق وئىر او تايلاردا
نه گۆزل اوخور «سارا».

گۆزلىيى دۇنيادا سىنسىن گۆزلى يارادان،
قندىللىردە شۇعلەسىن، مەيدلردە نور ساچان.

أفسانەلر دۇروندىن سىندن قالمىش ھىكللر،
سنى سۇن شاعىرلر ھلە گزر درىدر.

سنى بىر نورى أزلسىن، گۆيدىن يئره ألهندىن،
اىلك اسرارىن يولوندىن، گلن يولچو سنى ايدىن.

سئوگى دى

شېنملرلە بويالى آغ گول دردىم بىر يىغىن،
گۆردوم گولده عطرىن وار، شېنملردە ايشىغىن.

دويدم سىنى سىنى سحر آسن نسىمده،
سندە اولان آتشدن روحومدا وار منىمده

رويالاردا پارىلدار گئجه گۆزل گۆزلرىن
توزلو زامان يولوندىن گتتمز اياق ايزلرىن

«يارادىلىر» نقشىندە سىندن اىلھام ألىشىدىر،
پردهسىندە باھارىن رنگلرى قالمىشىدىر.

گول دستهسى

تبريزين باغلاريندان،
 درميشم آتك - آتك.
 حسرتله، اشتياقلا،
 قيرمیزی، ساری چيچک.

«يام» داكى چشمه لردن،
 سرين سو ايچن اولسا،
 گونشلى، ايستى گونده.
 آرازدان كئچن اولسا.

درد يييم او گوللری،
 آي چيخان زامان گتير.
 «وورغونون و خندانين»
 قبرينه نثار يئتير.

پاييز

پاييز چاتيب، بوستانلاری پوزوبلار،
 قيزيل سويا بوياييدير گۆي چينار.
 سئل سولاری يئنه آخير داغلاردان،
 قوشلار كؤچوب گئديب بيزيم باغلاردان.
 ائشيدركن پولدان، ايشدن وار خَبر،
 آج قالانلار شهرلره كؤچورلر.
 شهرده كى آجلىق چكن آز دئييل،
 اينديده كى ايستى هاوا، ياز دئييل،
 مسجيدلرده ياتار گئجه قوناقلار
 هر گئجه ده اولور بير چوخ اوشاقلار.
 حيدر بابا! باخ باغلاردا يئل اسير
 مئشه لرده قودوز قوردلار يول كسير.
 پالچيق ائولر بير - بيرينه سيخيليب،
 بير پاراسى يئلدن، سئلدن ييخيليب.
 ائولر سوسموش، سويوبوبدور اود اوجاق.

يئنه هاچان هاوا، روزگار اولاجاق؟
 لاکين «بابا» هاوا يئنه قيزيشار،
 ياشيلانار قارا چمن، گوئی چينار.
 قوشلار يئنه يوردوموزا دؤنرلر،
 ياد ائلرده قارا گونلر گؤرنلر.
 يئنه گونش ايشيق سالار سولارا،
 بوغدا بيتر، گلر آغاجلار بارا.
 آيدين شفق گولر بيزيم اولکيه
 داستان اولار هيسلى داخما، هم ييه.
 اوندا سن ده اوزاقلاردان صبح اثرکن
 چيچکلنميش «خوشگيناب»ى گؤررسن.
 اؤز يئرینده بوغدا، پامبيق آکنی،
 بيزلر اوچون قيزيل خيرمن دؤيهنى.
 قارا گونون عؤمرو بابا، آز اولار،
 ظولمون اودو سؤنوب، گولو تتر سولار.
 اوندا سنه من قوشماجا قوشارام،
 آخار چای تک هم آشارام، جوشارام.

قیش

قار ياغراق دونيا آچميش آغ چيچک
 نه قويون وار اوتلاق لاردا، نه اينک.
 ديبيرمانی آخار سولار فيرلادير،
 سويون سسی آغاجلاری يوخلادير.
 ايچريسی ديبيرمانين توتقوندور،
 هر يئر آغدير، تاوان، تاخچا، دام اوندور.
 قيزيل گونش يانيرسا دا باجادا
 سينيق لامپا توستوله يير تاخچادا.
 بير بوچاقدا جيندير ياتاق سالييلار.
 ايکی کؤرپه کور يوخويا دالييلار.
 اونلار توزلو ديبيرماندا دوغولوب.
 گول آچمادان قينيندا بوغولوب
 کيچيکليکده اولورسالار دربدر،
 بؤيويه رک بير گون... گنذرلر.
 شوربا يثيب، بيت ايچينده ياشارلار
 داغی، داشی آشارلار.

كئشىك چكىب ساراي لارين اۋنوندە،
جاوانلىقىدا ياشارلار ايت كۆكۈندە...
قايىداركن كندە يئرى اكرلر،
مئشەلردن قورو اودون چكرلر.
آروادلارين قوروياركن آربابدان
اۋزلىرىنە آغيز آچار كور زىندان.

ياز

حيدربابا! ياز گونشى پارلايىر،
گولە دولموش ياشىل باغلار، گۆى چايىر.
قوشلار اوخور چىچكلنمىش باغلاردا،
سورو اوتلور درەلردە، داغلاردا.
سو سسىندىن چۆلدە قولاق توتولور
ايلىق كولك دام - باجانى قورودور.
يئنه كوتان ايشە دوشموش تارلادا،
گوللو تومان، يايلىق اوچور هاوادا.
نە ائل اوچون، نە يورد اوچون، شان اوچون
آرواد، كىشى چاليشىرلار خان اوچون.
حيدربابا، كندلى خانا بورجلودور،
بىلىرسن كى، بورجلو نامرد قولودور.
توستولرسە اونون بو گون اوچاغى،
بورجا گئدر صاباح قابى، قاچاغى.

ظلم اليندن مگر شيرين سو ايچر؟
قارا گونلر مگر اوندان واز كئچر؟
او زامان كى، دومان داغى بوروير
پالچيق دامدا اونون جانى چوروير.

ياى

ايستى دوشموش. ياي دير گونلر اوزانيب،
سو آزالبيدى، چايير چمنلر يانيب.
گون قيزارديب اكينلرى، قورودوب،
بوستانچى لار چۆلده آلاچيق قوروب.
بيچين واختى گليب چاتيپ اينديجه،
خيرمان دؤيمك گلير بيچين آردينجا.
هولا قوشار بابا، اوشاق دن دؤير،
يورغون، تنبل اؤكوزلرى او سؤير.
گونش اونو ياي گونونده قووورار،
يئل آسر كن خيرمانلارى سووورار.
خلبيرلهير آنا دنى، اوسه لر
توز ايچينده يووورلانار كؤرپه لر.
نعمت ايچره بوغون، آجى چاي ايچر،
قيش گونونده كورلوق و آجلىق چكر.
آنا سئوينر، اوشاقلار بوى اتار،
بابا اؤلوب قارا تورپاقددا ياتار.

پالچىق كوما كۆلگە سالار اۆزگەيە،
 يىنى نىسپىل خدمت ائدر خان، يىە.
 باى دا بىتر، يىنە گونلر قىسالار،
 بوستانچى نىن باغى اونا وئرمز بار.
 تاخىل دولار انبارىنا اربابىن
 تزهلر كن مالا كىشى اروادىن.
 فال اچاراق دئير سئلر اءاجاق.
 آج كندىلر يورد - يوواسىز قالاچاق.
 گولنەجك خانىن گۆزل سارايى،
 بى اءاجاق بو ايل «دىمگە سارايى».
 اوشاقلارى چىچك كسىب بىچەجك.
 بو ايل بىر چوخ تازه گلن اۆلەجك.
 مال قىرىلىب، باھالاشار داش كلم،
 «سام» آسەجك چۆلدىن... الله و اعلم.

چىنى فىنجان

چىنى فىنجان، سنىن صدف رنگىندە
 قىزىلانان سحرلرین شۇوقو وار.
 سنىن نقش و نىگاریندا خىالین،
 طىلسىملى، ياشىل باغى گول آچار.

سۇيلە گۇروم، ھانكى اللر چكىبىدیر
 بىر سارىشىن، گول اوزلونون نقشىنى؟
 ھانسى قلم قىزىل رنگە بويايىب
 بىر شاعىرە لايىق قىلىبىدیر سنى؟

چىنى فىنجان، او كھربا گۆزللىك،
 ھانسى گونون، ھانسى آيىن نورودور؟
 گور ساچلارین گول اوزونە داغىدان،
 پرىمى دىر، سۇيلە، يوخسا حورى دىر؟

چيني فينجان، چيني فينجان سۇندورمه،
اوقونده يانان او آل رَنگلىرى.
چيني فينجان، تباہ اولما، قيريلما
تباہ اولور يوخسا هونر اثرى؟

باياتيلار

چيراق ياندير، اوجاق قور،
كور يوخودان بيرجه دور!
قوى امه بين داغيتسين،
يور دوموزا قيزيل نور.

باتما غمه، اغلاما،
اور ييمي داغلاما.
قوى باغريمدان قان آخسين،
يارامى سن باغلاما.

اييل - اييل، اوپ منى،
ايستر اور ييم سنى.
سنسيز نئيلر خاطيريم
گولوستانى، چمنى.

سن بیر اولدوز، گونش سن
روحومدا بیر آتشن.
یا دا وارسان، قورتارمام،
آل قانینا بولاشسان.

داغلار اوجا، گۆی اوجا،
قونور بیر قوش آغاچا.
یوردوموزدا چوخ شوکور
توستوله بیر هر باچا.

خالچا توخور گلینلر،
دنه دولور اکیئلر،
گوللندی ریر حیاتی
دونیا دا سن کیمینلر.

گتتمه گونش، بیر دایان،
سنسن گوللری آچان.
سنسیز دنیا قارالار
پاریلداماز آسمان.

جیغاتی^۱

بیر یاز گونو کناریندان کتجدیم من،
گولاب تکین سولاریندان ایچدیم من.
بیر سون باهار دیاریندان کۆچدوم من،
گۆزللری گۆزلله دن جیغاتی.

مئشه لرین گزدیم، گۆردوم صفاسین،
اوخویارکن «ائمیل زولا» نانسین
«چار اویمانغین»^۲ دویدوم سسین، صداسین
گروسلاردان^۳ آخیب گلن جیغاتی.

قالمادی آه، او دیاردا بو سفر،
نه اؤزومدن، نه سؤزومدن بیر اثر.

۱. جیغاتی - اورمو دریاچاسینا تۆکون چاین آدیدیر.

۲. چار اویمانق - ماحال آدی دیر.

۳. گروس - بیر ماحال و قاققازدان گلن طایفانین آدی دیر.

يئنه هامان «كاك ميرزه» يم،^۱ دريدر
 اتكلىرىن يئره سرن جيغاتى.

دئمم بو گون بو سۆزلىرىن يئرىدى،
 سانما «ميرزىه يىر سوموك، بىر درىدى.
 آتيم، ياغيىم «آغالىق» دا آرئدى،
 قان-ياش تۆكدوم، آتك - آتك جيغاتى.

قارانقوشلار يئنه گلر باھاردا
 يوان چۆرك يئير چوبان ناھاردا.
 كيملر اولموش، كيملر قالمىش دياردا؟
 سۆيلىه گۆروم، ماوى اۆرپك، جيغاتى.

دورور يئنه بىر قايىلى داخمالار؟
 يارى گئجه يئنه قويوب قاچان وار؟
 گلير سحر سو دولدورسون گۆزل يار؟
 حىطلرده واردير پتك، جيغاتى؟

بزه بيسن كۆهنه، آسكى ديارين،
 آزالماسين گۆروم دورو سولارين.

سيلمه، آمان، يارين نقش و نيگارين،
 چالخالانما بىرجه اوتان، جيغاتى.

بىر ده گۆروم چىچكلنىر گۆى چمن!
 نه حالدادير او شبنملى ياسمن
 اوندان بىر سس، يا بىر عطير گتيرسن
 سون باھارلار قان آغلايان، جيغاتى.

او گونلر كى، شووقون بوتون رنگييله
 گۆزلىرىنن ايناسيندا دوشردى.
 دوشونردى، شيرين - شيرين گولردى،
 «كاك ميرزه» ده پوللو، زنگين بىر آردى؟

او گونلردن كئچمىش آرتىق چوخ زامان
 باتان گوندو، اوققلرده هر بىر آن.
 گئجه كۆچوب، گوندوز قونان كاروان.

گئرى دؤنمۆ، قورماز قيزيل اوجاغين،
 ايشيلداتماز، ساريشين آى چيراغين
 اؤپمۆ بىردن گونش يايين ياناغين.

۱. كاك ميرزه - حبيب ساھر بىر مدت كوردوستاندا معلّم ايشلەمىشدير و اونا «كاك ميرزه» دئيرمىشلر.

يوردومدا آخار چاپلار،
 اوزوم باغلارى واردير.
 قيشلاق لارى وار،
 عطيرلى يايلاق لارى واردير.
 اولدوزلو گنجه،
 گوللو سحر چاغلارى واردير.

بوزقىرلارين آرديندان
 ائليم بير گنجه كؤچموش
 بو يوردا قونوب،
 ائن - بويونو ياخشيجا اولچموش.
 كهريز چيخاربيدى و
 سرين شربتئين ايچميش.
 ائلردى ائدن اورميهنى،
 تبريزى گولشن.
 گتسن بيليرم آردبيله
 بير سحر اثركن
 هر پرده ائلين
 نقش و نيگارين گؤره جكسن.

يورد ماهنيسى

بير يترده ساواش قوپسا دا،
 بير يترده ياريشدى.
 باخ آستارادا گوللو باهار،
 خوى دا دا قيشدى.
 آلواندى سارى داغلاريميز
 سانكى ناخيشدى.

باشدان - باشا آذربايجان
 باغى - جناندى.
 ماوى خزرين پردهسى
 مين رنگه چالاندى.
 ائل اوردوسودور، قالاسى
 قارلى ساوالاندى.

آلدانما شيرين سۆز دئسه خان،
 يوخدو وفاسى.
 خان بىر آزلى دوشمنيميزدير،
 بيزه عاصى
 دامدان دوشوب آرتيق
 او حريفين يئره تاسى!

دور يورد كئشىگينده، ايگيديم!
 باخ، اويانيق اول!
 خان سودلو اينك ايسته بىر،
 آربابى دا پترول.
 وئرمه، بو حريف كئفلى دى ها!
 اۆز ائوينه يول!

من سؤيله ميرم حسرته قاتلان،
 سيتمه دوز!
 بىر چوخ آنالار يوللارا
 ايللردى ديكيب گۆز.
 خان وئرسه ده آزادلىق
 اينانما! نه يالان سۆز!

گل، كۆچمه وطندن،
 يادا بئل باغلاما، قارداش!
 دۇران بئله گئتمز، قالاماز
 داش اوزره داش!
 شيمشك كيمي چاخ!
 سئل كيمي آخ!
 چالخالانيب داش!

منجیم تک هر شئی منه آیدیندیر:
 یاغیش یاغیب بیر چوخ گوللر آچاجاق.
 شیمشک چاخیب، گورولدارکن داغ، ذره،
 ستلرر جوشوب قارا توفان اولاجاق
 الدن - اله سئیر اندرک دفتیریم
 ائل ایچینده شعریم های - کوی سالاجاق.
 کتچمه بینجه گؤزل لئیل کاروانی،
 گنجه-گوندوز گؤزوم بولدا قالا جاق.

نه آنلادیق

نه آنلادیق گلیب کتچن گونلردن؟
 ایلدیریملار چاخدی، ایشیق آریدی
 دامارلاردا سویویاراق ایستی قان،
 وجودوموز قیریق - قیریق آریدی.

بولود کیمی کؤلگه سالدیق داغلارا،
 ایز قالمادی گزدییمیز یوللاردا.
 گووندیک آه، او گولله ن چاغلارا...
 باهار کتچدی، خزان چاغی داغلاردا،
 نه گول قالدی، نه بیر مئیوه، نه یارپاق.
 بیر سس قوپدو باغچالاردان، مئشه دن.
 یوخلوق - دئدی: دور گل بیزه اول قوناق.

دفترىمدە سەنە ناخىشلار ووردوم،
مىشەلر ايچىندە آلاچىق قوردوم.
نەدن باغىمدا ئى قارا گۈزۈلو «روم»
ساچلارىنا بىر گۈل تاخمادىن، گۈزۈل؟

گۈزۈل

قارانلىق گىجەدە توفان قوپاركن
ايلدىرىم تەك نەدن چاخمادىن گۈزۈل؟
بورغو دۇنركن آيرىلىق گونو
نە اوچون آرخانا باخمادىن، گۈزۈل؟

اوزون گىجەلر آه سنى گۈزلەدىم،
سحر قوشلارىلە سنى سسلەدىم،
باغچامدا نىسترن گولو بىسلەدىم،
دورو بولاق اولوب آخمادىن، گۈزۈل.

بوروندون اىپەيە، بزەندىن گلەن،
بولاغا قىرمىزى ايشىق آلەدىن.
آى كىمى گىجەنى گوندوز ائلەدىن،
بىر تەك چىراق آلە باخمادىن، گۈزۈل.

قار ياغيب اوستومه

قار ياغيب اوستومه، قارا آغاجام
 آسمه يينجه يئلر، قارلار تۇكولمز.
 قونوبلار قارغالار باشيما آخشام،
 آغيردير، آخشامين دردى چكىلمز...

گون باتانا سارى اوزانير يوللار
 يوللارين سونوندا قانلى ديار وار.
 گئجه لر اورادا بايقوشلار بانلار
 خزانى ياسليدير، باهاري گولمز.

قارا توفان ساليب يئنه هاي - هويو،
 باغلاردا تيكانليق، يوللاردا قويو.
 زهرلنيب چوخدان چايلارين سويو،
 زهرلى چايلارين سويو ايچيلمز.

مشرقده سىتمين تنديري يانار،
 شاعير درويشليبي سلطنت سانار،
 قارا سئله آنجاق داغلار دايانار،
 نامردلره مردين باشى ايبيلمز.

اوستومه قار ياغسا گونش آريدر،
 شيمال يئلى يئرى گولويستان ائدر.
 ياد ووروب ائلره قارا لکه لر
 گؤز ياشيله بونجا لکه سيلينمز.

کند گۆزلی

قالمایبیدیر آیدا آرتیق گۆزلیک
 نه ده اوزاق کهکشاندا گۆزل وار
 گۆزلیکلر آنجاق یترده گول آچار.

دام اوستونه چیخیب، باخین قونشولار
 آی جاوانلار تماشایا بیر گلین
 شاپا گوللو روس چیتیندن تیکلمیش
 تومان - تومان اوسته گئین قیز گلین،
 عشوه ایله گئدیر بولاق باشینا
 تازا گیرمیش اون دۆرد - اون بئش یاشینا.

ساری مخمل کولهجهنین آلتیندان
 گۆکسلری قابارمیشدیر بو قیزین.
 باشینداکی عرق چینه بیر باخین
 اولدوز کیمی پاریلدا ییر پوللاری

آروادی دیر سرباز گئدن «اولدوز» ون.
 اینجه سسی روحا اوخشار موسیقی
 ساده لیک وار، شیرینلیک وار سۆزونده
 او گولنده گوللر آچار بیر باخین
 گونون یئددی رنگی توتار گۆزونده.

گۆزللری یاردارکن - دئیرلر -
 «بۆیوک تانری گۆنلو ایله ایسته میس.»
 نه پری دیر نه حوری دیر بو قیزی
 بولاق سویو داغ هاواسی بسله میس.
 گۆز گزدیدریم بو کنده من گله لی
 بیر چوخ گۆزل گۆردوم آما بو گلین
 بیر آفتدیر گۆزللرین گۆزلی...
 آلی پوللو بو گلینی گۆررکن
 غملی - غملی دوشونمه یه باشلارام
 تازا آچمیش بیر گول ایسه سولاجاق
 اون بئش ایله قاری آرواد اولاجاق.

باغدا گول

باغدا گول، قادان آليم
شكريم، سارى باليم.
توزلاندى سن گئدلى،
داش اينام، گوللو خاليم.

اوزوندو گئجه بيتمز،
چيراغيم ايشيق وئرمز،
آي چيخير، گل ائى گوؤل،
كؤلگه تك باغچانى گز.

گون ايديم، هر آخشامدا،
طيفايديم بولور جامدا،
لاله ايديم، كهليك اوتو
ياز گونو ياشيل «يام» دا.

خاطيرن گوؤل قالدی،
پاييزدان خزل قالدی.
توز باسميش دفتريمده
سنه بير غزل قالدی.

ماهنى

آنالار قارا گئيب،
 بزه نيب شاه آروادى.
 ائل - اوبا ياس ايچينده،
 توى - دويون سارايدادى.
 قوپوبدور قارا توفان،
 ايستى دير قورخونج تهران.
 بير نئچه اولوم حؤكمو،
 امضالايير نامرد سلطان.
 آى سؤندو، اولدوز باتدى،
 كاروان يوكونو چاتدى.
 نامردلر بير گئجه ده،
 وطنى يادا ساتدى.

يوكسلمز، مدح ائتسه لر،
 شاعيرلر بير او باشى،
 نامردين قولو قولدور،
 گونشه چاتسا باشى.
 اولدوزلار گوموش خالدى،
 آى سويلا ايشيق سالدى.
 گؤزله ديم، گلمه دى يار،
 گؤزلريم يولدا قالدى.
 كئچدى سون غملى گئجه،
 اولدوزلار دا باتديلار.
 دان يئرى ايشيقلاندى،
 محكومو اوياتديلار...

آی

بیر گون وار ایدی

دومانلی ایستی

سیخ مٹشه لرین آردیندان قالخدیق

چیل - چیلپاق گزه کن، وحشی لری سن

بوز ایشیقینلا قورخویا سالدین

اونلار هر گنجه، سن چیخمادیقدا

ظولمتین درین دریالارینا،

غرق اولاردیلار

قافلان اونلاری، بیرتماسین دئییه

ایلان اونلاری اوتماسین دئییه

گور اورمانلاری، اودلارا چکیب

و میشیل - میشیل اویویاردیلار

سن ای جاودگر! دورغون سولاری

قاباردان کیمی کؤکس لرینی

قارباتدین... اونلار، سنا تاپدیلار

ای قورخونج، قارا، ایستی گنجه نین

سیسلی اوفوق، گوموش تانریسی

قافلانلارلا و بوز ایلانلارلا

بنجه - پنجه یه وئریب دؤیوشن

و آدلارینی چیسینلرینی

افسونلاییب و زنجیره چکدین

آتش تاپدیلار، سنا تاپدیلار

اوجسوز - بوجاقسوز

قوملو چؤللرده بیرتیلیب دوشدو، اوزوندن پرده

سن بیر مشعل تک بدوی لرین

چاردیرلارینی ایشقلاندیردین

جنتدن چیخان، آدام ائولادی

نورونا دالیب و سنی آتدی

گؤزه گورونمز، آلاهی تاپدی

سنین نوروندا گنجلر سئویشیب

مجنون، لیلانی آختاریب تاپدی

چؤل شاعیری ده شعرلر یازدی

اسمه اوزلو قیز یولونو آزدی

سن پالارکن، آی! کاروانلار گنجه

یولا چیخدیلار... گؤزه گورونمز

بیر تک آلاهادا ایناندیلار

سن بالیقچی یا ایشیقلا سالدین
 دنیز اوستونده سالانیب قالدین
 بالیقچی بالیق دوتوب و سن ده
 قارا گنجهلر اودلانیب، یاندین

اوزون بیر زامان سن آلاسه ایدین
 سونرا دا دیلدن دوشمه دی آدین
 عرب شاعیری، عجم شاعیری
 شراب ایچرکن، عودو دینله رکن
 خیالا دالیب، سنی آغ اوزلو
 گۆزل گلینلره اوخشاتدی یار!..

لاکین، فیروزه، سونسوز گۆیلرده
 اوچانلار، سنی یاخیندان گۆردو
 تانری دئییل سن! مشعل دئییل سن
 اوجسوز بوجاقسیز، دوز ازلدن
 گولسوز، چیچکسیز، قارا زیندانسان
 یتردن گۆتورولوب، گۆیده قالانسان
 اینسان آیاغی چارتار سا سنه
 بلکه گولردن، چیچک آچارسان
 «وحشی» آیاغی، چاتار سا سنه
 یتر اوزونه اه! آتش ساچارسان!

ماهنی

قار آریدی، آخار سولار لیللندی،
 چای - چمنده، اوجک - بوجک دیللندی.
 باغ - باغچادا یئنه بادام گوللندی،
 هانی یوردلار، هانی ائلر، هانی یار؟

کیم آلتینا قارا یازی یازاندی؟
 آز عؤمورده قارا گونلر اوزاندی.
 بورا غربت، نه «لاله»، «شامقازان»^۱ دی
 هانی یوردلار، هانی ائلر، هانی یار؟

گون قیزاردی، سولار اولدو زر نیگار،
 داشدان - داشا چالیدی بیزی روزگار.
 یاغیش یاغدی، یئنه گلدی ایلک باهار.
 هانی یوردلار، هانی ائلر، هانی یار؟

۱. لاله و شام قازان تبریز یاخینلیغیندا کند و یتر آدلاری

ايللر بويو ظلم گوردوك قولاق آس،
 آسير اولدوق، توي دويونلر اولدو ياس.
 بويونداكى زنجيرلري باسدى پاس،
 هانى يوردلار، هانى ائللر، هانى يار؟

هانسى اوجاق كئچدى، هانسى اودلاندى؟
 شعر، غزل دفترلري توزلاندى.
 دئمك، «اينسان حقوق لاري» يالاندى!
 هانى يوردلار، هانى ائللر، هانى يار؟

قار آرىدى، سئل سولاري آتلاندى،
 دلى كؤنلوم هر دردلره قاتلاندى.
 يازيق جسميم ايينه لره ساپلاندى...
 هانى يوردلار، هانى ائللر، هانى يار؟

بات - بات يئين اوشاقلار

عقرب يوواسى، پالچيق ائولرده،
 داش عصريندن قالما اييرنج ياديگار،
 اولومو گؤزلهين، حياتدان مايوس،
 بير اووج آج، چيلپاق كندلى ياشايار.
 هله سؤكولمه دن داغدا دان يئرى،
 تاхта قاييلاري گونش دؤيمه دن
 توستولر ييه لر، سس - صدا قوپار
 چؤله گئدن اولور، ناخيرا گئدن.
 دولوب بوشاليركن بولاق باشلاري
 اينكلر، بوزوولار سولاردان ايچر.
 دونياپا گليركن يئنى يولچولار،
 آسكى يولچولار ا دونيادان كؤچر.
 يولدان كئچنلري چاغيرار داغلار.
 هر يئرده گؤرونر جينلى، دعالى،
 زهرلى «بات بات» دان يئين اوشاقلار.

دۆلتلی اوشاغی ییپیرکن قیشدا،
پورتاقاللا آلما، آناناس، بانان،
کندلی اوشاقلاری مئیوه دادمازلار.
اونلارین مئیوه سی بات بات دی اینان...
حاکیم لر بورادان آتینی سورمز،
آجیندان «قورودو قاپانی» گۆرمز.
بیزیم یترده خاقان دیشمه ائدر،
کندلینی سویوب دا زنگینه وئرز.
باسیلارکن کیتاب، سوسلو زرنیگار،
آلتون دیاریندا خاتون سس سالار.
هیسللی داخمالاردا اکیچی چورور،
اۆلکه نین شهرتی دونیانی بورور.

قوربانلیق

گنج یازیچی صمد بهرنگی آرازدا اوزرکن بوغولدو.

یایین ایستی بیر گونونده،
داغدان غمگین گونش دوغدو.
هله او گون، گون باتمادان
بهرنگی نی آراز بوغدو.

یاییلدی بیر کۆلگه سودا،
سولار آشدی، چاتمالاندی.
آراز اوزون بیر یئل سانیب،
بهرنگی نی قوربان ساندی.

او زامان کی، باغچالاردان،
قوشلار اوچدو، گول آلتدی.
آراز اوددو قوربانلیغی،
قیزیل سولار حلقه له نندی.

اوزاقلاردان آخیب گلن،
 آراز اوغلون قوجاقلادی.
 قارا یترده یاتدی صمد،
 سئل آغلادی، ائل آغلادی.

بهرنگی نی یاد ائدرکن
 جان اودلنار، اورک یانار.
 داستانلارین اوخویانلار،
 حورمت ایله اونو آنا.

ظلمت چؤکسه اوفوقلره،
 یئنه گونون رنگی قالار.
 یوروش ائتسه شاختا، بوران،
 اونودولماز گوللو باهار.

قاراچی لار

سیز چؤللرده، بیز شهرده چورودوک،
 دئیین گوروم، ماجارمی سیز، یوخسا تورک؟
 تانری سیزی قاراشین می یاراتدی،
 یوخسا قارا گونلر سیزی قارالتدی؟
 یا خود حسرت آتشینده یاندینیز.
 هم سولطانی هم تانرینی داندینیز
 دیوان توتدو سیزه مگر آرنلر؟
 ائل باغیندان یئتگین مئیوه درنلر...
 آرنلرین اوزون خانلار آغارتدی،
 سیزی قوووب یئله، سئله بوراخدی.
 عصیرلردن بری چؤلده یاشارسیز
 چؤلدن کؤچوب اوجا داغلار آشارسیز.
 نه اولدو کی، قاراچیق لار قوردونوز؟
 یاسالارا بونجا قارشى دوردونوز؟

فلک سيزين داشينيزی آتيدير،
 آجلیق، اولوم کيمينيزده ياتيدير.
 نه دن ماشا، آلك، خلیبر ساتاراق
 آله ییب اون کپه یینه قاتاراق
 قایی - قایی گزر سینیز هر سحر،
 اولاجاقدان وئرسینیز خوش خبر.
 حئیران - حئیران دولاشارکن دونیادا
 وعد ائدرک فرهادا شیرینلری
 سیزدن باشقا بو عالمده ائو قیزی،
 بختیار دیر، ایشیقلی دیر اولدوزو.

سيز قاتلانان ظلمه دؤزمز قوللار دا،
 نه واختاذک سورونمه لی یوللاردا؟
 آج قارینا دیارلاردان کئچیر سیز،
 قوناق ائتمز سیزی نه «ری»، نه «تبریز»...
 گلین بیزیم ائلر ایله تانیشین،
 قئیدی آتیب بو عصیرله یاناشین!
 سیتم سؤزون اوستونوزدن سیلینیز،
 بیر دانیشان گؤرک، نه دیر دیلینیز.
 ایلرر بویو دیار - دیار سئیر ائتمک،
 چادیرلاردا یاشایارکن غریب تک،
 هنج یاراشار اینسان آدلی کیمسه یه؟

سونا چاتسین هم قاراجیق، هم پیه!
 ائلر، دؤنون یوردا، یوردلار گوللن سین!
 اشیقلارین صدف سازی دیللن سین.
 ایشیق گل سین، پاریلداسین اینامیز،
 قیزیل گونش دوغسون، گولسون دونیامیز!

شعرين سسى

گون باتاركن قيزيلانان چايلاردا
 گول آچاردى يازين گۆزل آخسامى
 اوزاداردى منە شعرين پرىسى
 شراب ايله دولو، آتون بير جامى...

من مست ايكن، تارلارلدان دوياردىم:
 بۇجكلرين عاشيقانه نغمه سين...
 ائشيدردىم هم ده ياشيل ذره دن،
 مئشه لردن آخيب گئدن سو سسين.

بورونر كن يوللار ناخير كئچه نده،
 تورونج رنگلى بولودلانان توزلارا
 ناخير يولدان اوتوب، توزلار ياتاركن:
 چمنليكده راست گلردىم قيزلارا.

او قيزلارين ان عشوه لى گۆزلى،
 اوزاداردى منە بير داغ چيچگى...

من او گولو بير ساخسىدا ساخالاردىم...
 اولسون دئيه اوتاغيمين بزه گى.

آى دوغاركن كۆلگه لنميش سولاردا،
 آيين گوموش ايشيقلارى تيتتردى.
 داغ چيچگى وئرن نازلى قيز منە
 شراب ايله دولو بير جام وئردى.

من مست ايكن او ديلبرين سسينده...
 شعرين مرموز، ذرين سسين دوياردىم.
 او، ياتاركن عشقين سؤنمز رنگيله،
 شعرين ايپك پردهلرين بوياردىم...

آخشام چاغى توزلو يولدا سورونن،
 اوزاقلاردان شىح لىر تك گورونن،
 قارانلىغىن اورتوسونه بورونن،
 اوزون - اوزون فيكره دالان كىملردىر؟

گوزللىكدن سىرمست اولان، اولمايان،
 يار عشقىندن سارالمايان، سولمايان،
 بىر نغمه يله گوزو ياشا دولمايان،
 شاعىرلىرى دلى سانان كىملردىر؟

شاعىر سوزون هر دىنلەين انلارمى،
 شعرده كى گىزلى قالان مىن غمى؟
 انلامايان دىيىل كۆنول محرمى،
 نامحرمة همدم اولان كىملردىر؟

كىملردىر؟

گىجە واختى اولدوزلارى سايانلار،
 بولاق لارىن نغمه سىنى دويانلار،
 اوز عؤمروندىن اوسانانلار، دويانلار،
 صاباحا تك اوياق قالان كىملردىر؟

دىنىز جوشوب قاباراركن دالغالار،
 بوز سولارى آى اندركن زىرنيگار،
 گىجەلرىن آهنگىله بىقرار،
 پروانه تك شمعە چارپان كىملردىر؟

قىزىل، سارى يارپاق لارى داغىدان،
 سولار اوستە كهربايى بىر خزان
 بىر آلا گوز، سارى گوله اوخشايان
 افسونونا مافتون اولان كىملردىر؟

او قوش سۇدالارين عكسى اولماسين،
 او سس خوليالارين سسى اولماسين،
 او دا آرزولاريم، اوميديم كيمي
 بو غملى گنجهده سۇنوب سولماسين.

گنجهنين سسى

تيرهدير چيراغى يتلين نفسى،
 اوجالير باغلاردان گنجهنين سسى.
 آغاجلار آرديندان گوى ايشيقلانير،
 ياريلير چينارين ايپك پردهسى.

او يارى گنجهده گوللنن مهتاب،
 اوزاق اوفوقلرده آچير بير سراب.
 دونوق بوز سولاردا آى پارچالارى
 گوموش بيلكلر تك چيرپينير بيتاب.

گنجهنين سو كوتو آرتيرير غمى،
 آيين ايشيغيندا بير خيال يمي
 بير قوش قاناد چالير، سسلنير او قوش
 بو گنجه ياريسى چاغيرير كيمي؟

ماهنى

بىزىم باغچالارين قىزىل گوللىرى،
گونش ده سارالان زر سونبوللىرى،
سئوگىلى قىزىمىن شىرىن دىللىرى
منى مفتون ائدر سئحركار كىمى.

بولودلار آردىندان قىزاران داغى،
تارلادا قوشلارین آزادلىق ذوقى،
يارىن گۆزلرىنده سئوینجىن شوقى
آیدىنلادار قلبى ایشىقلار كىمى.

مئشه لر ایچىنده گئجه نىن سسى،
آچىلان سحرىن سرىن نفسى،
ائللرىن سئوگىسى، وطن نغمه سى
شعرىمده ساخالانار يادىگار كىمى.

خرمن اوستو

يازىن سون گونلىرى، خرمنه چاتدىق
آخشام اوستو كۆلگه تۆكولن زامان
هولا قوشدوق بىز ده، جنجىله مىندىك
يئل اسدى ساووردوق هاوايا سامان

اوفوقى بزرکن آلماس اولدوزلار
شام پيشىرمك اوچون اوجاق قورولدو
بىر بايقوش سس سالىدى، اوزاق مئشه دن
يئل اسدى، اسدىكجه توستو بورولدو

اىستى تورباق اوسته، كىلىم دؤشندى
بىر قىز - گلین آچدى قلمكار سوفره
چورك قالاق - قالاق، سالىدى سوفره يه
گتىردى سود آشى، گتىردى كره

دئير، گولر، يئديك، ايچديك ايستي چاي
 «عاشيق» ين داستانين جانلا دينه ديك
 سئوينديك اور كدن «اصلى» گولر كن
 «كرم» ساز چالار كن، بيز ده اينله ديك!

قيزلارين ايندن سرين سو ايچديك
 رقص اتتديك اونلار لا اى ايشيغيندا
 گئجه لر ياتديقا تايلار اوسته
 گونشله اويانديق سحر چاغيندا

كندده ايش بيترمى، گديگى اشديق
 بورانلى قيشدا، بيز شهره ياناشديق
 «خوش گوردوك» قوناغا دئين اولمادى
 بيزيمله دوز چورك يئين اولمادى

ماهنى

اكنچى آييله داغ اتگينده
 پاييزدا اكيلن جاوان گيله نار
 باهاردا بسلر بار، آغ چيچگينده
 يايذا مئيوه وئرر قيرمىزى گول - نار

چكيلن امكله اچيلار گوللر
 دالغالانار چؤلده سارى سونبوللر
 باغلاردا گؤيرن عطيرلى گول پر
 آيدينلاديب گؤزو، كؤنولو اوخشار

پالچيق داخمالاردا بؤيوين قيزلار
 يابانى چيچكلر، سارى اولدوزلار
 ياغيشلى پاييزلار، گونشلى يازلار
 بو قارا تورباغى ائدرلر گولزار.

اونلار كى، دونيادان چوخ تئز كۆچرلر
خيرمانلارى دۇيوب، بوغدا بيچرلر
قارا چۆرك يثيب، شور سو ايچرلر
بير گون كور يوخودان اولارلار بيدار.

سحر نسيمييله گوللهنن اوتلاق،
چمنده آچيلان سوسنى، زانباق،
دونيانى بزىن آمكدير، آنجاق،
اولمازسا قارا قيش، گولنمز باهار.

سهند داغى

سحر ائركن آلاچيق لار قورولموش
قارانقونون كاناريندا، اوتلاقدا
شفق گولور سودا، سهند اويانير
صدف رنگلى، اينجه ايپك ياتاقد

باخير سهند، كئچن ايكي دوستلارى
گولر اوزله، اوزاقلاردان سسله يير...
او بير داغدير، لاكين اونون اورى،
اينسانلارا درين سئوگى بسله يير.

دئبير: - گلين، سورولرى اوتلادين
چمنلريم، چاييرلاريم سيزين دير
آجلىق گؤروب، كورلوق چكن اوبالار
گلين ايچين، بولاقلاريم شيرين دير.

سيزين اوچون ياماچلارى بزه ييب،
گۆزل قوشلار بسله ميشم سيزلره،
چيراق كيمي قيزيل لاله يانديريب
ياشيل خالى دؤشه ميشم هر يئره

گلين قورون چاديرلارى بوراخين
اوتلاسينلار اوتلاقلاردا ات، قويون
اوشاقلارى بوراخينيز گزسينلر
اود يانديريب قارانليقدا توي توتون

سيزدن اوزاق، قارا گونلر گؤرموشم
چوخ چكميشم حسرتيزى، بير ايل وار
دئيين گؤروم، بو بير ايلده نه گؤردوز؟
نه ائشيتديز بو دونيادا، اوبالار؟

گلين ايچين سولاريمان دويونجا
داغين مالى يئلرين دير، سئلين دير،
قايلالريم سويوم، اوتوم، اوتلاغيم،
آته ييمده بسله دييمم ائلين دير.

آخسام كۆلگه لرى

آخسامين كۆلگه لرى
آچيلار زانباق - زانباق
تؤكولر سو اوستونه
سايه لر يارباق - يارباق

آخساملار قيزاراركن
سولارين حلقه سينده
گؤرونر باغ و چمن
گوللرين پرده سينده

گوندوزون ايشيقلارى
آريبيركن چشمه لرده
سورونر داغا سارى
كۆلگه لر پرده - پرده

گوموش رنگ بولودلاردان
دوغاركن گۆزل مهتاب،
آچيلار سودا همن
فوسونكار گوموش سراب

ترانه

اوزاقلاردان باخما گون
بولودلاردان بير سورون
بوزه ياخين گلمزسن
چكينييرسن، نه اوچون؟

كۆنول يانار هر آخشام
سنی آنار هر آخشام
بو يارالی اوزييم
نه دن قانار هر آخشام؟

ماھنى

بولودلاردا شىمشىك چاخار
 آرير قارلار، سولار آخار
 داغ آردىندان گونش گولر
 اولار باھار، اولار باھار

گون ساچلارين سويا دۇير
 اۇزون گۇروب سودا گولر
 گۇيدن ائنيب اينسانلارا
 او دياردان خبر وئير

ائى قيزيل گون، قيرمىزى گون
 داغلار آرا نەلر گۇردون؟
 درين - درين گۇيلردە سن
 نەلر گۇردون ائى قيزيل گون؟

بىر غلامىن گوناھى

بىر تاجير غلامى كى، ازلدن طالعسىز مېش،
 سارايدا خوجا اوچون دىرسىز چالیشاردى.
 او گۇزل بىر گنج ايدى، امما كى، غلام ايدى
 گۇرەندە ائو قىزىنى اودلانىب آليشاردى...

بىر گنجە ساراي ايچرە هر يئردە قندیل ياندى
 قلم كار سوفره لرى دۇشەدى غلام يئره.
 قوناقلار گلدی بىر - بىر، ايچیلدى قيزیل شراب،
 هر يئردن دانیشدیلار، قالمادی تپە، درە.

بو آرا سرخوش خوجا غلامى سسلە يەرك،
 سرين سو خاھيش ائتدى ناخيشلى كاساسيندا
 او كاسا چيندن گلەمە، مەربان تەك بنزر ايميش
 آغ اۇرتو اوزرىندە هيندين آل آداسينا

دئيرلر بير قوناغين او قابا گۆزو ديدى
 ائيواندا دوشدو يئر، داش اوسته پارچالاندى
 تشويشه دوشدو غلام، تيترييب قاچدى رنگى
 بو قضا اوزريندن اود توتوب خوجا ياندى

سارايا گلدى دارغا، غلامى زنجيرلهدى
 آپاريب بير داخمادا آج - سوسوز بوراخدى دا
 دان يئرى آچيلاندا غلامى سويا ساليب
 سونرا دا شاللاقلاييب، دئدى: - ائى حارامزادا

خوجانين كاساسينى نه اوچون سينديرميسان؟
 - وورما، قوى دوزون دئييم، دئدى ائى دارغاباشى
 خوجانين گۆزل قيزى باخيردى پنجرهدن
 آياغيم سوروشدو ده گۆرمه ديم يونما داشى

زيندانا سالىندى او بير نئچه آيدان سونرا
 قاضى نين امرى يله اولومه محكوم اولدو
 - او، قيزا عاشيق ايميش بو گيزلى درد اوزوندن
 قارائليق يئرده گول تك ساراليب، هم ده سولدو
 بلخدن گلمه قاضى بير عاديل آدم ايميش،
 بوغارميش عدل آدى ايله ائللرى پاييز و قيش
 سوروشدو گوناھسيزدان: - دئ گۆروم، يازيق اوغلوم

«اولدوزون سۆنوك ايميش، توش اولدو سنه اولوم
 نه ايله بو گون اولمك ايسته بيرسن؟» - دئدى غلام
 ائو قيزى منه وئرسين زهرله دولو بير جام

ائشيكده ائشيديلدى صبح چاغى قادين سسى
 گۆروندو ائوين قيزى الينده مئى پيالھسى
 قيز، قلم قاشلى ديلبر، داينيب دۆزدو بير آز
 گۆزلى ياشلا دولو، غلامى سوزدو بير آز
 قدحه تيترك آلله زهرلى شراب تۆكدو
 دۆشه ييب ائكلرين يئر اوسته ديزه چۆكدو
 سوندو شراب، غلام ايچهر ك رنگى سولدو
 ساراليب بت - بنيزى، قانينا زهر دولدو
 چاتلادى دوداقلارى، بوغونوق چيخدى سسى
 سئوگيلى يارا دئدى: - ائى اولوم فرشتهسى
 من آزل گوندن اينان سئوميشم جانان سنى،
 يئنه ده شراب سون، مست قيل، گۆزل منى

عاشيقين اولومونو گۆردو قيز، اولدو غمگين
 زهرلى صراحي يه اوزاتدى اودا آلين
 بو آرا پنجرهدن سارى گول ايشيق سالدى
 خزانلى داخما ايچره، قيز قالدى، غلام قالدى.

قار، آغ گوللو چمندير
تائرى، بىر قار الەندىر
قار زنگىنە ايپكسە
يوخسوللارا كفندير

گئجە ظلمت، منزىل دار
قاپى - باجا قاردىر، قار
اۋلوم، قاپى آچىقدىر
چىلپاق لارى گل آپار

ايشىق يوخدور فلكدە
اون قالمامىش آلكدە
قارا اۋلوم گلىدى
قاپىلارى دۇيمكدە

لامپادا ياغ قالمائىر
شاعىر فىكرە دالمائىر
آى دونىايى بزەسە
بىزە ايشىق سالمائىر

ياد بزەدى اوردوسون
قىرغىن سالىب تۇكدو خون

ماهنى لار

داغلار داشدى، قايادى
گون اوفوقو بويادى
بىزىم ائللر سئورلر
هم آسنانى، هم يادى

اىستر باھار، اىستر قىش
داغا وورار مین ناخىش
دونيا گوموش سراپسا
گنجلىك قىزىل رۇيامىش

عزىزىم ائى، گون باتدى
گئجە گلدى يئل ياتدى
يوسىف كىمى ايگىدى
بىر يوماغا كىم ساتدى؟

فَلَك، چَرخين قيريلسين
گونش، اودون سويوسون

قيريق گۆزه اوخ دیر
نادان بته باش آیر
تولکو قورددان قورخاندا
قويروغونو ترپدر

ساهر گنجه ياتمازميش
او، ائليني آتمازميش
خالقین ایستی آشینا
سويوق سولار قاتمازميش

بو دونيانی آی بزر
سودا ایشیقلاز گزر
بزن ظلمت ایچینده
کؤنول آیدینلیق سئزر

قایالار یالچین - یالچین
سئل سویو آخین - آخین
اوچوروم اغیز آچیب:
آتینی سورمه، ساکین!

پارک

بوراسی بیر یاشیل، صفالی جنت،
حاصارلاری اودلو و گورولتولو...
کؤلگه ده اوتورور بیر زنگین آدام
اصیل جنت أهلی، تانرینین قولو.

بوراسی بیر باغدير، همده گؤزل باغ
گؤیو آچیق ماوی، هاواسی توزسوز
گون پرده دن کنجیب یاییلیر یتره
تورپاق اوسته یاتیب آوارا بیر قیز.

او توخوجو قیزدیر کیرماندان گلمه
باباسی اولوبدور، ایتیپ آناسی
او بیر فاحشه دیر، زاواللی اینسان
دامدان اونون آرتیق، دوشوبدور تاسی

بوراسی تهرانین لاپ گوٚنه یینده
 قورولان واحه دیر و گولن رؤیا
 آخین - آخین گلیر ایشسیز آداملار
 ایشسیز آداملار آه، گلمز لر سایا
 بیر «سیغیناجاق» دیر بو شفقلی باغ
 سورگون ائدیلمه، یوردسوز اولانا
 بو جتته یاشار جهنم اهلی
 کوثریندن ایچرلر قانا- قانا

بیر یترده درس اوخور، یوخسول طلبه
 اونو مشغول ائدن علم، هوسی دیر
 بودور، اوزاقلاردان قوپور بیر صدا
 بختیارلیق ساتان اوشاق سسی دیر...

باخ یولدا دیله نن آب حوض دور،
 گونشدن یانمیش بیر قوجا کندلی...
 کوشندن قووولموش بینوا آدام
 اونو باشا سالمیر تهرانین دیلی

بوراسی بیر یاشیل جنت اولسا دا
 ایلهام وئرمز هتج شاعیر اولانا

بو باغین تورباغی، گولو، چیچگی
 گوٚز یاشیبله ایسلاق بویانمیش قانا

بوراسی بیر باغدیر، اوتورموش آعاجلار
 اوندکی پیسلییی یادلار گوٚزوندن
 بوراسی باغ دئییل، قارا لکه دیر،
 سیلینمز دیر اصلا تهران اوزوندن.

بو گئجه «شام» بزنلميش و ساراي توى توتوموش
 «كربلا» فتحى اوچوندور قورولان بزم سورور
 فيل ديشى يله بزنن بير اوجا تخت اوسته يزىد
 اوتوروبدور، دئيه سن قلعه آچان فيرعون دور
 قان ايچن، ائو بيخان اول ظاليمه قاصد گتيريب
 قانلى بير حادىته دن، فاجعه دن، ياخشى نويد

ايندى قيرخ گون، قورو چؤلله گزن بير كاروان
 ياناشير آى ايشيغيندا تپه نين زيروه سينه
 دوه اوستونده سوسوز، آج قالان آرواد و اوشاق،
 قولاق آسماقداديلار قصرده بايرام سسينه

دوله ر يورغون، اوشاقلار داها بيتگين، ائى واه،
 هامى بير سسله سوسوزلوقدان ائدير آه و فغان
 شهرين تونج قايسى قورخولو سسله آچيلير،
 سونگولو بير نئچه عسگر گورونور يوللاردان

گئجه كئچميش ياريدان، كوللار، ايچينده بير قوش
 اوخويور كؤلگه لره گيزليجه بير شعر فراق
 قارا يارباق لارى يئل تر پدير، آى داغدا سؤنور
 آغلاشير لار يئنيجه شاما گلن اهلى عراق

يزيدىن سارايى

آغ - گوموش مينالى قنديللرين آل شعله لرى
 قانلى ايزلر بوراخيبيلار سولارين چيييننده
 ماوى، فيروزه ساراي آينالارا شفق ساليب
 گورونور آينادا بير پرده، سما رنگينده

«روما» دان قالما او حشمتلى او اولدوزلو ساراي
 قيرخ سوتون اوسته دوران دالغالى بير دريادير
 آغ اييك پرده لر ايله بزنن قصر يزىد
 سانكى شهرين گئجه سينده آچيلان رۇيادير.

آتش ايچره يانان عود مجلسه بير نشئه وئريب،
 قاينايير لار بزه نكلى كؤلله ر، جاريه لر
 اللى بئش باشقا كنيزلر يارى چيلپاق بيتكين
 مجلسين اهلىنى افسونلا ياراق سرخوش ائدر

بورويوب عود و روباب سسلرى، هر كس گولوشور
 ايچيلير باده ي گولگون، قيريلير جام بولور

ماوى، فيروزه سارايدا ايچيلير قيرمىزى مئى
 قورو تورپاقدا ياتانلار گنجە خونابه ايچير
 اوردا مينلر جه چيراق، مينالى قنديل واركن
 بوردا بير قوپ - قورو آى وار، او دا ظلمتده كئچير

قرينه لر كئچدى، ديشدى جاھانين اۋزەيى
 آما جئادلارين احوالى ديشمز قالدى
 بير چوخ آتش بسويويوب، سؤنمەدى ظولمون آلوو
 سؤنمەدى، ياندى و عالمره آتش سالدى

مرثيد

ياغيشلا سولانميش گول باغچاسيندا
 شبنم پاريلداركن لاله تاسيندا
 باشيندا اوتوردون آخار سولارين
 سئير اتدين حسنونو او سون باھارين
 اصفهان خالجاسى آلتينا سالدین،
 قليانينى چکيب خوليايا دالدين.

- حثيف اولسون، دئدين سولان گوللره
 بو سو كيمي آخيب كئچن عؤموره!

گنجەلر يالديزلى ائوينده ياتدين
 بير گؤزل قادين ايمانى ساتدين
 گونش ياييلاندا آچدين گؤزونو
 آينالاردا گوردون چيرکين اوزونو
 آه چکيب سؤيلهدين: - عؤمروم چورودو،
 گونش باتدى، داغى دومان بورودو.

بعضن مجلس قوروب آل شراب ايچدين
 سئودالارين يئددى شهريندن كئچدين
 سؤزده عيسا كيمي دونياني آتدين
 تورپاغيني خالقين قيزيلا ساتدين
 دئدين : - آرزولارين قصرى خارابدير
 ديريليك افسانه، دنيا سارابدير

فیرتینا قوپاندا ائوينده قالدين
 قیامت گونونو یادینا سالدین
 دئدين : - نه مصیبت، نه توفان، یاھو!
 آج پولسوزلارین می گوناھى دیر بو؟
 ناحاق قان تۆكولدو، آدام قیریلدی
 اولولر باشیندان قالاتق قورولدو
 سن منطق الطیری اوخودون بیر ده
 گۆیده گزدین، خلقی گۆرمه دین یئرده
 یادلارا اؤزونو ساتدین، منی ده.
 چوروتدون عؤمرومو، سالدین مین دَرده.
 کؤشنى قويمادين بزه بيم من ده
 گۆز ديكدين ده بيزيم خارابا کنده
 اوفوقومده گولن گونو سؤندوردون
 منی بوغدو آمان، توزلو قارا گون
 قورومادين منی، آجلیق ایلینده

قويمادين دانیشام آنا ديلينده
 دنيا ديشيلدى، ائللر اوياندى
 ظلمتلر ايچينده ايشيقلار ياندى
 سن قارا بولود تک گونشى بوغدون
 هر گون ايبيلىس كيمي بالالار دوغدون
 ياد آراباسينا باغلاندين اؤزون
 - سورونورم دئدين، گل سن ده سورون...

ياشيل تارلاردا بيتن سونبوللر
كهربايى خيرمن حاضيرلامازمى؟
بونجا سارى گول تك؛ آچان گلينلر
يئنى بير دونيايى قورماق آزمى؟

دميرلى نين اتگينده

پاريلدايىر اينجى تك سحر چاغيندا
فجرين گوز ياشلارى يارباق لار اوسته
بولودلار اشيرلار اوجا داغلارى
سورونور كؤلگه لار اوتلاق لار اوسته

چارداق لارا قونان گونون ايشيغى
اوپور دميرلى نين دوداق لاريندان
يارباغين سسى تك سئوداسى آهنگ
اششيديلير كندين بولاق لاريندان

نیشانلى قيزلارين باخيشلاريندا
اوميد آلوولارى اولور نمايان
هر يئرده آچيليب قيزيل چيچكلر
آزادليغين گونو دوغان زاماندا

اينانما

گونشلى گونده دنيز ساكت اولسا دا آرام
 او ساحرانه سوکوتو گوروب اينانما امان
 اولور کى پردهلر آلتيندا گيزلى دير توفان...

گۆزنده اينجه گۆزل بير قادين وورولما همن
 قادين طلسميدى، اوندا رموز پنهان دير
 او رازورمزي آچان، آچمايان دا پشماندير

اوفوقده کى شفقتين جلوه سين گوروبدو، نهدن
 او ياخلاشان گنجهنين ظلمتين دوشونمزسن؟
 اودور حيات سويونو بيزلره حرام ائله يين...
 «ياشيل باغين» قايسين گؤسترسه دوشمانلار
 او سحرله قورولان بير يالانچى جنتدير
 عدولا جنته گيرمک بؤيوک ندامتدير...

اويان، ائى سئوگيليم!

داغدان آى چيخار، آغ پنجه آچار
 يارالى کؤنلوم دَر دلره دولار
 اوزونه باخديقجا قوشوم دا قونار
 اويان، اويان، ائى سئوگيليم، اويان!

ائشيديلن سس کاروان سسى دير
 اودلانان شامين سون نفسى دير
 عاشيق قريبين هجران بسى دير
 اويان، اويان ائى سئوگيليم، اويان!

مشرقدن چيخير اولکر اولدوزو،
 جاندا آتش وار، اورکده سيزى،
 «قارا چيمن» ين ساريشين قيزى
 اويان، اويان، ائى سئوگيليم، اويان!

يئل اسيب، قورو خزل تۆكولور
 اولكر باتير، دانين يئرى سۆكولور
 چوخ يورغونام ديزلريم بوكولور
 اويان، اويان، ائى سئوگيليم، اويان!

ياراليام آه، اوز - گؤزومدو قان
 اؤلوم گؤز اؤنونده، وئيردى سان
 بير ايچيم سو وئر، يانيرام آمان
 اويان، اويان، ائى سئوگيليم، اويان!

قوى سو ايچيب ده اؤيوم آلتيندان
 تۆكولسون بير آز ساچلارينا قان
 منى ده بلكه بير قارا بير كاروان...
 اويان، اويان، ائى سئوگيليم، اويان!

دونيانين اهلى قان ياش سيلمزدير،
 اجلين بيكى آمان بيلمزدير،
 گنجه يولچوسو گئدر - گلmezدير...
 اويان، اويان، ائى سئوگيليم، اويان!

ماكسيم گورگى يه

او مفتون اولدوغون انگين دنيزه
 سولار ايچره دوغان قيزيل گونشه
 گنجه ياريسيندا صدف يول آچان
 او آى ايشيغينا، گوموش آتسه
 من ده سنين كيىمى، حئيرانام، حئيران

ياغيشلى سحرده آغ مارتى لارين
 بوز سولار اوزره اوتورانلارى
 منى ده غملىدر، من ده گؤزموشم
 سولار قاباراندا آغ^۱ اتانلارى
 من ده باليقچى نين آغين هؤرموشم

گنجه ياريسيندا آغير قايقدا
 دالغالارا چاريان كورك چكنلر
 يئلين نفسى يله سؤنن فانوسلار
 سودا بوغولانلار، قيريق يئلكنلر

۱. آغ - باليقچى تورو

دَرين دوشونجه يه منى ده سالار
ياخي جى گونشده قان-تر ايچينده
قولدور خانلار اوچون بيچين بيچنلر
قورو چۇرك يثيب شوکور اندنلر
سينيق كوزه لرده شور سو ايچنلر
اور ييمي اودلار، منى ده غمله در

باھاردا گوللەنن چايير، چمنلر
سحر نسيمي يله آسن يارپاق لار
قوش سسي يله دولو قيزيل زمي لر،
كھليك اوتو قو خان سرين يايلاق لار
منه سحرين آيدين يولون گۇسترر.

مدیرانه نین ماوی اۇرپگی
پارلاق گوندوزلری، آیدین گنجه سی،
و آی ایشیغیندا گۆیه یوکسلن
روم قیزلارینین اوووسونکار سسی
شعریمدە ایزلری اچیلار همن.

بیزیم محله

گون بو یارکن داغی، قاپی اچیلار
پالچیق دیوار آردی گۇرونر باھار
گنجه یلن اچیلیمیش مخمری گوللر،
یارپاقلار ایچیندن اوزومه گولر.

بوراسی قیزیل سو، بیزیم یوردوموز
تبریزین گۇزونده ایشیقلی اولدوز
سحری آیدین، شفقی رنگین
یاشیل باغچالاری بیر جنت تکین.

پنجره اچیلیر، ترپنیر پرده
آلی - پوللو گلین ائیله بیر خنده
چیراق کیمی یانیر هر سحر چاغی
سولاییب سوپورور، دامی، اوتاغی

بورونج سماوارا اود سالير، سونرا
بستی گۆتوروب و گئدير باييرا
مَسْجِد اَنباريندان سرين سو داشير
گون دوشور اوزونه، گۆزو قاماشير

كيليمي دۇشه يير، آچير سوفرهنى
اينجه يير سس ايله چاغيرير منى

گون ياييلاندا، بوستاندا گاه - گاه
اونو گۆزه تله يير قورولو دز گاه
او جئجيم توخويور، قيراغى چين - چين
يير تيكه چۆركله ياشاماق اوچون

گلين گئجه - گوندوز چاليشير، امما،
آيينى بزه نمير، زنگين اولمور دا!

گون بويامير آرتيق داغى، ذرهنى
گلين چاغيرمايير يير داها منى
بوراسى قيزيل سو خارابا ديار
خارابا دياردا كۆنول مو آچار؟

مخمرى گوللر آه، پاييزلا سولوب
سازلى - سۆزلو ائوه ماتملر دولوب

باياتيلار

يير گون وارميش، يير گون يوخ
گون دوغاندان چيخارميش
يازدان، يايان سونرا دا
گۆرونرميش پاييز، قيش

گۆم گۆي خزر سويوندا
يئلكن آچارميش ياتلار
چاديرلارين ايچينده
ياشارميشلار باياتلار

يير گون يئنه بو گون تك
دۆنرميش چرخى - فلک
يايلاق لارى بزمميش
ياشيل چمن، آل چيچك

چينار كۆلگە سالارمىش
 ھەم بايىزىن، ھەم يازىن
 يىردن قالخىب ھاۋادا
 توراغاي چالارمىش سازىن

گون بولوددان باخاركن
 قۇس - قزح گولرمىش
 كاروان كىچىركن يولدان
 آلا كۆپك ھوررمىش

۲

خىرمن سونو چرچىلر
 آيىن - اويون ساتارمىش
 داغدا، باغدا سئويىش
 مرادىنا چاتارمىش

بىچىلرمىش مخمل دون
 جاوانلارىن بويونا
 اوزاق ائللر گلرمىش
 قىز - گلينلر تويونا

ائىل شاعىرى قوشارمىش
 باياتىلار، ماھنىلار،
 ھەر شىرىندىن گولرمىش
 قىزىل خزان، گۆى باھار

قالاق - قالاق اود ياخىب
 گىنجلر بوتون اوينارمىش
 تويان گلن قوجالار
 كىچىن گونو انارمىش

شام يانارمىش ائولردە
 داغدا گون چىراغى
 سوسلە نىلمىش اىپكلە
 ايشىق، گلين اوتاغى

۳

باياتلارىن دۇروندىن،
 زامان اشمىش، گون كىچىمىش
 ائللر اۇلوم آلىندىن
 آجى - آجى مئى اىچمىش

لاکين توفان قوپموشسا
 قوروماميش کؤکوموز
 بوداق وئرر، گول آچار
 باهار و قيش کؤکوموز

عاشيق شعری ائلری
 ائدرميشسه بيقرار
 يازار ساهر بوگون ده
 عصره اويغون ماهنيلا

ساز شاعیری قديملىر
 دئيرميشسه باياتی
 من ده باياتيلارلا
 ديريلدزم باياتی

کئچن گونلر

او گونلر کی، سارماشیق لار دیواردان،
 ساچلارینی بیزیم باغا تۇکردی.
 او گونلر کی، سون باهارین گونشی
 بولودلاردان ایشیق داغا چکردی

او گونلر کی، سولار اییک پرده ده
 آنلاشیلماز، دَرین سۆزلر دئیردی
 سَن اوخوردون تیتراک سسله، سسینده...
 آیریلیغین یورغون سسی تیتیردی

هله او گون سولمامیشدی اورمودا
 نیلوفرلر، آخان سولار باشیندا
 او گونلری، من بیر تازه گنج ایدیم
 سَن ده بیر قیز، اون دؤرد، اون بئش یاشیندا.

سَنين ايرى گۆزلرينده ياناردى
 هله او گون، عشقين سۆنمز رنگلىرى
 بىر باخيشلا ياناقلارىن پۇرتدى
 دئيه ممز ديم: - گۆزل، بىرجه باخ بىرى!

ياديندامى، بىر گون سحر آچاركن،
 سىدلرله دَرديك ياقوت اوزوملر
 بىر ايل سونرا ايچديك وصلين باده سين
 آى دوغاركن، بولور جامدا، ائى دىلبىر!

خزان اولدو... خزان بيلمز اورميه!
 سۆندوردولر ائلين يانان اوجاغين
 سَن ده سولدون داوودى لر سولاركن
 وئرمز اولدو ائللر سَنين سوراغين

بىر عرب سارايبىدير

بىر عرب سارايبىدير، قايىلار اوپما - اوپما،
 اؤنونده مرمر حووض، اوستونده ياشيل آسما
 قوببه لر گۆى چىنىدن، بولودسوز گۆيه بنزر
 رۇيا تك آينالاردا آل - الوان كۆلگه گزر

تونجىدان بىر اويژه قبه دن آسىلدى،
 سالونا زينت وئرن قيرمىزى بىر خالى دى
 مينالى قندىلردن تۆكولور آلتون ايشيق
 حووضون سولاريندا ايشىقلار قيريق - قيريق.

عود چالير اسمر بىر قىز، گۆزل دىر، يوخ دور ائشى
 خليفه مستند اوسته، سئير ائدير اوجا عرشى،
 آچىلير هر طرفدن قايىلار بىرر - بىرر
 گۆنونور رقاصه لر، بىرى آغ، بىرى آسمر

عود سسى اوجالديقجا باشلانير عرب رقصى
 شنلهدير خليفهنى قيزلارين اينجه سسى
 سانكى آى طلوع ائدير، پردهلر آچيلىنجا
 گۆرونور گۆزل ساقى، شهلا گۆز، بويو اوجا

دیز چۆكوب ايچكى تۆكور بولوردان قدح لره،
 خليفه مبهوت قالير باخديقجا او ديلبره

۲

بیر آیدیر واحه لرده چۆللرده كولک آسر
 آج قالیب، سوسوز قالیب، هر يئرده قبيله لر.
 اميرين آداملاری يول كسيب، سويور كاروان
 ايسته بير آغير وئرگی بدوی يولچولاردان

هر يئرده بيرتيق چادير، هر يئرده چوراق كندلر
 هر يئرده سولغون بوستان، هر يئرده قودوز ايتلر.
 شهرده نه بير حاكم، نه ده بير مکتب واردير
 بو زنگين مملكتده ائللره عرصه داردير
 ساتيلىب اجنبى يه اۆلكه نين ثروتلری
 ميآته ديوان توتور شاپقالی بير سرسرى

ائللرين وار - يوخونو اوغورلايير هر گون امير،
 بير خوروز اوغروسونون مير غضب الين كسير
 هر گون بير توفان قويور، دونياني ظلمت بورور،
 مين ايلدن قالما قانون اۆلكه ده حۆكوم سورور.

۳

قبيله ياس ايچينده، سارايدا شنليک واردير
 اوفوقسوز بو چۆللرده ائللره عرصه داردير...
 گنجهدير، يوردلار ايچره چۆرك يوخ، چيراق يوخدور،
 سارايدا لامپا يانير، سوفره ده يئمك چوخدور

ايچيلن قيزيل مئى له قوناقلار داغلاشيرلار
 آن گۆزل گۆبك اوچون خانيملار باغلاشيرلار
 ياريدان كنجميش گنجه، حق قوشو تسبيح ائدير
 قاراشين بير گۆزلله امير ده قالخيپ گندير

ياتاغا گيرير امير، سارايدا ياتير هامى،
 اوزانير اينجه بير آل سۆندورور قيزيل شامى...

نەدن

وئىرسە چىچىك

باھاردا ورک^۱

قوروموش آغاچ،

وئىرمز گول - چىچىك.

چوروك قفسدە

چىرىنىپ اورك

پىرانان جىسىمىن

نقاشى دورورا!

كىمسە بوش يىترە جانىندان كىچىم

شىرىنى قويوب، زەردن ايچىم

قوولمايان ھىچ يوردوندىن كۆچمىز،

زامانىن حۇكمو، ساياغى بودور.

۱. ورک: سارى، عطىرلى و تىكانلى بىر گولدورا

نەدن بىر نىسىم شىمالدان آسمىز؟

او تايدان بىزە قوناقلار گلمىز؟

قارداش - قارداشىن حالىنى بىلمىز؟

بو نە روزگار، نە زامانەدىر؟

سئوگىلىم منى نەدن آتيدىر؟

آشنالىق دويدوم يادلا قاتيدىر.

ساخسى يا پارلاق گۇوهر ساتيدىر

بو نە حكايەت، نە افسانەدىر؟

بىر قوش كىمى سورونردى،
گىجە واختى سايەلرلە
ئىدرايدىم من رازى - نياز،
عصيان مارشى اوخوركن خلق،
من چالاردىم باشقا بىر ساز.

بىر آل گونش دوغدو سحر
آذر يوردو چىچكلندى.
من دە بىر آز اوياناراق،
گۆردوم ائلى، گزدىم كندى

قويدو توفان، جوشدو ستلر،
سوروكلەدى دوشمانلارى
قوودو قوردو قووار كىمى
آغ اينسانلار خاقان لارى

من دە قاچدم گونه سارى
خالقن دَردين گۆروب ياندىم
او گونه دك گۆرمە دىيىم
بىر چوخ شئيلر گۆروب قاندىم
بىلدىم كى، خان دوشمانى دىر
زحمت چكن اينسانلارن.

بىر آل گونش دوغدو سحر

من بىر لىرىك شاعىر اىكن
گىجە ياتماز شعر يازار.
عشقن يئددى شەرىنى
سئير ائدرک يولدان آزار.
بولودلاردا دولاشاراق
يئردە خالقى گۆرمز ايدىم.
دارالارن شرايىندان
ايچمىش ايدىم، ايچىم - ايچىم.
خيال منە گۆستردى
«ياشيل باغ» ين قايسىنى.
ائللر ايچرە گزمز ايدىم
گۆردوم خالقن ياپوسونو.
دونيا منە گوموش رنگلى
بىر ساراب تىك گۆرونردى.
دلى كۆنلوم اوفوقلردە،

بيلدیم کیملر باعنی دیر
 هدر آخان آل قانلارین.
 بیلدیم کی، خان پناهی دیر،
 سوداگرین، فئودالین
 بیلدیم نهدن گزر ایشچی
 قیش چاغیندا آیاق یالین؟

بیلدیم غزل یازان شاعیر
 حقیقته پرده چکیر.
 خلقین شیرین شربتینه
 نامردلیکله قاتار زهر.

من ده یازدیم ائلر اوچون
 اوخوسونلار اوغلان و قیز
 لاکین توفان قوپدو نهدن
 کؤلگه لندی داغلاریمیز.

تخته چیخیب یئنی فیرعون
 آغیز آجدی زیندان بیزه.
 گلدی جئاد سورولری
 هم اورمیه، هم تبریزه.
 اولدوردولر جاوانلاری،

یاندیردیلار تایالاری.
 قیرغین دوشدو ائل ایچینه،
 آج قالدیلار قوجا، قاری.

اؤلوم چؤکدو بیر بولود تک
 دریا - دریا قانلار آخدی،
 ایمپریالیزم خان الی ایله
 بیر چوخ یوردلار باسیب یاخدی.

سَنينلە غەربەت ائليندە گۇرۇش دويوم دَمَدن،
الينلە نحس طيليسمين قيريلدى پردەلرى.
بولودلارین آراسيندان گون ايشيق سالدی
قايمم آچیلدی و دوشدو قيزیل ايشيق ايچرى.

سون سۆز، سون ساز

قوراقليغا توتولاندىن، بابا دياريندا،
منيم دە كۇشنيمين ايلك باھارى سولموشدو.
بولاقلارى قورويوب، قوشلارى سو كوت ائتميش،
چيچكلى كندميز، ائى واھ، خارابا اولموشدو.

اوزون و خزانلى ايللر، باشيمدان آشديقجا،
سۆزوم بيتيب، سازيمين تئللىرى قيريلميشدى
قانادلارين منە گردىكجە نامراد بايقوش،
ائله گليردى منە، ياي دومانلى بير قيشدى!...

منە اولوم شفقى گۆز دىكندن آھ!
ظلم ايچيندە نفسدن دوشوب، بوغولموشدوم!
حواديشين او قارا داخماسيندا، تابوتدا،
نە دنسە قوپ قورو بير موميائى اولموشدوم.

بو يئرين كۇشنى يوخ، داشلى و قوملو چۇلو وار،
داشلى چۇللردە گزر چوخ جاناوار!

گنجهدير... ياي گنجهسى،
گلميشيك تبريزه بيز...
جان وئير شېره نسيمين نفسى،
اوجالير آي، بو قيزيل داغلاردان،
داغيلير هر يئره گول رايحهسى،
كۇلگهده گيزلى قالان باغلاردان.

تهرانين ياي گنجهلرينده

گنجهدير... ياي گنجهسى،
هاوا توتقون و جهنم كيمي يئره شعله ساجير،
لامپانين توزلو و آل نورو بو منحوس گنجهده،
شاعيره رهبر اولور كن ده، جنونه يول آچير...

چك يانا پردهلرى، آچ قاپيسى،
بولود آلتيندا گوروم، توزلو آيى...
لامپانى گل آپار، آي تازه گلين!
قوى قارانليقدا، خيالىم اوجالسين، اوچسون!
كۇنلوموز اولدو غريب اۆلكهده خون!

هانى بيزلرده اولان صاف گنجهلر؟
آينايا بنزر اوفوق، قيرمیزی گون، هالهلى آي؟
يوخمو بو اۆلكهده بير زومزومه چاي؟

اوردا قيزيل گوللر، بوردا قيزيل قان،
گون باتميشدير بوردا، اوردا آچير دان...

۲

گۆز يوماراق دالديم گنجه دريايا،
دریا دئييل، بير دهشتلی رؤيايا...
آخيتی لار سسين بير آن دینله ديم،
پردهلندی دتیز، آرتیق بيلمه ديم.
کۆلگه دوشور، کورک سسی يوکسلير،
بير باليقچی اوزاقلاردان می گلير؟
يوخسا سودا آی ايشیغی ترپنير؟
بالیقلارا بير ال سو ايچره ائير.
بو ال کيمین؟ - کيمدير منی قورتاران؟
بوراخ گئديم، دتیز جوشوب، ايسته بير قان!
قوربان دئیيه دالغالارا ات منی
يا ايسترسن خزری لره سات منی...
اونوتموشسان آجدادينین عادتین؟
اسکی لرین عبادتین، بدعتین؟
او زامان کی، خيضر قوربان آتاردی:
اويماق، اوبا مرادايينا چاتاردی
باخ گۆر سنه يالواريرام ائی منجی
بير کۆلگه سان منی، ياخود بير اينجی...

ياغماسان دا گورولده

۱

آخما ایرماق، من ده سنه يولداشام
گۆتور منی، ائله بیل کی، بير داشام
سن داغلارين آغير يوکون چکيرسن
بولقلارين سرين سويون ايچيرسن
داش دئييلم، يارپاق قدر يونگولم
يولون اوسته دوشن توزلو بير گولم
بير دامجیيام، بولودلاردان ائتميشم
بير کۆلگه يم، کنارينا سينميشم...
آخما ایرماق، دايان، سنه سؤيله ييم
بودور منيم التماسيم، ديله ييم:
- باغلييام من سنين دوغما ائلينه،
وئرمه منی، امان دوشمان الينه...
قانادينا آليب گزدير هر يانی
گۆتور منی قانادلارين قوربانی،

ايسته ييرسن سويا بوراخ باتيم دا
يا سات منى، سون گونومه چاتيم دا...
آتما منى عمانلارا، دئمه قول
دوستلوق ايله دوشمنچيلىك آيرى يول
قوى شعرمله اوتلاقلارين گول آچسين
بير اولدوز دا گؤيونوزده نور ساچسين
قوى بولودلار داغ آرديندان يول كسسين،
شيمال لاردان سرين - سرين يئل آسسين.

۳

قوال سسى اوزاقلاردان يوكستلير،
قويون، كنجى ياشيل اوتلاقدان گلير
بير يورددايام، ماوى اترك بويوندا
شاهيدم من بير گؤزلىن تويوندا
خالچا ايله بوتون ائو، يورد بزه نيپ،
يول اوستونه گول يارباغى آله نيپ.
آشيق چالير سازدا خزر نغمه سى
نه گؤزلدير خزرى ده ساز سسى
مخمر دونلو گئن آتكلى گؤزلكر
يان باخاراق قوناق لارى سوزرلر...
رقص ائدركن قيزايرلار، سولورلار،
بير باخيشلا همن عاشيق اولورلار.

۴

من بير قوناق، ائو صاحى مهربان،
قوناق سئون اولور البت توركمان
سن گوندوزو دانيب، دئمه گئجه دير،
گورور سنى قوناق سئومك نئجه دير؟
بير دى گوروم، اودوموزلا ياندين مى؟
بختياركن اوز ائلىنى آندين مى؟
نه دن بيزى اوددا گوروب گلمه دين،
يولچولاردان سوروب، سوراق گلمه دين؟
آلاچيغيم ياندى، گوردون توستوسون،
ياخلاشمادين... بوغدو منى قارا گون!
هئج اولمازسا ماياك كيمي پاريلدا،
ياغماسان دا شيمشك چاخيب گورولدا!!

يادين اول خانلىغى، عالمده اينان،
 ايمپراتورلوغون اييرنج اوزودور!
 بو قدر حشمتە باخما، سن اونون،
 چونكو بير كوشكولودور، بير اوزودور.

قارا كابوس بيزى آه بوغدو اوغول!
 آيرىلىق سالدى او ائللر ايچينه
 آلوو ايله ائوميز ياندى آمان!
 قويمادى كيمسه كى، گتتسين بيچينه.

قورودو چايلاريميز، ياندى چمن،
 يام ياشىل باغلاريميز اولدو خزان،
 او بيزيم آل گونشين اورتدو اوزون
 بورودو ظلمت، ايشيلدنامادى دان!

خانلىغين باخما دونو قيرمىزى دير،
 او بويا ائل اوبانين آل قانى دير!
 او بيزيم وارليغيمىز لا دؤيوشر،
 و بيزيم شعريمىز يين دوشمانى دير.

كابوس

بوزه ياد كابوسو باخ كؤلگه ساليب،
 بو اولومدور، بو اولوم كؤلگهسى دير!
 ياد ائلى اولسا دا خوش سسلى، يئنه،
 بيزجه آرباب سسى، جلااد سسى دير...

ئولرى ييخسا و قان توكسه ده ياد،
 اونا كيم شومر، سىتم كار دئيهمز
 زولفونه كيمسه توخونماز و اونا:
 «گوزون اوستونده قاشين وار» دئيهمز.

ياد ائلين كابوسو قورخونج دئيل،
 ساده اينسانلارا قارداش كيمى دير...
 أمما، گوندوز بوزه گون وئرمه يهرك،
 آياق آلتيندا گنجه داش كيمى دير.

سودا ایشیقلا

باغ مئشه دن ایراق، ساری داغلاردان،
 گونش دوغور سحر، رنگی قیزیل قان!
 اونون آلووو ایله، اولور نمودار:
 یارپاق لاردا شوعله، سودا ایشیقلا.
 آزلی جادودور قیرمیزی گونش،
 اوندادیر توفانلار، اوندادیر آتش.
 قانیمیزدا واردیر آتشدن اثر،
 بیزی توفانلارا، اودا سوروکلر...
 یوردوموز اود یوردو، گونوموز اودلو
 حیاتیمیز قانلا، آتشله دولو!
 قاندا، اود اولماسا قیزیشماز اورک،
 گونش یاندیرمازسا اچیلماز چیچک.

آننه مله برابر

(بو شعر تورکجه نین، تورکیه لهجه سیله یازیلیمشدیر)

آننه م بانا سؤیلردی، قارانلیق گنجه لرده،
 ییلدیزلارین آلتیندا، بیر آهنگلی داستان.
 هر ییلدیزی بیر عشوه لی جانان ساناراق من،
 گویلرده باکاردیم گنجه ییلدیزلارا حئیران.
 بعضن ده بانا قاش - گوژ ائدن بیر ساری کوبک،
 آسماندان اوزاق، هر گنجه رؤیاما گیرردی.
 یارپاق لارین آهنگینه بنزر، سویا بنزر،
 تیترک سس ایله، بیر اوزون افسانه دئیردی.
 بعضن ده اوفوقلرده یاناردی ساری بیر آی،
 آننه م اونون انوارینا، حسرتله باخاردی
 من بال - خیالیمله، فضالاردا گزرکن
 او سئوگیلی ییلدیز دا سمالاردان آشاردی

آی نورونو یارپاق لارا سپرکن داغیدارکن،
باغلاردا، چاییرلاردا بوجکلر اؤتوشردی
داغلاردان ائنیب ماوی سولار ایله او دمده،
موشناق و پَریشان کیمی، مهتاب اؤتوشردی.

آننهم بانا سؤیلردی گنجه آی ایشیغیندا،
حسرتلی باخیشلارلا، بیر افسانهیی سامیت!
اول دم کی، ایشیلداری سو، آغلاردی شب آهنگ
دینلردیک او آهنگ شبی سامیت و ساکیت.

فیکرتلره مجذوب، او حالتله قالاردیق،
آنهمله برابر گنجه مهتابه دالاردیق.

ای قمر

سن هر گنجه، او غملى مئشه لرین آردیندان،
حکیمانہ باخیشلا، دونیالارا باخیرسان...
لاجورد گوئلرده، بیر پری تک اوچارکن،
نه دن سویا دوشوب ده دالعالارلا آخارسان؟

نه دیر سنین سیماندا، او کؤلگه لی دوشونجه؟
حیاتیندا چکدیین، محتتلرین ایزیمی؟
نه تیکمیشسن گؤزلرین اوزاق - اوزاق یوللارا،
گورونورمو اوزاقدا، آخیب گندن بیر گمی؟
نه بیلیرسن ای قمری، سن یانارکن ظلمتده،
هانسی گمی بو یاشیل ساحیللره یاناشدی
سن چیخارکن پرده دن، یئلکن آجیب قهرله
سئو گیلیمین گمیسی دنیزلردن ده اشدی.

يوللار اوزاق، كاروان كئچيب يولدان بيخبر،
من پيادا دوشموشم، يوللار اوسته سايه تك...
آچ زولفون، آت كمندين، بير گنجه ليك اي قمر!
اي رودابه مني ده او گوموشلو بورجه چك!...

كۆلگه له نن قيزيل داغلار

كۆلگه له نن قيزيل داغلار گۆرونور،
ياشيل ايپك پرده لر ين آرديندان.
كيمين عشقى يئنه مني چيخارتميش
داش اوركلى، نازلى يارين ياديندان؟

كۆلگه له نن قيزيل داغلار، بوش قالين،
سيزدن اوزاق دياره او گنديدير.
باشقاسى نين افسونونا توتولموش
عشقين دانيب، عاشيقين ترك اتديدير.

قيزيل داغلار كۆلگه له نيب سؤنسه ده،
سو باشيندا آچان گوللر سولسا دا
اونون عشقى سؤنمه يه چك كؤنلومده،
باشقاسينين معشوقه سي اولسا دا.

اوقۇقلىرىن نىلوفرى رنگىندە،
يئنه اونون سولماز رنگى گۇرونور.
التونلاشمىش سونبوللىرىن ايچىندە،
سانكى اونون اتكلىرى سورونور.

انام اوچون

يئلكن اۇپوشو تك قورو يارياغىن،
سوكوتو تىترتدى، دورغون سولارى.
چمىلردە اۇتن قوشلارىن سسى،
اوياتدى كۇنلومده كى دويغولارى.

بىر خيال سوزولدى، اغاجلىق لاردان،
سولار اوسته دوشوب، كۇلگه تك سولدو.
كئچن باهارلارىن رنگلىرى ارتىق
اورىيمده اجى خاطره اولدو...

كئچمىش گونلر پردەلندى، حياتىم
بىر افسانه كىمى، منه گۇروندو.
منى سئون انامىن، خيالى، اہ!
بىر شىبح كىمى، يول اوسته سوروندو...

سورون ائى خيال! سَن ائى كۆلگه، سورون!
توزلو يوللاردا، آى ايشيغى تك!
قال تورپاق آلتيندا، آنا، تورپاق اول!
تورپاغيندا بيتيشين قان رنگلى چيچك.

آيين كۆلگهسى

گوموش كۆلگه ساليب قارلار اوزون،
آسماندا بولورلاناڭونونوق آى،
دونيا سوسموش، ائشيتديلر مئشهده،
گنجه واختى گورولدايان آخار چاى.

افسونلاميش آى دونيانى بو گنجه
يئر، گۆى مبهوت، اونون سسين دينلهيير،
هر شئى ساكيت، لاکين منيم اوريم،
ساكيتليکده بير ساز کيمي اينلهيير...

افسونلارسا آى عالمى، كۆنلومو،
آنچاق اونون باخيشلارى افسونلار!
من سوسمارام، دونيا بوتون سوسارسا.
مشغول اتمز منى مگر نازلى يار.

گوموش كۆلگە ساليب گئجه ماھتاب،
لاجوردى آسماندا يئرلرە...
قارين اييك پرده سينده گيزلنميش،
چايير، چمن، دوزەنليكلر، داغ، درە.

گئجه لرين نغمەسى

تيترهدير گئجه نين مرموز اللرى
اطلس پرده لرين ساچاقلاريني.
اوخشايير نسيمين اييك قانادى
اونون ساچاقلاريني، ياناقلاريني.

شمعين شۇعلە لرى تيتيرر كن سودا،
بیر سۇنوك خيال تك ايشيقلار اوينور.
او گۇزل گزەندە، بير آن ايچيندە،
عكس ائدر اينادا ياقوتى بير نور!

گئجه دير، ايشيقلار ارير كن سودا
مينالى جاميمدا بير خيال ارير.
قيرمیزی شراب او منە وئرجك،
خاطيره حافظين بو سۇزو گلير

بیزیم آرغوانی مئیدن ایچمه یین
نه آنلار لذتین، عشقین، هوسین؟
من شراب ایچرم، چونکو گۆرموشم
مئی پیاله سینده یاریمین عکسین!

آرزو

ظلمتین توزونو سحر الیله،
اورک آیناسیندان رفع ائده بیلسم!
وحشی گۆیرچین تک قانادلاناراق،
اوزاق اوفوقلره آه، گئده بیلسم!

سیاه دالغالارین حلقه لرینده،
قاباران بیر کۆپوک، چیرپینتی اولسام،
غروب پرده سینده سولغون اولدوز تک،
گۆز یومار آچان واخت، سارالیب سولسام...

تیتره شن کۆلگه تک، بیرجه گۆرونسم،
ماوی پنجره نین بولور جامیندا،
بیر پاریلتی اولسام، یارین گۆزونده،
سۆنوک بیر نور اولسام اونون شامیندا!

بیر تېستوم اولسام دوداق لاریندا
سولغون ياناقلارین قیزیل گول ائتسم!
بیر داملا یاش کیمی، آخیب گۆزوندن:
اطلس آتەییندە ارییب گئتسم...

قریزانتیم گوللری

آچیلیمیشدی قریزانتیم گوللری
خزان اولموش باغچامیزدا بیر سحر.
ایلك باهارین قیزیل ساچلی گونوندن
قالمامیشدی اوفوقلرده بیر اثر.

قوشلار بیزیم یوردون ترکین قیلارکن،
بوش باغلاردا کۆنول درده دولارکن.

اوزاق ائلدن گلن گۆزل بیر پری،
قاییمیزی آچیب بیزه گۇروندو.
آغ اییک گئییملی، او منی گۇرچک
آی ایشیغی ساندیم، منه سوروندو.
او ناخچیوان باغلاریندا آچیلان
بیر گول ایدی، اونون آدی زرافشان.

بزه ميشدى او گون، قارا تئلينه،
 آل ايپكدن باغلاميشدى بىر چىچىك.
 دئديم: - زرى، ديشمىسن بو گونلر،
 بو نه بىزك، نه خبردير، دى گۆرك؟
 دئدى صاباخ بۇيوك بايرام اولاجاق
 گل، گول ذرك، باغچالاردان بىر اتك
 بايرام توتاق، قىزلار گللىن اويناياق،
 شام يانديراق، چوخلو گوموش شاماندا
 دئيب گولك، گولسون غملى كۆنلوموز
 بىر حقيقى بايرام گۆرسون جاهاندا
 اگر قورو يارپاق يتره آله نيپ
 باخ، باغچادا قريزانتيم گولله نيپ!
 او زاماندا كئچميش اوزون سنه لر،
 باهار اولوب، سونرا يارپاق آله نيپ.
 اونوتمارام سئوينجىنى او قىزىن:
 گۆرسم باغدا قريزانتيم گولله نيپ.

چؤل چىچىكى

بىر كئچن بولودون، گۆز ياشلاريندان،
 قانا - قانا ايچيب، اچيلان چىچىك.
 بو قورو چؤللرده، اچيلدين حيات،
 سنه كيملر آرتيق نظر ائده جىك؟
 سؤيله اى غريب گول! واحددن كنار
 اچان بىر گول ايله اولارمى باهار؟

ياخىجى قوملارين بىر بوجايندا
 بسلسه ده خلقت، آتئين بىر گول
 سؤيله، نهدن دهرين گولوستايندا
 توش اولمادى سنه بىر دلى بولبول
 اومما آسماندان مرحمت، گولوم،
 سنه گۆز ديكميشدير، بىر قارا اولوم

نه چمنلرده و نه ده باغلاردا
 گۆزللر اوچون بير اچيلان گولسن
 نه ده بولاقلارين زومزومه سيله،
 زواللى قونچاجيق گولمک بيليرسن.
 وارسا دا قان رنگى ياناق لاريندا
 آجى تبسوم واردى دوداق لاريندا.

سؤيله نهدير دردین، بيابان گولو؟
 نه دن قوملار ايچره سن کؤک سالييسان؟
 دوشوندورور منى قيزيل يارباغين
 يوخسامى عشقيدن ياديگارمى سان؟
 يوخسا لثيلائين سن، قانين ايچهرک
 قوملاردا آچدين سن، ائى گؤزل چيچک!

مئشه لرین قوينوندا

اورتا عصرلرده ذره نى ليک حياتيندان بير پرده...

يولدان ايراق بير يئرده، مئشه لرین قوينوندا،
 سو باشيندا قورولموش، سحر اطلس چاديرلار
 چاديرلارين ايچينده، گؤزل اوزلو کنيزلر،
 مين جور عشرت اسبابى، امير اوچون حاضيرلار
 چاديرلارا دؤشه نيميش زرباف، ايک خالچالار،
 خالچالارا سپيلميش قيزيل گوللر يارباغى
 گون دوغمادا، امير ده، بير گول اوزلو ديلبرله،
 باغچالار ايچره گزينير، بير يوخارى، آشاغى

قوشلار تک - تک اوچورلار، آغاچلارين آرديندان،
 سو سسى يله برابر، قيزلار سسى يوكسلير...
 آهنگدار بير هاوا، ياواش - ياواش تيتيررکن:
 امير باشقا بير قيزا، چمنلرده راست گلير!
 ارغوانى گئييم گيین، گؤزل بير پرى،

اوزون كيبريكلىر آلتى، سوزور يولدان گلەنى.
 سانكى قوجا اميره، سورور بايغين نظرله،
 «يانينداكى گۈزلى، چوخ سئويرسن، يا منى؟»
 امير گولور... يانيندا دوران گلين قيزاريب،
 قانلى آلا گۈزلرله رقيه سين سوزدورور
 مين گۈزله بند اولان، سَرسَم عرب اميرى
 بىر گۈزلى توتمادان، بىر مارالى اوركودور!
 ياشيل اورتوك مئشەلر، قيزيلاشير گونشلە،
 سو باشلارى قيزلارلا، چيچكلەنير، گوللەنير،
 ساز نغمەسى اوجالير بىر جاريە اوخويور،
 اونون عكس صداسى، داغلار ايچرە سسلەنير.

بىر قيز چيخير پردەدن، يارى چيلپاق، زۇھرە تىك!
 اوزون، سياه ساچلارى، حلقەلنميش، بورولموش،
 او بىر گۈزىل رقاصە، بىر راجەنين قىزى دىر،
 امير اونا وورغونكن، او اۋزگەيە وورولموش!

ساز نغمەسى اينجەلير، قاوال سسى اوخشاير
 گۈزللرين كۈنلۈندە، ياتان دَرين سئوگينى
 پيالەلر مئى ايلە دولوب، سونرا بوشالير
 ساقى شراب وئيريركن: - ساتير امير دينينى

ساقى اون دۇرد ياشيندا، بىر آفتدیر عربدە،
 شاعيرلرين شعرى دىر، عاشيقلرين رۇياسى
 دانىشاركن سانارسان، اونون شيرين سسى دىر
 گنجە باغلار ايچيندە، ائشيدىلن سو سسى.

پردەلندى مئشەلر، پردەلندى خئيمەلر...
 امير اطلس چاديردا، سرمست دالميش اويغويا
 جاريەلر هر تكى، بىر غولامين قوينوندا،
 گنجە اولموش... اولدوزلار تۇكولموشلردە سويا.

لاکين، بو گون او سسلرى دويارام،
يازين سَرين نَفسيندن گئجه لر...
يئنه هر گون خيالىم يولوندا
يارين ايپک اَتکلرى سورونر...

يارين اَتکلرى

دوشونجه لى کونلوم، ياتماز، دينلردى،
گئجه لرین دَرينلشن سسلرين...
اغیر لاشان نظرلريم گورردى...
سودا آيين گوموشله نن افسرين.

يارپاق لارين خيشيلتيسين انديران،
اينک سسى دويولاردى چمنده...
يابانى گول عطرى يولوب ساراردى...
کوسکون ياريم کنارىما گلنده.

نئجه بير ال گئجه شامى سوندورور،
تا گورمه سين کيمسه عشقين پرده سين.
گئجه داغدا سوندورردى مهتابى،
سوسدوراردى باغدا نسيمين سسين.

اساطيرين گۆزل معبودهسى تك،
 اۆز عشقينه ياندير، قارا كۆنلومو.
 او، بايقين باخيشلا، تاتار گليني،
 ائتمه پريشان بو يارا كۆنلومو...

او اودلو باخشين منى سوزوركن
 آچيلار روحومدا بير اوفوق، اوندا
 عشقين صبحى كيمي، گولور اوزاقدان
 ماوى پردهلرده سحرانگيز دونيا.

اييل سولار اوسته... آخشام اولدوزو!
 سئير ائت آسمانين درينلييىنى.
 او ماوى عالمين اهتزازيندا،
 قوى زولفون اوخشاسين سرينلييىنى.

اييل سولار اوسته!

اييل سولار اوسته، توكولسون كۆلگه ن.
 اوخشاسين كۆلگه نى چشمه نين الى.
 قوى دئسينلر قوشلار: - گولله ندى باغچا،
 او ساريشين گۆزل باغا گللى.

اييل حلقه لنسین سودا ايشيغين،
 آريسین سولاردا ياقوتو رنگين.
 قوی سنین شوقون و سنین شفقين:
 گوللو ايزلر آچسین بولاقدان درين.

گل! سؤنن غروبون كهربا رنگى،
 بوياسين حياتين آغ پرده سيني.
 قوی دینله سين كۆنلوم، غملى آخشامدا
 باغلاردا خزانين سون نغمه سيني...

اوخوما آیہی یاس

دهریدن ائتمه شیکایت، اوخوما آیہی یاس
 قوی نسیم داغدان آسیب، هم مئشه، هم باغ اوخوسون
 بیر گرایلی چاغیر! ائی تورکه دارین مرد بالاسی!
 سنین آهنگین ایله هم دره، هم داغ اوخوسون
 قوی چمنلیکده سالیب کوچ و چادیر قورسون اوبا
 اوبانین قیزلاری دا، ائیله سین اورتاق اوخوسون
 قوی یاییلسین اوبایا، کندلره آهنگی طرب
 ساهرین ماهنیلارین بلکه ده عشاق اوخوسون
 بوراخ افسانه نی، عصرین اوخو آیدین کیتابین
 قوی او دونیانی گودن، انفس و آفاق اوخوسون!

اویانمیش

تاریخین اگر دفترین آچسان، گوره جکسن،
 هر بابی و هر فصلی قیزیل قانلا بویانمیش!
 بیر نئچه قیزیل قبه لی معبد تیکیلیر کن،
 خلقین ائوی اوچموش باشینا، خرمنی یانمیش.
 اینسان کی، حیات فلسفه سین آنلاماز اولدو،
 دونیادا، و افسانه یه، افسونه اینانمیش.
 شاهانه سارای لاردا گنجه توی توتولاندا،
 بیر چوخ قاپیلار غمله و ماتمله قاپانمیش.
 گوردونمو، سورو ایچره گئدن قوردو؟ اماندیر!
 باخ، قویروغونا، گوزلرینه، سانما چوبانمیش،
 عصرین او قاری دایه سینه سؤیله کی، بیر ده!
 آرتیق دئمه لایلی کی، یاتان ائللر اویانمیش.

صدفلى ساحيللىر، ياشيل اورمانلار،
ساحيلده تك قالان ساريشين نيگار
سولار آيبرسا دا منى سيزلردن،
مين خاطيره منى سيزلره باغلار.

دالغالار قابارميش، سولار كۆپورموش،
قىرىلميش يىلكنين ايپك قانادى!
قوشلارلا برابر ماوى شرقيدن،
گليرىك سنه، ائى گوللەنن باتى!

اي گوللەنن باتى! سارالير رنگين!
گوموش ساحيللرين گليىر نظره...
سندن دوغان آيين ايلك ايشيقلارى.
داملا-داملا دوشور، سولار اوزره...

سولارا چكىلميشلر، دنيز قوشلارى،
قوملاردا قالان اوز روزى سين آرار،
سولار چكىلميشسه كاينات سوسموش،
كۆنولده حسرتلر اولورلار بيدار...

دالغالار قابارميش

(خاطيره دفتريندن)

دالغالار قابارميش، آچيلميش گوللر،
صبحون هاواسيندا، سو پرده سينده.
دويولور فراقين غملى آهنگى،
آغير-آغير اوچان قوشلار سسينده...

چاملىق لاردان آسن ايليق نسيمين
ايپك قانادلارى اوخشايير منى.
اونون صاف نفسى آنگين دنيزده،
سولارى قابارديب، آچير يىلكنى.

اوفوقلردن دوغان قيزيل گونشين،
زومرود سولاردا آريىر كۆلگهسى،
گمى اوزاقلاشير، اوزاقلاشديقجا...
صدفلى ساحيلين كسيلير سسى...

ايشچى

ايستى گونده بوغدا اكدين،
 يولدان كئچن كاروانلارا
 ساتسين فيرعوون...
 سال داشلاردان اهرام تيكدين،
 بو دونيادان كؤچر ايكن،
 سود گؤلونده ياتسين فيرعوون.
 تخت قايردين سولطانلارا،
 اولسون بير گون:
 قيزين كنيز، اوغلون غلام.
 گوموش، آلتون قنديل لرله،
 معبدلرى ايشيقلاتدين.
 اون فرمانى تانرى سؤزون،
 يازسين خاخام...
 زنجير، زيندان قايردين كى،
 يولداشلارين زنجيرلنسين.
 باغ بئجرتدين، اوزومونو،

سحر، آخشام خانلار يئسين!
 آغلامادين!
 يالان سؤزه ايناناسان!
 خنجر، قيلينج قايردين كى،
 مئيدانلاردا توكولسون قان.
 كهريز قازدين آرباب اوچون،
 بوستانليغين سوسوز قالسين.
 باشماق تيكدين خانيملارا،
 اؤزون گزدين آياق يالين.
 كؤچوب گئتدين چالوسا كى،
 توخوياسان گوللو ايپك.
 توى - دويونده شاه قيزينا،
 ملكه يه اولسون بزك.
 قارا يئرين گؤبه ييندن،
 فيشقيراندا قارا آلتون،
 سن چاليشدين گئجه - گوندوز،
 يهودى لر يانديرسينلار،
 عربلرين يورد - يوواسين.
 قويماديلار، درس اوخونوب،
 آيدينلاشيب آنلاياسان.
 آچ گؤزونو، قارداش، بير باخ!

كلك قوروب يولدا دوشمان!
 نه واختادك سنى قارداش،
 افسانه لر يوخولاداجاق؟
 دور آياغا!
 قويما، چۆلدىن اسن يئللە
 سۆنسۇن اوجاق!

يول وئر كنجيم

تۆكولسون سولارين اوزونه،
 آغاجلاردان قوپان يارپاق لار،
 قوی باغچانين، باغين خيرمنى.
 سوورولسون و اولسون تاريماز...

باهار ياشيلليغي، بو سويوق.
 قارا تورپاقلارا نه گرک،
 بو چۆللرده بيتن تيكانلار؟
 بسلرمي باغريندا گول - چيچك؟

ايچ، دهرين زهرلى مئييندن،
 يانسین جیگرلرین، دوداغین!
 اولومون هوسكارلى آلى قوی،
 قيرسين عۆمرون ياشيل بوداغین.

قوى قوشلار اوچسونلار... سسله مه!
 مرموز اولكه لره گئدى...
 يول وئر كنجيم، گؤزل!.. آخسامدير،
 آخسامدير... ساخلاما سن منى...

سون گنجه

آى ايشيغى اوپور سولارى... سولار،
 سويوق بير گولوشله اوزاقلاشيرلار.
 گنجه نين سو كوتون ييرتان نغمه لر.
 داغلارى آغلادان، داشقين دره لر،
 چاغيرير فنايا اوغرايانلارى...
 هور كودور قوشلارى، چالاغانلارى...
 اوز سئوگيليسيندن آيرى دوشن بير
 بايقوش آغاجليقلاردا فرياد ائدير...
 چينارلاردان قوپان قورو بوداقلار،
 تيتره دير ظلمتين دالغالاريني،
 آچير حياتين بوتون اسراريني...

سو كوتا آليشقان، محزون كؤنولوم،
 سرمست، دينلر كن سرت باخيشلى اولوم،
 قارا دومانلارا بورون قول تك.
 اوزادير منه بير زهرلى چيچك!..

ايچيردير شوكران ايله دولو جام،
 نئجه كى، ايچميشدى زاواللى آنام...
 گئجه ياريسى دير، چيراغيم سؤنور،
 باشيم آغريبير، اوريم دؤيونور.

گۆى و يئر باشيما دؤنور... دؤنور من،
 هله كاييناتين سسين دينلر كن:
 باخيرام اوزاقدان گلن بير قيزا،
 اوفوقلره سارى آخان اولدوزا...

شعرين دىلى

قىزىل، گوموش، ايپك خالچا، داش آينا،
 بير تاجيره يتر، اونو شاد اندر
 بير راهيدين سوال اتسن، جنتدن
 وئرر سنه گؤزل - گؤزل خبرلر!..
 او، شوبهه سيز، اؤز سؤزونه اينانماز،
 بو دونيانين گؤز لىيىن دانانماز.

او، حقيقى شاعير ايكن، شاعيرى،
 دلى سانار، شعره نظر ائله مز.
 ائشيتمزسه ساغير دونيا نغمه سين،
 كور ده اونون گؤز لىيىن بيله مز.
 باشقا بير گؤز، باشقا دويغو گرک تا،
 گؤز لىيىن رنگى اولا هويدا...
 بير سياسى نظر قيلماز، گئجه يلن،
 اولور كن آى مئشه لرده نومايان،
 ايشيغى، گونش آيدينلاتماز هئچ،

اونون توتقون گؤيلرينى هئچ زامان،
فيلوسوفلار شعرى اوهام سايارلار،
حقيقتين نغمه سيني دويارلار!

لاکين شعرين ايلاهه سى بير قادين،
بينديى آنجاق مخمر، ايپکدير.
اونا آلماس، قيزيل کوپه، آل اؤرپک،
بير ده ذلى بير سئودالى گرکدير!

شعر يالنيز اودلانانلار اوچوندور،
شعرين ديلي آتشيندير، دريندير...

يور دوموز

سحر اولدو، گون هر يتره ياييلير.
قوردلار، قوشلار آکينلر ده آييلير.
کؤلگه دوشور پرده - پرده يوللار،
آخار سودا، داشلار قوملار ساييلير.

يارباق - يارباق گزير قيزيل ايشيقلار،
آل ايشيقلار، قوشلار اوچور بيقرار،
هر ايشيقدا اوووج - اوووج اولدوزلار،
هر ايشيقدا درين، گيزلى بير سيرر وار.

چيراق کيمي لاله لردير اودلانان
لاله لرین اوزرينده قيزيل قان
يئر اوزونون جنتى دير يوردوموز،
اونود گؤيو، بيزيم يترده گل دولان.

دۇردلوك لىر

سارى تىللى سارا غرق اولدو سئلده
 ات اويناتماز كوراوغلو چنلى بئلده
 قيريلدى مال - قارا، آه كۆچدو ائلده
 آغاجلى كندلردن ويرانه قالدى...

اؤلومله قان ايچن سلطان گۇروشدو
 آنا اؤلدو آتا زيندانه دوشدو
 قاپى باغلاندى دا پرده بوروشدو
 چيراق سۇندو، يانيق پروانه قالدى

جانا گلديك، بو غمخانه شەردن
 شيرينلىك گئتدى شربتدن شكردن
 قارا گونلر يئنه گلدى سفردن
 قوهوم، قارداش كۆچوب، بىگانه قالدى

پريحان

پريحانين ايرى، آلا گۆزلرينده گۇرونردى
 اوزاق، اوزاق خوليالارين، بولورلانان كۆلگه لىرى
 اونون رنگسىز ياناغيندا، بير خاطيره گول آچاركن
 دوداغيندا ارييردى آه! عشقين سۇنمز خنده لىرى

اونون محزون چۇهره سينده، سانكى ايزلر بوراخميشدى
 اساطيرين آنلاتديغى، شرقين بوتون گۆزلىيى
 سانكى خلقت ياراتميشدى قانلى، رنگين پرده لرده
 منيم اوچون حساس اورك، اونون اوچون گۆزلىيى!

او، تورونجو اطلس لره، آخشاملارى بورونركن،
 اوفوقومده چيچك آچان بير غروبو آنديراردى...
 او گۆيلردن بو دونيايا آنن گۆزل بير ملك تك
 گۆنلومون معبدينده، آلتون شاملارى يانديراردى

او بىر گۈزۈل ھئىكل ايدى، اسكى زامانلاردان قالان
بىر قىطى نىن گۈزۈللىيى، اوندا ايدىن گۈرونردى
او بىر «ايسفنكس» باخيشيىلە، كۈلگەلەنن بو عالمە
درين، درين نظر ساليب، ساكت - ساكت دوشونردى!

سارى گوللر اچيليركن، اودا سارى گئيينردى
چمن لردە سئير ائدركن، ياشيل رنگە بوياناردى
گئجە شمع و پروانەنن، حيكايەسەن دويوب، يانان
سحر اثركن بولبول لرين نواسيىلا اوياناردى...

پريحانين ايرى، آلا گۈزۈلريندە بىر گون گۈورودوم
بىر نازنين عشوہسيىلە، وفاسيزليق كۈلگەلرين
بىر سون بەھار آخشاميندا، چينارلارين سايەسەندە
ايچدىك قيزيل بىر بلوردا، ايريليغين بادەلرين...

زبرجد اولدوز

قارانلىقدا چۈكر - چۈكمز، كۈلگەلەنن دونياميزا
بىر زبرجد اولدوز دوغار، اوقلرين پردەسەندە
گوندوزلرى دويولمايان، باشقا آھنگ ائشيديلير:
تارلالاردا گيزلى قالان، بۇجكلرين شن سەسەندە
يوللار خلوت اولان زامان، داغلار داشلار پردەلەنن،
او زبرجدە، گۈزۈل اولدوز، ياواش - ياواش سويانر.
نە او ياشيل چاييرلارين، داغالانان ائكلرى،
نەدە «آرى اوتان» لارين، طوطى لرين ياشيل پرى
نەدە سودا حلقەلەنن فجرين صدف ايشيق لارى
نەدە آخشام بىر غروبون، گۈيدە يانان سون رنگى
نەدە دريا سولاريندا، چيچك لەنن الوان گونلر
بو زبرجد اولدوزداكى ھالەلەنن رنگە بنزر...

او بىر رنگدير، گونشلردە ھرگز اۋرنىك گۈرونمەيب،
شبنملردە دوغان گونلر، اولدوز تىك گۈزۈل اولماز!
اوندا اولان گۈزۈللىيى، ھر گۈز باخيب گۈرە بيلمز...

او، خيالي مین جلوه سی دیر، او بیر گولدور، هرگز سولماز
قارانلیقلار چوکن زامان، غمله نرکن داغلار داشلار
بیر پری تک، گورونمه یه او زبرجد اولدوز باشلار

ای زبرجد اولدوز! اگر سن بیر باشقا عالم لرین
سحرینده پاریلدایان، یاشیل رنگلی گونشی سن
من ده، دوزلر یوللار اوسته، سونوک مهتاب ایشیغیام!
سونوب، تباہ اولماق ایفا، آماده بیک هم سن، هم من...
سن سونرکن گوزل اولدوز! گنجه لرین نفسیله:
من ده سولوب، گنده جهیم یارادانین هوسیله!

سو قیزی

کهربادن آچیق، عاج رنگینه مایل مرمر،
و او مرمردن اولان هئیکلی تصویر ائدینیز...
ایستی بیر گونده، دنیزده یویونارکن گوردوم،
عاشیق اولدوم اونا، یادیندایم، ای ماوی دنیز؟

ساده بیر حسن دئییلدی، سو قیزییدی او گوزل،
یا سولاردا آچیلان، هاله لی نیلوفر ایدی...
لاجورد پرده ده، افسانه وی بیر طور یله او
گولدو بیر آز منه، قارشیمدا گولرکن اریدی.

اریدی... کؤلگه نجه گولده ارییر، حلقه له نیر
اریدی، حلقه نین موجدا نایاب اولدو...
لاجورد پرده ده اول نقش دل انگیز خیال،
صبح عومرونده آچان سحرلی بیر خواب اولدو...

بىر سحر آچمادى آرتىق سارى گوللر باغدا،
 داغ يولوندىن مئشەيە گلەمدى جانان، يالنىز،
 كۆلگەلەر تەك داغى گزىدىم، درەلر دە ارىدىم
 گۆرمەدىم يارىما بنزەر «لوبا»دا بىر سارى قىز

سارىشىن قىز

سارى گوللر آچىلان واخت، گونش پارلامدان،
 داغ يولوندىن بىرى آهستە گلردى مئشەيە،
 سارى بىر قىز! سارى گولدىن داها رنگىن، دلبر،
 تشنە بىر قوش كىمى، نازىلە گىرردى درەيە...

گۆرمىسن مى سولار اوستە نئجە بىر گول بوداغى،
 سالانىر كىن داغىدار مووجدا بىر سايەى ناز؟
 گۆرمىسن مى سحرىن پردەى عشقىندە دوغان
 سارى بىر گون نئجە گوللرلە اندر راز و نياز؟

سارىشىن قىز، سارى گولدىن داها رنگىن، رعنا،
 داغىداردى سويلا گول رنگلى گىسولرىنى...
 قىسەى شوقىنى سۆيلر كىن، ھمن عاشىقىنە،
 پاك اندردى او توتىن گول ياناغىندا تىرىنى...

او گۆزلرىن افسونىيىلە، چوخدان برى، وورولموشدوم
اشتياقلىق اودلارىندا، كىتجە گوندوز، يانيردىم من!

بىر باخشىلا، او گۆزلردن سوردوم «منى سئورمى سن» ؟
اوز گۆزلردە، بىر نظرلە، اۆز سئوگىسىن بيان ائتدى
لاكىن ايىك ياسمنى، پردهلرى سالىب، سونرا
«گۆزل گۆزلر» اۆزون مندن، پردهلردە، نھان ائتدى

او گون منىم بولودلانان اوفوقومدە بىر گون دوغدو
بھارىمدا بىر گول آچدى... بىر گول ايله بھار اولدو!
توتقون اولان حياتىمىن، توزلو قالان دفترىندە:
او سحرىن خاطىرەسى، سۆنمز نقش و نىگار اولدو

گونلر كىچدى... او سحردن، پنجرەلر آچىلمادى!
ياندىم عشقىن آلوويىلە... حسرت قالدیم او گۆزلرە
لاكىن، مھتاب بىر گىجەدە، پنجرەلر آچىلدىلار
چىخدى بىر قىز باغچاسىندان، تازە آچان بىر گول، درە

كۆنول اونو گۆرر - گۆرمز، بىر قوش كىمى چىرىناراق،
بىر اوچوشلا باغچالاردا، او پرىيلە دمساز اولدو...
آرتىق دئمە، نەلر اولدو؟ عشقىن مین بىر رنگى واردىر!
مىن بىر رنگە گىردى دونيا، قىشلار كىچىب، ياي - ياز اولدو

خاطیره

آكاسىيا گوللىرىنى تۆكموش ايدى باغچالاردا،
هله سارى «خانيم الى» چىچكلىرى سولمامىشىدى
يازين ايليق بىر سحرى، بولبول لرىن نواسىيلە
من يوخودان اويانار كن، كىمسە بيدار اولمامىشىدى.

پنجرەمدن گۆرونوردو «مارمارا» نىن گۆى پردهسى،
اوچوردولار آغىر - آغىر، اوزاقلار سو قوشلارى
گونش هله دوغمامىشىدى، «چاملىجا» دان لاکىن شفق
قىزىل رنگە بويامىشىدى، اوفوقلىرى، داغ داشلارى...

قونشولوقدا، بىر ال آچدى، گوموش رنگلى، پنجرەنى
منە باخدى بىر جوت گۆزلر، او گۆزلرى تانىردىم من!

من او گۆزل گۆزلى يله، آجى، دادلى گونلر گۆردوم
 او گۆزلردن باشقا گۆزه، اينانيزكى باخماز ايديم!
 او گۆزلر بير درين دريا، اوفوق سيز، بوش گۆگ ايدي!
 دنيزلرده، اوفقلرده، سئير ائدركن يولو آزديم...

گنجهدير

گنجهدير... آى او جاليبيدير و سهندين نفسى
 باغچالاردا آچير افسونبيله گول غنچهلرين
 گنجهنين پردهلرينده، پرى شعر و خيال
 بير نفسله و نوازشله، آچار بال و پرين

سودا اوينور آيين انوارى، گولور آيينهده،
 آل ايشيقلارلا، اونون عكس خيال انگيزى...
 آينالاردا و سودا هالهلهنن نقش و خيال
 لوح فيكرتده نه خوش نقش ائله بير تبريزى

پردهلر سالانير آهسته، سهندين اليمى؟
 پردهلرله، گنجهلر، اوينايان، آشفته اولان؟
 گل گۆزل! جامى، مى لعل ايله دولدور، منه وئر
 گل! منيمله، بو گۆزل عالمى سئير ائله بير آن

باخ سنین! عكس جمالیندی آیین صاف ایشینی
یوخسا بیر چرمده بو قدر گۆزلیک اولماز!
آینادا عكس جمالینله چیچکلر آچیلیر؛
گل گۆزل! آیینه‌ی دیلده چیچکلن ده بیر آز!

گنجه‌دیر؛ آی سۆنور آرتیق و سه‌ند کۆلگه‌لنیر،
ترپه‌دیر نارونین، یئل، قارا یارپاقلارینی،
گنجه‌نین قوشلاری باخ! اؤز ایشین آختارمادادیر،
نئجه آختارماسین عاشیق گنجه‌لر اؤز یارینی؟

ناغیل سحری

کۆلگه‌لر تۆکولموش، باخ! لکه - لکه
یارپاقلار ایشله‌میش گوموش شبکه
گۆرونور اوفوقون ماوی پرده‌سی،
خولیلی آخشامین ایلیق نفسی،
یونگول یارپاقلاری تیتره‌دیر آستا.

بیر سۆنموش خیالین گیزلی سسی تک
اوخویور باغلاردا بیر دلی بۆجک!
آخشام سکوتوندا، او بۆجگین ده
فلزی سسینده، شن آهنگینده
کئچمش گونلریمین خاطیره‌سی وار

گوللر عطیر ساچان، بیر یاز آخشامی،
گنج آنام سولاییب، سوپوروب دامی

گوللو فرش دۆشه ييب، كوردستان فرشى،
و گنج آنامين يوخ، دونيادا ايشى!

اونون ساچلارى ووقار تئللىرى
داغليب اوزونه، گئيينيب زرى
آنامين، گول قوخان، ايپك اته يى
سئوديرير منه گوللىرى، چيچه يى
اونون صدف رنگى هله سولماميش،
اوزونه غملرين توزو قونماميش
شهلا گؤزللرينده، باخيش لاريندا
گورونمه دهدير بير ايشيقلى دونيا.

او باخيش لاريبلا، منى اوخشاركن
بير اوزون حيكايه سؤيله بير منه
اونون آهنگينده گولله نير چمن
سولار چاغلایير، اؤتوشور قوشلار
خيال پرده سينده اولور نمودار:
پرى لر شاهينين قيزيل سارايى،
چيچكلى باغلارى، شانلى آلايى،
كنيزلر باشندا، اوچان مندیل لر،
گوموش شامدانلار، قيزيل قندیل لر...

أى چيخير، مئشه دن، آغ ايشيق سالىر
آغاجلار آرديندان، بير سس اوجالير،
گولور خيالىمين آلتون اولدوزو،
پرى لر شاهينين عشوه لى قيزى!
آغاجلار توخوموش گوموش شبكه؛
كؤلگه لر توكولموشلر لكه - لكه
اوجالير بوز بولود، اؤرتور هلالى،
غمله نير آنامين سولغون جمالى...

تيترهدير سكوتو، ايتلرين سسى
كسيلير آخشامين ايليق نفسى؛
يئل اسيب اوخشايبير چايى، چمنى
آنامين نغمه سى يوخلادير منى...

دېنلەرم سىنلە، قوملاردا آخان،
 دورو بولاق لارىن زمزمەسىنى
 سنى چاغىران، او غرىب، آنانين
 سانكى ائشىدىرم منده سسىنى
 سن آغلاركن، گۆزل، ياشلى گۆزلىرىم!
 گوموش پرده آردى، بىر خيال گۆرر
 سانكى اورىمىن قارانلىغىندا:
 بىر حزين منظره تجلى ائدر...

گۆررم بىر قادين، گئجه يارىسى،
 درين سكوت ايچره، سنى دوشونور
 اونون گۆزلىرىندە، تېترەين شامىن،
 قىزىل پارىلتىسى آيدىن گۆرونور

او درين سكوتدا، بىكركن، نسيم
 ترپەدر پردەنى، قاپىنى آچار
 و سنىن خيالىن، آى ايشىغى تك،
 توزلو بىر آينادا گۆرونور آشكار.....

آينادا ايشيق

او شەھلا گۆزلىرىن، غملەنن زامان
 باخشىم اونلاردان ائدر احتراز
 لاکين دردلىرىنى آنلارام گۆزل!
 چکرم نازىنى ائلهسن دە ناز...

سنىن خيالىندا آچىلان اوفوق،
 كۆنول آيناسىندا گۆرونور، گۆزل!
 ماوى اوفوقلر، ياشىل مئشەلر،
 سنە دئىيرلرکى: داغلارى آش، گل!

آنلارام اورىمىن تئللرىنى،
 تېترەدن تخيل شاعيرانەدیر
 سنىن سسىندە كى غملى آھنگىن
 بىلرم آنجاق من معناسى نەدیر؟

ايكى پنجره

پنجره مېز آچيلاردى آينا كىمى اوفوق لره
 اوزاقلاردان گۇرونردى قىزىل داغلار، ياشيل دره
 سحر، آخشام خىشىلداردى گۇى چىنارن يارپاق لارى
 جاملار ايچره گۇرونردى آغالارن ساچاق لارى

كئچركن من كوچه مېزدن اتكلريم يئللنردى
 پنجره دن گودن قىزىن ياناق لارى گوللنردى
 كوچه مېزىن دووار لارى، مۇولرى يله بويانىدېر
 قوبيا - قوبيا گۇى داشلارى گونش ايله اودلانىدېر.

سحر آخشام كوچه مېزدن آشنا كئچر، ياددا كئچر
 سوسوز لايان، انبازىندان بوزلو سرىن سو دا ايچر
 ساكىتلى دېر محللنمېز، اوردا خيال قانادلانار

يولدان كئچن غريب يولچو اۇزون عزيز قوناق سانار
 قاپىمىزى آچمىشيق بىز، ازل گوندىن قوناقلارا
 آيرى - سئچگىن قويان اولماز، قارالارا و آغلارا
 اود ديارى، بىزىم وطن، اينسانلىغىن اوچاغىدېر
 چۇلدە ايتن غريب لرىن، اولدوزودور، چىراغىدېر
 قوى يوردوموز چىچكلنسىن، صدف سازلار ديله گلسىن
 سۇزوموز دە، سازىمىز دا دىنلەسىن لر سئوگى سسىن

۲

پنجره دن باخماق اولماز، قانادلانىب اوچماق اولماز
 بوردا حۇكوم سورمكده دېر چىركىن بىر قىش، اودلو بىر ياز.
 توزلو دومان، اوفوقلرده اوست - اوستونه قالانىدېر.
 قوملو چۇلر، پالچىق ائولر، قىزقن گونلر اودلانىدېر

واردېر اوجسوز بىبابان لار
 اوزون - اوزون خىبابان لار
 خىباباندا صفا يوخدور
 توستو - تورپاق، سس - كوى چوخدور
 كاپىتالىزم بو دياردا يارادىدېر بىر جهنم
 آجلىق، اۇلوم حۇكوم سورور
 بوردا قان وار، بوردا ستم

بوردا ايكي دونيا واردير، تىكان كيمي گۆزه چارپار
خانا، تارى بالام دئيبير، قارا اولوم يوخسول قاپار
پنجرهنى باغلا قىزيم! توز - تورپاقدان ياندى گۆزوم
سازين تئلى قيريلدى آه، اوربىمده قالدى سۆزوم!

قوملارا جومموش كند

اريدىمى گۆيده الماس اولدوزلار؟
هاوا دورغوندور آه! هارادا روزگار؟
جاملاردا ايشيق يوخ، ائولرده سس - كوى
سكوته دالميشدير بو خارابا «كۆى»

كۆچدويسه ائللىر، اولدو مال - قارا
كۆپكلر نه اولدو، قوشلار هارادا؟
نهدندير قورودو، كندين بولاغى؟
اريتمهدى گون، داغين قارىنى؟
اممهديمى داشلار، قار سولارىنى؟

كوير قيسقاندى، باخ!
گيردى آرايا
آغاجلى درهيه، شيرين سولارا...

آه! نه پریشانلیق، گتیردی کویر!
قاپی لار چیرپیندی
دام - دووار اوچدو
دستان اولدو باغلار، ائلر ایچینده
چیمن لر آرديجا
قوشلار دا قاچدی...

گون

گون کئچمه ده دیر
کۆلگه دوشور، داغ - دره یه
باخ!
قافیلر ایندی گئدیرلر بره یه
بیهوده کئچن
کۆلگه له نن گونلریمیز
بیر قافیله حالینده گئدیرلر نره یه؟

غمه ائتمه گونول!

يئنه گۆزل و صفالى شهر
قورار ائللر...

بوراخما! يانديرسين
كيتابلارى دوشمان
او ارغوانى آتشدن
كۆنولده، كۆزلر وار...

اؤنونده آغ كاغاذى
الينده اودلو قلم
جانيندا شوق و هوس ساخالايان
محررلر
و شاعيرلر
يئنه كيتاب يازاجاق!

يئنه غزل يازاجاق
و اودلار اولكهسى نين
معنوى، دورو بولاغى
شيرين - شيرين آخاجاق...

لامپالاردان توکولور نور زرین
 ناز ائدیر، عشوه ساتیر تازه گلین!
 چاغیریر، بای، اوجا بوی بیر گوږلی،
 «گل» دئییر: مهستی، سن بیرجه بری!

گئت چاغیر شاعیری... بیر قوشما دئسین!
 بیر گوږل ماهنی بو جانانا دئسین!
 قیز گولور تازه گلین، بای دا گولور!
 گوږی مئشه آردی باخان آی دا گولور!

گئت! دئییر: شاعیری درگاها گتیر!
 باش آچیق بارگه شاها گتیر...
 بیر کیچیک ائوده گئجه لامپا یانیر!
 باخان اول خانهیه زیندانندی سانیر!

شاعیر افکارینا دالمیش بو گئجه
 اونو چوخ واهیمه آلمیش بو گئجه!
 آچیلیر بیر اوچوروم... چوخ دا درین!
 گورونور کؤلگهده بیر «تازه گلین»!

قوشما دوز کلمه ییر... او چوخ گوجه نیر
 سوروشور، آروادی: - بو قوشما نه دیر؟

بای و شاعیر

سس سالیپ داغدان آشان سئل سولاری
 یاناشیر توزلو بیر آی داغا ساری
 چیرینیر بیر ییغین اینسان بو زامان،
 جان وئیر بیر نئچه زنجیرلی... آمان!

نه قارانلیقدی بو زیندان، نه سویوق!
 نه اوچون آی بو قدر رنگی سولوق؟
 بیر سارای کؤلگه سالییدیر دنیزه،
 سانکی یاتمیش مئشه لر، داغ و دره

سس - سمیر یوخدو، دنیزه، قورودا
 یئری شئیطانا بوراخمیشدی خودا...
 سارای ایچره بو گئجه توی توتولوب:
 تازه بیر قیز ملکه همسر اولوب!

بیر آرالیق قیزینا، یازما غزل...
 یاز! دئییم، کیملر اوچون، بیر بری گل!

یاز، شالیکارلیغی وصف ائیله بیر آز،
 پالچیق ایچره چالیشان قیزلارا یاز!
 لامپانین سون ایشیغی هاله سالییر
 شاعیری ده، یوخو، بیس حاله سالییر
 یازیر او، قوشماجا «شالیکار» اوچون
 پالچیق ایچره چالیشان قیزلار اوچون.

سس سالیب داغدا، گنجه سئل سولاری،
 مئشه دن چیخما دایر آی یوخاری
 شام آچیر ساخسیدا، بیر قانلی چیچک
 اته بینده چابالیر بیر کپنک!
 شاعیری، بای کی یامان حاله سالیب
 سامان اوسته اوتوروب فیکره دالیب.

یئنی بیر قوشما، قوشور او بو زامان
 جان وئریر بیر نئچه زنجیرلی آمان!
 نه قاراتلیقدی بو زیندان! نه سویوق!
 نه اوچون آی بو قدر رنگی سولوق؟

بابامین یوردو

۱

«میرقوام» ائوی، چشمه لی حَیْط
 تانینمیش ایدی، او بوتون سرخابدا
 سانکی دستان ائوی، سانکی افسانه
 «ایگره لی کوچه» ده، خاراب سیلابدا

«قیزیل گۆز» دن ایدی، کوچه قاپیسی
 گنجه لر یاناردی، الوان فانوسی
 گیررکن قاپیدان، سرین دالانا
 اوخوناردی آیدین: - «انافتحننا»

دالاندان باخانین اوزونه گولر
 باخچالار بزهی، مخملی گوللر

گولله نر آچاسی، گلیرکن باهار
 «حسن پادشاه» ین چئشمه سی آخار
 کریچدن داشدان تیکیلیمیش بو ائو
 بابامیزدان بیزه قالب یادیگار

سېلىنمىز ناخىشى، ھلە كۈنلۈمدىن
سانكى سېنمادا، سىئىر ئىدىرم من
كۆھنە اوروسولار، جاملارى الوان
قارانقوش ياتاغى ستونلو ائىوان
اوج اوتاق بېر دەھلىز، گونشە سارى
گۆرموشدولر بېر چوخ يازى، باھارى
ھاوا توتولاندا، شېمشك چاخاندا
نوودانلار شېرىلدار، ياغىش ياغاندا
ھەر يىر تر - تمىزدير، ھەر يىر بىزكلى
كلىملىر، خالچالار، گوللو چېچكلى

سانكى موزە ايدى بابامىن يوردو
چىنى فېنجانلارېن يوخ ايدى سانى
گوموش باش قلىانېن كوزەسى اوستە
بېغلارېن ائشمىشىدىر قاجار سولطانى

ھىشترخان ساندىغى اۇرتوسو ترمە
و «حاج شېخ» قابلارى ددەدن قالمىش
توى، دوگون گۆزلرېن، قارىپوزلو لامپا
سانكى اوزون - اوزون، خيالە دالمىش

أرواد يېغىنجاغى، سىد اوجاغى
قاپىسى باغلانماز، چىشمەلى ائوېن
چىشمەنېن ھەر زامان، سولارى سرىن
اوبا كۆچر كىمى، يايدا يايلاغا
سورو - سورو گلېر «أقجانابات» دان
اوشاقلى أروادلار، پالتار يوماغا
ھەر پايىز آخسامى، باھار سحرى
حىطى بوروردو، دۇئىش سسلىرى

ائوېمىزېن گوندوزو، گۆبو فىروزە
گىئجەلىرى ايسە، يالدىزلى پردە
پارلاق آينالاردا، الوان جاملاردا
ھەر گىئجە، گوندوزون ايشىغى ارېر
دېنلەين بو ائوېن، درېن سكوتون
«مىن بېر گىئجە» لردن بېر حىكايە دېر...

بېر گىئجە بو ائو، گلېن گلېشىدى
قاراچارشاپ اېچرە، قاراگون انام
گونون يورغون چاغى، چىراغ ياناركن
بو ائودن، حسرتلە گىتمىشىدىر آتام...

من اونون آردىيجا، گيررم مئشهيه،
يالوارار سازلار: - امان گلمه، اوچار!
او گونش ساچلى، گۆزل اوزلو پرى...
منى گۆرچك، او گۆزل قيز دا قاچار...

آى گيرر حوزنوله داغلار ايچينه،
داغلاردا سؤنر آيلار، بيردن
يئل اسيب، سازليغا تيتره تمه گلير
اوجالار ناله لر آيدان، يئردن...

آى چىخار...

آى چىخار، ناز ايله، آخشام واختى
او زمرد تپه لر آردىندان
داغلييركن؛ سويآ آى پارچالارى،
گولون امواجى اولورلار لرزان

آى گيرر سازليغا... اوردكلر اوچار،
آيرىلىق ناله سى قالخار گولدن!
هاوا دورغون كن، اوزاقدا، مئشه لر
اهتزاز ائتمه يه باشلار بيردن...

گلير اول دمده، چيچك درمك اوچون
بير پرى، گولده اوزن آيه باخار
لاكين آى بير بولود آلتيندا قاليب،
و پرى، گون كيمي، ساحيلده دوغار!

بودور ناغیللاردا، صدف ایز آچان،
پرلر شاهینین، عشوه کار قیزی!
بودور، داغدا گزن، بیر گنج چوبانین:
اوفوقونده آخان، «چوپان ییلدیزی»

قاراچی قیزی

دان یئری آغلردی، داغلار اوستونده؛
دومانلی سولارا ماهتاب اندی
اویاندی نسیمین، اینجه سسیله
دره ایچره یاتان «قاراقوش» کندی

یارپاقلار ترپه شیب، داللار آییلدی،
دالعالندی چیمین، قیزیل اکین لر
خوروزلار بانلادی، درین یوخودان؛
اویاندیلار قیزلار، تازه گلین لر...

یوللارا سحرین ایشیغی دوشوب،
گنجه نین ظلمتی داغلاری آشدی
آی نورونا بزَر، یونگول بیر کؤلگه
بیر چادیردان چیخیب، چایا یاناشدی!

گل اوخشاييم او زولقلرين، اوخشامازسا يئل،
 وئر لبلرين اوپوم، گۆزليهم! غير اوپمه دن...
 سنسيز گولوم آچيلماز؛ اندر فکرتيم سقوت،
 سن سن بير عشوه ايله منه شعرى اويردن.
 گل! اي خياليهمين پرى دننوازي، گل!
 چاره سازى گل!

سۇندورده شمعى... صوبح گولور شرقدن بيزه،
 فجرين دونوق ايشيقلارى اوخشور اوفقلرى
 گل! سئيره چيخ! منيمله بير آز، تا سحر يئلى
 آچسين سياه ساچلارين، اوپسون نيلوفرى،
 گل! گل! ائشيت سحرين جانفزا سسين
 قوشلار ترانه سين...

سۇندورمه!

سۇندورمه خلوتيمده بو شب شمع وصلتى
 تا فجرين ايلک ايشيقلارى اوپسون اوفقلرى
 قال بستريمده اي گۆزليهم! تا سحر يئلى
 اوپسون سياه تئلرين، آچسين نيلوفرى...
 گئتمه! ائشيتمه دن سحرين جانلى نغمه سين،
 قوشلار ترانه سين...

سۇندورمه شمعى، س يله سين افسانه لر سنه
 سن سيز كئچن دقيقه لرین ناله سين ائشيت...
 بونجه بيان اولان سۆزومه گر اينانماسان،
 سينه مده چارپينان اوريين، گل سسين ائشيت
 اولسون سنه عيان ملكيم! سرر محنتيم،
 عشقيم، محبتيم...

اولدوزلو گئجه لىرىن، رنگلىرى سولانادىك
قوى كۆنول قارانلىقدا، دىنلەسىن اۆز نفسىن
يىتتىر بو كور دونيانىن، فسونكار ترانهسى
قوى بىر از ائشىدىم من، باشقا عالملىرى سسىن...

اومىد پىكى

باغلادىم پنجره نى... گئجه نىن ايشىقلارى
بوغولدى بىر آن ايچره، قارانلىق اوتاغىمدا!
تۆكولدى كېكشانىن، يولوما صدقلرى
سارالدى آرزولارىن، گوللىرى بوداغىمدا...

يوزلرجه بۇجكلرىن، تىتره نىن اينجه سسى،
ارىدى تارالارىن، رمزناك ظللمتىنده
كسىلدى يىللىن سسى، سولارىن زمزمه سسى،
اوجالدى باشقا سسلر، مئشه نىن خلوتىنده

باغلاسام پنجره نى، گئجه نىن ايشىغىنا
كۆنولده يانان آتش، بلكه ده سۆنمه يه چك!
منى بو قارانلىقدا، آختاران اومىد پىكى
شفقلى آرزولارىن يولوندىن دۆنميه چك

دنيۇدە دالغالار يىن ساىەدار پردەسىنى
 بالقىچى بىر قاينى پنجهسىلە بىر تاركىن:
 خىيالىمىن گولو، اول گلعدار بدعەدى
 گۇرردىم همسر اولوب بىر يابانچى يە عمدأ
 قايق ايتردى نظردن، دومانلى ساحىلدە
 فقط كۇنولده قاليردى فجييع بىر پردە!

ألولانان غروب

دنيۇدە دالغالار يىن گۇى، حرير ساچلار يىنى
 ألولانان و گولن بىر غروب اوخشاركن
 شفقده بىر سورو قوش، كهرىئائى رنگينده
 اوچارديلار و اوچاركن، ايترديلر گۇزدن
 فقط كۇنولده قالاردى، اوزاق اوفوقلرده،
 اوچان طيور يئر يىنده، دومانلى بىر پردە...

او پردەدە گۇرونردى سۇنوك خيالايىم
 كه قوش كىمى سورونردى اوفوقده، خون أودا!
 ياواش - ياواش اربىركن خياللار هيهات!
 گونشلى گونده اولوردو خيال تك نابودا!
 فقط اوفوقده قاليردى قيزىللى بىر گوندىن،
 سارى غروب و غروب فراق و درد و محن...

ايلىك ايشيق

يايلاق لاردان اسن صاف نسيم ايله
 آچاركن بوستاندا سارى چيچكلر،
 قيزاران طلوعون، ايلىك ايشيق لارى
 تۇكردى سولارا الوان پولكلر...

او زامان كى آغاج يارباق لاريندا
 گوموش شبكه لر گۇرونردى، چاي
 دومانلار ايچيندن، منه گۇرونوب
 اوفوقده گولردى هاله لى بير ياي

ياي، آلتون ساچلاريني، سوي اداغيدىب
 اييك اتكلرين سرركن يثره،
 اريك قيزاردانلار و سوسريلر
 سس سسه وئرردى تارلالار ايچره

دره لر، داغلار هله سكوت كن،
 يوللارى بوروردو كاروان سسى
 چارداغا دوشردى گوشين نورو
 گولنردى گولون ماوى پرده سى...

كۈنولون سسى

گول قوخان بىر نەس، گىزلى اهتراز
 بورور كىن مئشەنى، چىخار ماھتاب
 اوزاق اوفوقدن، تۈكۈنلن ايشىقلار
 آچار سولار اوستە صدف بىر سراب...

بىر قوش مئشەلرین ایچریسیندن
 گئجه یارسیندا، وحشی سس سالار
 آغاجلاردا یاتان، بوتون قورد، قوشلار
 بىر شوم باغیرتیدان اولورلار بیدار

أشیدیلر او دم، مرموز صدالار
 یارباق خشیلتی سی، سو شیریلتی سی
 ایللر بویو یاتان، ظلمت ایچینده،
 خولیایه توتولموش، كۈنولون سسى...

یای آخسامی

یای آخساملارینین قیزیل رنگلری،
 سوحلقه لرینده اریین زامان
 کۈلگه لی باغلاردا، آغاجلار آردی،
 رمز آمیز پردهلر اولور نمایان

أچیق یاشیل رنگلری، قارالار، گونون
 کهربائی نورو سۈنمه یه باشلار
 آیدینلاشار سویون بوغونوق سسى
 سارماشیقلا ایچره، سوسارکن قوشلار

یای آخساملارینین رنگی سولارکن
 چای چمنلرینده کسیرلر سسى
 کۈلگه لئر اوفوق، پردهلر داغ
 درینلشر باغین ماوی گئجه سی...

گل صلح ائدک!

چؤكدو دولمن دنيز اوزره، قوشلار اوچدلار...
 سيماسی پردهلندی او فيروزه ساحلين...
 آرتيق، سؤنوب او صفحه سوسنده، رنگلر
 سيمایی كؤلگه لر آچيب ايزلر، درين - درين

خوليالرين محيطلری، ماوی گؤیلری
 آلتون، قيزیل گونشله ندن روشن اولمییور؟
 آفاقین هر بدیع و گؤزل رنگی سولسا دا
 قلیبمده اسکی خاطیره نین رنگی سولمییور...

آرتيق، يتتر كؤنوله کی غملر، محنلریم...
 بیر خاطیره اوچون منی غملمه، ای گؤزل!
 بیر آن اونود كئچن و آجی غملی گونلری،
 گل، صلح ائدک بوگون يئنه، ای گول ياناقلی گل!

گنجلیک...

گنجلیک، او یاز گونونده جوشان، چاغلایان پینار
 افسانه چؤلرینده، مگر بیر سراب ایمیش؟
 عشقین منه ایچیرتدییی آل، آتشین شراب،
 آلتون پیاله لرده، مگر زهر ناب ایمیش؟

گنجلیک!... نه بوش خیال و نه رؤیای سحرکار
 رؤیالر ایچره، صرف اولونان دادلی بیر حیات
 گنجلیک، آخان سودور و اسن روزگاردیر...
 کیم آختارار قرار، سودا، یئل ده بیر ثبات؟

فجر شباب و عشقده، بیر لحظه پارلادی،
 خولیالی پرده لرده او، دان اولدوزوم منیم...
 كئچدی بهار عؤمر و خزان اولدو آشکار
 بیر غنچه جیک، چیچکلی جاهاندان دره نمه دیم!

ياندىردىسە، ھوسلە، بىر ال شمع خلوتى
ھىھات! بىر نفسلە، تباھ اتتىدى بىر گىجە!
كئچدىك حيات يوللارنى، كۆلگەلر كىمى
وئردىك عزيز عۆمرو بو يوللاردا، بىز ھىچە...

ايلىك بەھار ايلاهەسىنە

سارى كۆينىك سەھرەلرین
اوجالاركن اینجە سسى
آچار گۆزون گۆزل «كورا»
ايلىك باھارین ايلاهەسى

او، پردەدە گىزلى قالان
آلتون ساچلى بىر بىلدىزدىر
زمرد، اینجە اىپكلردە
چىچكلەنن گۆزل قىزدىر

او گزركن تارلاردا
ياشىلايار آرپا، بوغدا
اریر قارلار، آخار سولار
جئیران گزر داشدا، داغدا

گوموش گۆزلو نوروز گولو
 آچار سرين يايلاق لاردا
 باداملار غنچه يه دولار
 بيزيم زمرد قيشلاق لاردا

ساخسى لاردا الوان «شېبو»
 شامدانيلار، چېچكله نر
 گونش دوغار... قيزيل داغلار
 ايشيقلاردا پرده له نر...

گۆيون اطلس اتكلرى
 اوفوقلرده تۆكولر كن
 «كورا»^۱ گلير بيزيم يئر
 اوزاقلاردان سحر اثر كن

اوگون نوروز اولار
 دنيا

چيچكله نيپ، تازه له نر
 بيزيم قيزلار

اطلس گتتيب، گۆزهللشيب عشوه له نر

۱. كورا: اساطير چاير، چيمن اكين و ايلك باهار ايللاهه سى دير

قيزيل چايا سارى

قيزيل چايا سارى آخير «باليقلى»
 يولدان كئچر اوردو - اوردو چاريقلى
 شاهلار شاهى كۆچوب گئتدى دياردان
 بيزيم يوردا گليب قوندو ساريقلى
 كوپرلردن يئنه اسدى قورو يئل
 چادير قوردو يول اوسته دربدر ائل
 نه ايستر آه! بيزيم كندين جانيندان؟
 كئچن ايل زلزله، ايندى قارا يئل

ياوان يارما، سودور قاينار قازاندا
 اوياندا پولوللار، آجلار بوياندا
 توتور ديوان، وثيرير فرمان ساريقلى
 گليب چاتميش اوغول، آخير زاماندا...

شېجلىرتك آنا يولدا گۆرۈندۈن
 گلېنلىكده، قار چارشاب بوروندون
 نه توى گۆردۈن، نه آزادلىق، نه خوش گون
 اسيرلر تك بيزيم ائوده سوروندون
 «گونه باخان» گونه باخدين سارالدين
 سارالدينسا، گونو - گوندىن قارالدين
 سارالماقدان، قارالماقدان دا سونرا
 عطيرلى تۇجفهلر يارى آپاردىن

نه باغ قالدى، نه اورمانلىق نه كۇشن
 بوتون قوشلار كۇچوب گىتىدى بو يىردىن
 قورولدى بىر شېر باغسىز، آغاجسىز
 بئله قورقو، قوران معماره احسن!

سۆنمه قىزىل شفق!

اوفوقلرېمىزده قىزىل بىر شفق
 ان قارا گونلرده، گۆرۈندۈ بىزه
 اونون گۆزل رنگى، بىر سحر كىمى
 آلتون ايشىق ساچدى ماوى تېرىزه
 او مظلوم گىتجەده، بىر مشعل كىمى
 آيدىنلاتدى بىزىم محىطىمىزى
 او معرفت نورو، سۆنمە يەجكدىر
 امىنم كى مسعود ائدهجك بىزى

اى قىزىل شفق، سن اوفوقىمىزده
 رنگىن پردهلرده، بىزه گۆرۈندۈن
 سنده گولومسەدى باشقا بىر جاھان
 منۆر بىر عالم، ايشىقلى بىر گون

ای قیزیل شفق! سن ادب نوروسان
 سنین ایشیغینلا، اورک قیزیشار
 سن گولله ن یئرده، گول آچار اومید
 قارانلیق دخمه لر اولار زرنگار
 سن کی خلق لرین، اورک اودوسان
 سنده گیزلی قالیر، درین سئوگیلر
 آلتون یارباغیندا، ای گؤزل شفق
 انقلابین رنگی، جلوه لر ائدر

سؤنمه قیزیل شفق! سؤنسه ده عالم
 قوی پارلا سین سنده حقیقت نورو
 قوی آچسین سنین او مشکین نفسین
 باخچالاریمیزدا، مین گول سرورو

بایاتی لار

ساوالاندان آی چیخار
 بولاق چیخار چای چیخار
 چوخ ناز ائتمه ائل قیزی!
 بیبر گون سنه، تاي چیخار

ناخیش وار خالچالاردا
 گول آچدی باخچالاردا
 سن گئتدین، اینالاری
 توز باسدی تاخچالاردا

آخار، آخار آغ بینار
 کؤلگه سالیب گۆی چینار
 آنام کؤچوب، یئنه ده
 قولاغیمدا سسی وار

غريب يئرده گزرم
 آيريليغا دوزرم
 شعر و غزل يازاراق
 دفتريمي بزم
 اوجا داغلار اتكى
 بسلا الوان چيچكى
 ايستانبول بئر جنتدير
 ماوى گوى دور «بىگ»ى

گولله نرکن ياشيل «نير»
 بال آريسى بسله نير
 سويا گئدن قيزلارين
 منجيق لارى سسله نير

ايچيديمسه حياتين...

ايچيديمسه حياتين شراييندان
 اغزيمدا زهرلى دادلى قالدى
 بئر چوخلارى كؤچدو بو جاهانندان
 داشلاردا، كيتابدا ادى قالدى
 شيرين دئيهرك اولدوسه فرهاد
 داغلاردا اونون فريادى قالدى
 كؤنلومده يارين خاطيرهسى، باخ!
 يالنيزليغيمي آنلادى قالدى
 سئل باسدى بوتون يوردلارى، كندى
 باخ! آشناسى كؤچدو يادى قالدى

يئىدى بوروقلار

سويوقدو... هامى بوزارميش...

بودور كئچير يولدان،
قىزىل كالسكا ايچينده او قان ايچن سردار
او بير «نرون» دور، او بير احتشاملى «قارون» دور
گۆزل سارايلارى وار، قيرخ اوتاق خزينهسى وار

بو مسجدى بزهين، اولره وئرن زينت
بو گوللو خالچا، ناخيشلى كناره لر، بير - بير
خزان گۆرن، قورو يارپاق كيمي
يئتيم لر يىن دىر آه

بودور، حاجى سوروسون، ايستى چۆللره آپاران
ائلين ياغين، تاخيلين انبارا ووران تاجير.
بودور كى تخته مينن سولطائين حضوروندا،
مديحه سؤيله يىن اول معركة قوران شاعير.

گون باتدى...

گون باتدى
اوفوقلرده قىزىل رنگه بوياندى
داغلاردا
بولودلار يئنه اوست - اوسته قالاندى
چوخ قافله
يولدان كئچرك يوردونا واردى
گلدى يئنى غم، پرده نين آرديندا داياندى

گئجه ایدی...

گئجه ایدی، لامپانی یاخدیم
اؤیلمده تک قالدیم
سنین کیتابینی آچدیم
دوشونجه یه دالدیم

سنینله گۆی «بیگ»ین
ساحیلینده گزدیم من
و «فیکرت»ین اوفوقونده
گریلدی بیر یئلکن

آغیرلیق ائیلرکن
خاطیریمده سایه ی شوم
اثلین غمین
او «ریاب شکسته»دن دویوم

ایشیقلا نیر سحر

ایشیقلا نیر سحر
هاوالار دور غوندور
یوخو دریاسینا جوموبدو شهر
اویانماق ایسته مز
هله یور غوندور...

اوزا قدا، یاخیندا
سؤنور چیراقلار
ترپه نیر نسیمله
یونگول یاریاقلار...

سئرحه لر جیویلدیر
ایتلر قاچیرلار
کوچه ده یاتانلار
گۆزون آچیرلار...

گون ايشيغى يالير
تپه لرى، داغى
ظلملر شيطانى
قورور دوزاغى...

دئمه يه سۆزوم يوخ
نه دئيم قارداش!
چؤللرده گزمكدن
بیر تیلیب چاریق
سۆزمون قايناغى
قورويوب آرتیق.

حاصارا سالیبدى، منى زمانه
چورومكده دير آه
توزلو ديوانيم
نه زامانا قدر، يانیب اودلانيم؟

كئچن گونلريميز
قايیتماز بیر ده
اریدیک، اریدیک
توزدا، گونش ده
آچمادی گولوموز، يابانجی يئرده...

ساتيلميش قوللاریق.
بیزه آغالار
محكمه لر قوروب
توتدولار دیوان
آداملیقدان چيخدیق
غربنده... آمان!

بو صفاسیز يئرده
ياندیق گونشله
اؤلمه دن اول، آه
اؤلدوک غربنده
ياشادیق، ياشادیق
غمده، ذلتده

سام يئلى اسدیيى
قورخونج دیاردا
وجودوموز، آمان!
نه پیس قوخویور!
بیزیم ائلين، مگر یوردو یوخوموش؟

زامان دا، چاپاراق
كئچر یوللاردان
اوسانماییر جلا، تۆكودویو قاندان...

گنجھ يوللاريندا

قارانليغا بورونرکن، گنجھ بيزيم يايلا
چالی تیکانلارين آردیندا، گیزلەنن بیر قوش
دئیر منە ائویمه يوللانان زامان آستا:
- گولە! گولە! ساھر!

اورکده حسرت و غملىر
يوکومده دفترلىر
أغير سکوته دالیب، اورتالیق
دئیر بیر سس:
- اونودا! غمین...
يوکونو، وئر، سئلە، یئلە ساھر!

سؤنوب، ائویمده يانان لامپادا
کؤچوب هر کس...
اوزاقدا بیر ساری اولدوز

منه دئیر، سانکی:
- يولون ياخين ائله دور گل!
خالان گیلە ساھر!
قارانلیغی یاراراق، فیکرته دالیب
دئیرم:

- مرادیمین گمی سی
هاچان دمیر آتاجاق، دوغما ساحیلە ساھر!
خرافه لر شرابی سرخوش ائیلە ییب هیهات!
بلالی چؤلده
يول اوسته
ياتیب بيزيم ائلر
قیزیلانان شفقه دوغرو يوللانیر، بیر باخ!
بیزیمله خوش - بش ائدن
قونشو قافله... ساھر!

سالخيم سۇيودلرين

سالخيم سۇيودلرين ساچى اولموش ايپك - ايپك
صوبحون نسيمي اسدى، اويان ائى قارا چيچك
رۇيالارين درين دنيزى بوغدو بيزلرى
شعريمده بللى دير گنجهنين غملى ايزلرى

ظولمت توتوبدو گۇزلرينى، قورخورام گۇزل
سن اچماسان دا گۇزلرينى، باغلاسين اجل
سن اولماسان قيزيل چيراغين قورتولور ياغى
سن اولماسان گول اچماز اولور شعريمين ياغى

سنسن خياليمن باھارى، گوللو باغچاسى
سنسيز جهاندا نئيله بيرم من سعادتى
اى گون بوتون جهانى يئنه ائيلهسه فلک
من ده قارا گولو سئچرم، اى قارا چيچك

قار

گنجه ياريسيندان برى ياغان قار
چالا - چوققورلارى ائيله ميش هامار.
قاپى - باجا باغلى، پرده سالينى
سخرده پارلايان قيزيل گون هانى؟
باغلاردا، مئشه ده، قار ياغان زامان
قوروموش آغاجلار، آغ چيچك اچار
جيويلدار سئرحه لر، سوسار قارقالار
آغ پرده آرديندا دورو بولاقلار

سس سيزجه - سس سيزجه قيوريليب آخار...
اجليق سوروبدور آه! ... ائلرين قانين،
قارا قيش آلييدى هر كسين جانين
بودور... دۇرد بير يانا باخسان قاردير قار!

اتولر قوطلو كيمي... كوچەلر دە دار
 ساختا قان - قان دئيب،
 داغدا بوران وار
 بوراندا يولونو، آزيب كاروان
 قيش
 قارا يازى يازيب، كندين آلىنا
 قارا گون آردىنجا كيشيلر گنديب
 آروادلار كۆرپەين چاتيب دالىنا
 آروادلار قار كورور،... كۆپكلر هورور
 آجلىق دومان كيمي هر يىرى بورور...

ساختا گوجلەنير باخ!... يئنه قار ياغير
 حياتينين يوكو آه!... نه قدر آغير؟...

طبيعتين نعمتى دير

هاوالاردان ياغان قار.

ياغماسا قار، سولار قورور،

حيات دورور.

۱

اوزكلردن گولو سؤنر

بیر چوخ ائلين توی - دوگونو

ياسا دؤنر...

قار - بوراندا كاروان ايتير،
 قوردلار گزر، ايتلر هورر
 قار آغنايب ياماجلاردان
 يول توتولار
 بىر چوخ يولچو گنجەلرکن
 قهوه خانانا بوجاغيندا.
 ياپيا يانار قهوه خانانا بوجاغيندا...
 قار،
 زنگينلرين ايلنجەسى!
 يوخسوللارين ايشکنجەسى!...
 سورمه سەيدى شاهليق حؤكوم
 يئلنسەيدى ائل - اويماغين،
 آل بايراغى
 قار توتاندا چؤلۇ، داغى
 الكتريك ترنلرى
 ايلديريم تک آخارديلار.
 آريستوكرات،
 توتماسايدى خلقه ديوان
 «قارا قيشلار»
 اولوب داستان...
 دينجلىردى قيشدا اينسان

قار بیر بلا اولماز ایدی
 اورک درده دولماز ایدی
 گوللو باغلار سولماز ایدی
 قیشدان سونرا گۆزلنردی،
 قیرمیزی گون، گوللو باهار

- یاغ، ای قار!

داغ - داشا ایپک پرده چک!

پرده آلتیندا، «قار گولو» گوله چک

یاغ، ای قار! چشمه لر سویا دولسون،

داغدا، باغدا، گول اولسون، سونبول اولسون.

تهران ۱۳۴۵/۱۲/۸

ساهییر

بیر سوسوز قالمیش آجاک تک قورودون غربتده
 تتر آیاقدان دوشه رک، تترده قوجالدین ساهییر
 یاخشی گونلر مگر افسانه ایمیش عالمده
 یوخسا سن خار اولوبان پیس گونه قالدین، ساهییر
 بیر یادا شعر و غزل قوشماق اوچون ایل گنجهنی
 شام - چیراق یاندير اراق فیکرته دالدین، ساهییر
 سن کی ایللر بویو قزوینده تانینماز قالدین
 یاخشی تهراندا اؤزون دیلره سالدین، ساهییر
 هامی گوللندی، عزیز اولدو بابا یوردوندا
 سن ده غوربتده سولوب... موزدونو آلدین ساهییر
 خسته لیک دؤرد نالا گلدی... ائویمه گیردی... آمان
 چاره، درمان قایسیین بوش یتره چالدین، ساهییر

تهران - ۱۳۵۹/۱۰/۷

گۆزل

قارانلیق گنجهده، توفان قوپارکن
ایلدیریم تک نهدن چاخمادین گۆزل؟
بوروغو دؤنرکن ایریلیق گونو
نه اوچون آرخانا، باخمادین گۆزل؟
اوزون گنجهلر، آه سنی گۆزلهدیم،
سحر قوشلاری ایله سنی سسلهدیم
باخچامدا نسترن گولو بسلهدیم
دورو بولاق اولوب آخمادین گۆزل.
بوروندون ایپهیه، بزهدین گلین
بولغا قیرمیزی ایشیق الهدین
آی کیمی گنجهنی گوندوز ائلهدین
بیر تک چیراق ائوده یاخمادین گۆزل
دقتیرمه سنه ناخیشلار ووردوم
مثشلر ایچینده آلاچیق قوردوم
نهدن باغیمدا ای قارا گۆزلو «روم»
ساجلارینا بیر گول تاخمادین گۆزل؟

چۆللرده بیتن...

چۆللرده بیتن بیر غریب اوت گونلره وورغون
آجدی چیجه ییم گونله، گنجه باشلادی سولدوم
گۆزدومسه سوسوزلوقدان اؤلن کروانی، افسوس
کهریز اولوبان ساحهده قومسال لارا دولدوم
رنگین قاناد هیندین قوشو تک هر گوله مفتون
آخشام لاری بیهوده اؤتوب سونرا یورولدوم
کۆنلومده قیزیل لعل یمن بسلهدیم، آما
یوللاردا و منزلده اوجاق داشلاری اولدوم
عصرین او درین حیکمینی آنلامیشام من
سن سانما چوروک، اسکی خاطیره وورولدوم
گئتدیم وطنه بیر شفق آلوده پاییزدا
بیر قانلی مصیبتلی پاییز گلدی، قووولدوم

افسانه اولوبدور الوان اولدوزلار
 آخسامدان ياغان قار، قالاتيب قات-قات
 ائولر آغير يوكون آلتيندا قاليب
 گزيرلر ييهه سيز ايتلر، دريدر
 بوراندا، كولكده، قاپي لار باغلي
 خارابا ائولرده، آج قالان كيملر؟

تهران ۱۳۵۸/۵/۹

قارلى پاييز

چاپاراق گلدى قيش... پاييز كۆچمه دن
 قورودو ساختادان ياشيل يارپاقلار
 اريدى اوققده تورونجو گوش
 بس هاردا قالدى، آه، گوشلى چاغلار
 عؤمرون پاييزيدير، بو قارالى پاييز
 هاوادان سيخينتى تورپاغا ائتيب
 گؤيه پرده چكيب قالين بولودلار،
 آغ ايپكله چؤلر، داغلار بزنيب
 چيراغ ايشيغيندا گؤرونور آيدين
 الكدن الهنن اينجه چيك قارلار
 بو هاوادا كيملر قاپي سين آچار؟
 هانسى قوش لار گليب ديوارا قونار؟
 قوجاغلایيب سكوت، دؤرد بير طرفى
 بوخويا گئديبدير، سانكى كاينات

كول اولدوم

قاناد آچديم پروانه تك آوارا
 گوندوز يارباق، گنجه قيزيل گول اولدوم
 هر ايشيغا قايبلاراق دونيادا
 يانار اودا يانديم، آمان، كول اولدوم

يولدان دؤنوب تيكانليقدان كيم كئچر؟
 دورغون، قارا، آجى سودان كيم ايچر؟
 باغى قويوب قورو چؤلوكيم سئچر؟
 يانار اودا يانديم، آمان، كول اولدوم

ستل سو اولدوم، گاه بولانديم دورولدوم
 آغ قارالى گؤزل لره وورولدوم
 صدف ساز تك هر ال ايله قورولدوم
 يانار اودا يانديم، آمان، كول اولدوم

عشقين يئتدى شهرين گزيب توكنديم
 آنجاق عشقى داستانلاردان اويرنديم
 وفاسيزدان وفا، سئوگى ديله نديم
 يانار اودا يانديم، آمان، كول اولدوم

شبح اولوب گزديم گنجه دربدر
 كؤلگه اولوب دوشدوم يتره هر سحر
 تانيمادى منى يولدان كئچنلر
 يانار اودا يانديم، آمان، كول اولدوم

ايلك باهارلار اگر لطف ازل دير
 ياشيل باغين خاطيره سى خزل دير
 شاعيرلرين يادگارى غزل دير
 يانار اودا يانديم، آمان، كول اولدوم.

بیر گول ایله باهار اولماز

سن گلیرکن ائویمه سانکی گۆزل، اولدو باهار
 کیم دئییر: بیر گول ایله فصل باهاران اولماز؟
 سو آخار باتلاغا، اول جوهری سیال ارییر
 اینا توزلاتسا گونون شوقو نمایان اولماز
 باخماسا عشوه ایله زولفی پریشان لیلا
 قیس مجنون کۆنولو، زار و پریشان اولماز
 آغلاماز اولسا بولود، گولمهسه آلتونلو گونش
 باغچادا، باغدا اینان سنبل و ریحان اولماز
 اؤز هاییندا اولانین کیمسه ده گلزم هایینا
 دونیادا ائل غمینی چکمه یین اینسان اولماز

تهران - ۱۳۶۰

پاییز

یئنه پاییز الهدی یول لارا قیزیل یارپاق
 و شاعیرین کیتابیندا یازیلدی شعر فراق
 ایگیرمی یئددی ایل اول سؤنن اوجاق لار اوچون
 سارای دا توی توتولوب قیرمیزی چیراق یاناجاق
 بو گون او گوندو، اولوم کؤلگه سین یتره سالدی
 اسیر دوشوب آنالار، کۆرپه لر مکر قالدی
 دومانلیغی سنون اول قان تۆکن قودوز قوردلار
 یوروش ائدیپ ده بیزیم اود دیارینی آلدی
 بو گون او گوندو، قورولدو سرابدا، اوموردا دار،
 و اؤرتدو ناحاق آخان یوللار اوسته، قانلاری قار...
 بو گون او گوندو، بیغینجاق ائدیپ ده شنلیک ائدیر!
 بیزیم چوروک فئودال لار و خایین آیدین لار.

۱۳۵۲/۹/۲۱

بىر داملادا...

بىر داملادا بىلمز تۆكۈن چايلارى دريا
 پارلاق و قىزىل گۈي، يىرى بىر ذرەدە سانماز
 گىتدىن سفىرە، آيرىلىغا دۇز، دىدىن افسوس!
 بو آيرىلىغا وحشى چىچىك داغدا دايمانماز
 حسرت اودو ياندىرما دادير كۆنلومو اى وا!
 بىر بۇيله يانار آتشة پروانەدە يانماز
 قوشلار اۆتوشوب شرحى اوياندىرسا دا تىزدىن
 لاکين بو قارا يىردە ياتانلاركى اويانماز
 غملر غمىن اوستە قالانيب كۆنلومو سىخدى
 داغلار اوزەرە بونجا آغىر يوكدە قالانماز
 بىر خىيلى خزان كىچدى، يازىن! قانلى خزاندىن!
 ائللر نه اوچون يورددا سولان گوللرى انماز

سكوت

هر شى سوسوب: قفسدە سوسوبدور قنارەلر
 يالنىز قىزىل بۇجكلر اوخور ايندى اىستىدە
 آختارما بوش يىرە، گۆزلىم، قىرمىزى شراب
 باخ ائودە بىر اىچىم سودا يوخ، ساخسى بستىدە
 گون باتسا، قاش قارالسا گىچە گلە غم يىمە
 ظلمت دىيىل كدرلى قارا گونلور اوچون
 گل! چشمەنىن شىرىلتىسىنى دىنلەيىب بىر آز
 بيهودە عشق سىز كىچن اول گونلرى دوشون.

غزل

بیر ایل یئنه عؤمروم قارا سئودا ایله کئچدی
 مجنون اولانین دستانلی لایلا ایله کئچدی
 آندیقجا سؤنن شام لاری دینجلمه دی روحوم
 سن سانما گئجه باده و مینا ایله کئچدی
 گؤردونمو قیزیل گون کی، سحر یوردو بزرده؟
 دریادا ایشیق لاندیسا دریا ایله کئچدی
 آلقیش اونا! دونیانی بزندیردی امکله
 افسوس اوکسه فیکری او دنیا ائله کئچدی
 بیلمزدی نه دیر حسرت و هیجران بو جاهاندا
 اول کس کی، گونو یار پریشان ایله کئچدی
 هر سیرر آچیلار بیلسم اگر واحه یولوندا
 کیملر نئجه اول مریم عذرا ایله کئچدی

تهران سحر چاغی - ۱۳۴۹/۱/۲۳

ساری گون سؤنمه!

ساری گون سؤنمه بیر آن داغلارین آردیندان آمان!
 منی هیجران اودونا یاخما قارانلیق گئجه ده!
 قویما ظلمتله دوغان محنت و غم خاطیره می،
 قانلی اللرله سیغیب قهرا ایله آزرده ائده!
 یا اوفقدن اوزاغا گئتمه، ایشیق سال ائویمه
 آینالار ایچره گول آچسین او فسونکار رنگین
 یا دا ساللا ساچینی چک منی برج ایچره گؤزل!
 زیندانیم بیر قویودو... چوخدا قارانلیق و درین
 ساری گون سؤنمه بولودلاردا اومیدیم سن آمان!
 منی بو پرده ی نیسیاندا اونوتما گؤزلیم!
 سن گتیردین سه شفقلر دیاریندان منه نور
 ساری گون! خاطیره اولسون سنه بو گونکو غمیم!

تبریز - ۱۳۲۵

قايینی آچ، آنا!

سویوق یئلر اسدی اوجا داغلاردان
 سولدو قیزیل گوللر یاریاق سارالدى
 سۆندوردولر ائلین اودون، اوجاغین
 قارانلیقلار چۆکدو اوفوق قارالدى
 مشرقدن اول قویان اؤلوم توفانی
 چارپدی سا داغلارا داغیلدی، گتتدی
 ستلرین باسدیغی یئرلرده یئنه
 لاله گولو آچدی، گۆی اوتلار بیتدی
 آچ قايینی، آنا! باخ یئنه گلديم
 داغ - داشی آشاراق وطنه چاتدیم
 اسارت توزوندان بوزاران دونو
 چیخاریب اینیمدن چۆللره آتدیم

من آرزى اندردیم...

من آرزى اندردیم کی، جهان جنته دؤنسون
 افسوس بوتون آرزیلاریم قالدی گۆزومده
 هر درده دۆزوب، هئچده شیکایت ائله مزدیم
 ای واه! شیکایت دویولور ایندی سۆزومده
 گون باتدی اوزاقلاردا شفق سؤندو بیر آزدان
 توفان قوپاراق قالمادی یوللاردا ایزیم ده،
 یاندا اوچوروم، اؤنده چیخیلماز قایالار وار،
 یوکسلمه یه، آه، تاب و توان یوخدو دیزیمده

آذربایجان گنج شاعیری اوختای^۱

اذان اوخوندو، بیر آزدان
 گنجه قارانلیقدی
 قوجا شهر یوخودا، یاتمایان منم آنجاق...
 پاییزدی آما هاوا، چوخ سویوق
 دونور چاپلار
 سکوت ایچینده بودور
 یارباغین تۆکور قاراغاج.
 آغارماسین دیلهرم دان یئری
 گونش اریسین
 مگر شیرین یوخوسوندان، اویانماسین
 «اوختای...»
 سسین بوغور، غزلین «یاد»
 بودور بیزیم یترده.
 هوروت - هوروت باخیری
 هم «بوتای» و هم ده «اوتای»...

۱. اوختای علیرضا نابدل «اوختای»، ۱۳۵۲ - جی ایله ارتجاع الی ایله شهادته یتیشدی

دئدیم کی...

گۆرورکن دان یئری داغدا سؤکولور
 یئل اسیر، یوللارا یارپاق تۆکولور
 دئدیم کی، قیزیل گون ایستر پارلا سین
 پاییزین رومی؟ ساخلا سین یاسین؟
 دوغرو دور... گون چیخدی، لاکین قانلی گون
 پاییز باهار اولدو دوشمانلار اوچون
 دئدیم، گنجه دیرها... شعرین گنجه سی
 غزل پر یسینین اوچالیر سسی
 قایی آچیلما دی، گلن اولما دی
 سئوگیلیمین عطری ائوه دولما دی
 دئدیم جاوانلیغیم تباہ اولمامیش
 خزانلاردان سونرا گولر اوزه قیش
 آغ گول آچار آغاج، قار یاغان زامان
 جاوان قالار شاعیر، البت، هر زامان
 خزان سونا چاتدی... قارقیش ائله دی
 فلک باشیما، آه، کولون اله دی
 گۆردوم کی، غریبیم، غریبلیک دئدیم!

دونيادا اينساني ائله بير حكيم
دئدى لركى، غربت اولسا دا جنت
يئنه ده يوردسوزا غربت دير غربت
دئديم كى، نه اولور وطنه گتسم
گوزومه تورپاغين توتيبيا ائتم
وطنه چاتديم، آه، قوودولار منى
دئدىلركى، خانلار ايستمز سنى
دئديم كى، شاعيرم، دئدىلر: آمان!
قارانليقلار ايچره يولو آزميزان...

سيرريمى...

سيرريمى تانرييا آچديمسا منى دينلمه مەدى
درديمي داغلارا توكدومسه ده هئج اينلمه مەدى
گنجه يه اوز چئويرر كن منى بوغدو نفسى
گلدی شعرين مله يی درديمه درمان ائله دی

دۆندوکجه چرخ

دۆندوکجه چرخ، چوخلاری چاتدی مرادینا
 اما منیم مرادیم ایله چرخ دۆنمه‌دی
 نورلانمادی چیراغی اساطیر جنتین
 اما، جهنمین اوجاغی یاندی، سؤنمه‌دی...
 ای گوللنن بادام آغاجی، ساللانان سؤیود!
 ای گوللرین شرابین ایچیپ مست اولان آری!
 ای آخشام اوستو کۆلگه‌لری، ماوی سیسلری!
 آهسته دیرمانان تپه‌یه، داغلارا ساری!
 سیزلرده، ای بیزیم اوبالار، ساده خالقار!
 یاددان چیخارتدینیز منی و آتدینیز منی،
 سیزلرده، ای زمانه‌ده گۆهرشناس لار!
 بیر ساخسی یا و قلب پولا ساتدینیز منی!

تهران - ۱۳۵۰

گونش باتاندا

گونش باتاندا اوزاقدان ائشیتدیین سسلر
 اوقوملو چۆلده گزن یئلرین حزین سسی دیر
 ائشیدیین آرازین آل ایشقلاریلا آخان
 گوموشولو دالغالارین گورلایان درین سسی دیر
 او دویدوغون آجیلیقلار غزلریمده منیم
 کۆنلونده گیزلی قالان اسکی غملرین سسی دیر

گۆيە سارى...

گل! قانادلان گۆزلىم! رمزلى كيهانه گئدك
 قاپيسين آچدى نھایت، بشره، ماوى فلک
 ايندى كى اوچماغا آماده اولوب نوح بشر
 دونيا دوردوقجا، قارا يترده، سورونمک، نه دئمک؟
 گۆى اوزوندىن، يتره گلמים سه ملائک، بيرگون
 ايندى اينسان اوچاراق، عرشیده جولان ائدهجک
 بيزى سرخوش ائلهمز، بيرده، يترين آل شرابى
 بوگئجه، گل! گۆزلىم! آيدا، قيزيل باده ايچک!
 آدم ائتمزدى يتره، بلکه اونون همسفرى
 اولماسايدى، او اوزون يولدا، گۆزل حوا تک
 قوى اريتسين بيزى، بير موم کيمى، كيهاندا، گونش
 اوزونو يانديرار، اود گؤرسه، قارائليقدا، بؤجک
 يتر اوزو، مونس اولان، خيمهدى، وار اود - اوجاغى
 سایه سالميشدى، ازلدن، اونا، اول ماوى فلک.

باليقچى لار

أبى، قدک تومان گيین
 سيرکه ايله چؤرک يئين
 آغ ساريقلى باليقچى لار
 آى دوغارکن، صيده چيخار
 اونلار، قالين قاميش لاردان سبدلر تک
 آغير، هوندور، قاييق توخور!
 آى نورونو گوله، سپر
 اوردک اوچار، فاز قاققيلدار
 قاييقدا كى صياد اوخور...

گۆزلر

اییک ساچاقلارینا پرده‌نین نظر تیکرک
 قاپاندی گۆزلرین آنن، فراشه دوشدون، سن
 یاناقلا ریندا، سیاہ ساچاقلارین ناخیش سالدی
 او سحرکار ناخیشی یلا، خیاله دالدم من
 قارانلیغا آلیشان گۆز، صباحه‌دک، گۆزلر
 سحر ایشیقلی و رنگین جهاننی گۆرمک اوچون
 ایشیقلی عالمی گۆرمک نصیب اولورسا، نییه
 اولورکن، آه! او گۆزلر سؤنوب، چورور بیرگون
 یازیق گۆزل گۆزه! افسوس او جانلی پرده‌یه، آه!
 او پرده کی گۆرونور، اوندا بیر جاهان خیال
 او پرده‌یه گونشین یئددی رنگی شوق سالیر
 او پرده ده گۆرونور، گاه سئوینج، گاه دا ملال
 گۆزلرین ازلی طیلیسیممی اولور گۆزلر
 او طیلیسیمه دوشه‌نین گولله‌نر بهاری، یازی
 او گۆزلرین سۆزودور، شاعیرین بوتون شعری
 او گۆزلرین سازی دیر عاشیقین صدقلی سازی

تهران / ۱۴ / ۱۰ / ۴۳

سون باهار ترانه‌سی

مؤوسم سرینله‌شر و گۆیون قبه‌سی قورار
 ماوی اییک کیمی چادیرین داغلار اوستونه
 قوشلار اوخور ایکن، منه هیچران ترانه‌سین
 سولغون چمنلر ایچره آخار سو زینه-زینه...
 هیچرانلی گونلریم اونودولمازسا، سون باهار
 اسرارلی نغمه‌لرله، گۆزل سمفونی یازار
 دؤنسون حیات قیزیل یازا؟ یوخسا خزانلارا؟
 ایزسیز، دوننلی چۆلده، خیالیم یولون آزار...
 گول و صلتین، خزاندا، آچان گوللرین درک
 هجران سۆزو ییتر، گۆزلیم دور شراب سونا!
 یالديزلی، نقشلی، او حیاتین کیتابین آل!
 عشقین هله حیکایه‌لری چاتمامیش سونا...

تهران - ۱۳۶۰/۷/۳

قار ياغاندا دوشونورم، عجب!
 گۆرهجهيم، بير ده قارلى گونلرى؟
 دوشونورم، بير ده گليب گيرهجك
 داغدان اسن سرين نسيم ايچرى؟

من آچديغيم كيتابلارى، بير داها
 سئوينج ايله هانسى اللر آچاجاق؟
 مونس اولان منه، گوللو لامپا، آه!
 كيملر اوچون سارى شعله ساچاجاق؟

خاتون گليب، سوروشمايىر حاليمى
 مندن سونرا كيمن حالين سوراجاق؟
 عشق آدييله، چوخ ائشيتديم تورھات
 بو تورھات باشقاسيني يوراجاق

تهران - ۱۳۶۰/۱/۳

يوروجو دوشونجه لىر

اوزون ايللر بير - بير اوسته قالاندى
 حياتيمدان بيليرم كى آز قالدى
 نه تئز اوچوپ گئتى، آمان! آيدىنلىق
 قارا گونلر قايىمىزدا كؤچ سالى...

گاه اوشودوم، گاه قيزيشديم، ترلهديم
 گونو گوندن ارىديم، ها! ارىديم
 قوجاليقلا، آستا گلن خسته ليك
 نه شوم اثر گۆزلريمده بوراخدى!

اى دؤرد مؤوسم! اى زواللى كئچن ايل!
 شيرين ايدىن، يوخسا آجى؟ بيلمهديم
 ساتاشمايا اوز، گۆزومه، گۆزلريم
 توز - تورباغى آينالاردان سيلمهديم

سرخاب داغلاری

دره لره یاییلارکن کۆلگه لر
 ذیروه لری باتان گونش بویاردی
 «قاتار قایا» ساناردیم کی، یولومدا
 مین ایلردن قالما، قدیم سارایدی
 ایستی گوندوز، سون نفسین چکرکن
 سرین هاوا ساچلاریمی اوخشاردی
 «سردری» ده، اوزوم فصلی اولسا دا
 قیزیل داغدا، ساری سونبول آچاردی...
 قارانلیقلار چۆکر ایکن، تبریزین
 چیراغلاری منه، گل! گل! دئیردی
 بیر آن اول شفقله نن قایالار
 شبحلر تک، قارا چوخا گئیردی
 دئمه ساهر! چیلپاق، قورو داغلاری
 بزه بییدیر شعرین رنگین سۆزویله
 من سئومیشم قیزیل سرخاب داغلارین
 سن، لیلایا باخ! مجنونون گۆزو ایله...

تهران - ۱۳۶۰/۶/۲۵

پاییز آخشامی

اوقوقلرده قیزیل یوللار آچیلیر
 رویالاردا، سونسوز اولان یوللار تک
 قاناد ایله یئل داغیدیر سولارا
 قورو یارپاق، ساری سامان، گول، چیچک
 توزلو کوللار، یاریم چیلپاق آغاجلار
 دالغین - دالغین اوزاقلارا باخارلار
 بوز بولودلار، دریالاردان اوجالیب
 داغدان آشیب، دره لره آخارلار

قىش آخشامى

لاجوردى اوفوقلردن آى دوغار
 ايشىقچى لار، مورگو دۇين دونيايا
 قارلى قىشى، يتره دالان بير شاعير
 ائله سانار يوز ايل قالبدير يايا
 قىش زيندان دير، او زيندانا دوشن لىر
 ايستى گوندىن، گوللو باغدان ال اوژر
 ساختا، بوران امان بيلمز حاكيمدير
 حاكيم لىرىن جفاسينا كيم دۇژر؟

يانديرىن منى

گونشدن قوورولوب سورونوب يترده
 يارى چوروموشم، يارى يانميشام
 خيال ايسه آليب سىرمالى پرده
 تدرىجى اؤلومو حيات سانميشام

گلين ادوستلاريم، طيلسىمى قيرين
 بو گون اؤلمزسم ده، اؤلورم يارين
 آه... يتر چورومك، منى يانديرىن
 كولومو سوورون چۇكركن آخشام

نه دورو سولارا نه ده سئلره
 سوورون كولومو وئرين يئلره
 سون باھاردا قوشون سارى گوللره

كولومو سووورون، سووورون گتيرسين
هر بير ذرهسى اود، گونشه يئتيرسين
قارا گونلرين دستانى بيتيرسين
يوخومدو ابدى حياتا اينام

باسديرمايين منى تورپاغا دوستلار
بو قارا تورپاقدان دا مگر نه چيخار؟
ايسته مم تورپاغيم گوللنسين باهار
باهارلا شنلنمز غملى سرانجام

منى بو دونيادا اولورسا سئون
سرخاب داغلارينا اولورسا گئدن
گئجه يارى لارى يانديرسين گون
من قيزيل آلوون ايچينده وaram

توى - دويون اولورسا آذر ائلينده
ايسترم ياشايام ائللر قليبنده
شعريم ازير اولسون خالقين ديلينده
ايسترم خاطيره ده ابدى قالام

رسمدير عاشيق اولان...

رسمدير عاشيق اولان بوتون جاهاندا
يارينا گول گتيرر سئوگى باغيندان
من ايسه، عطير ساچان كوللار ايچيندن
گتيرديم كهليك اوتو، «ميشو» داغيندان
دنيزه وورغون اولور بير پارا شاعير
سئورم من ده داغى گنجليك چاغيندان
سوفره آچ! چؤرك گتير، بال دا گتير! قيز!
نئهره دن چيخارت بير آز تزه ياغيندان
كئچر كن، كروان ايله، بارينج يولوندان
قوپارتديق نئجه قارپيز، قارپيز تاغيندان
بسله ييب سئوگيليمي داغلار هاواسى
ايچميشدير گؤز لليبين صاف بولاغيندان
ايكى يول، گؤردوم بيرگون ايسسيز چوللرده
سولونا دوغرو گنديب، قاچديم ساغيندان...

قارا داغى دومان بورودو
 غربت ائلده عۆمور چورودو
 كيملىر بيزى چۆللره سوردو؟
 گلىدى يولچو «خويدان»، «اهردين»

يئل سونبولون، ساچينى يولسون
 گول درهنين، گوللىرى سولسون
 بيزى قووان قاراگون اولسون
 باغ - باغچاسى دوشسون ئمردن

ماهنى

گون قيزيشدى، اوزاندى گونلىر
 آخماز اولدو، سولار درهدين.
 آچان گولدن قالمادى اثر
 الوان قوشلار، اوچدولار بىردن.

سام يئليندن ياپراق سارالدى
 سۆندو اوجاق، كوللىرى قالدى.
 يئننه گۆنلوم خيال دالدى
 غم كروانى گلىدى سفردن

سونرا غمى ائللر آپاردى،
 خرمنلىرى يئللىر آپاردى،
 سارالارى سئللىر آپادى
 آغلادى ائل قارا خبردين.

گون باتدی باغلا پنجره‌نی...

گون باتدی باغلا پنجره‌نی، ای گوژل پری
 ویرانه یوردلار اوسته یاییلسین اذان سسی
 شاه قاچدی، کندلی آیاغا قالخدی آی جانیم!
 أمما یئنه گلیر پیه‌دن کوهنه خان سسی
 سوئلر حکیم کی بیر کیشینی ساخلایار جاوان:
 - قیزلار سسی، قیزیل سسی، بیر ده قازان سسی!
 یاندی دبییرمانیندا «حسن سوخدو» نون چیراغ
 کوئن لری بورور تاخیلین دارتدیران سسی
 سانما اولوبدو محفیلیمیز شارلاتان بازار
 شاعیرلر ایچره ده دویولور شارلاتان سسی
 کهلیک بولاغینی یادا ساللام، بابا باغین
 آخشام یاییلسا دا دره‌لرده چوبان سسی
 دور قابلاما گوٲور! ائشیدیلدی گوژل نیگار!
 هر گون گلن محلله‌یه شاتوت ساتان سسی
 آج یولسوزا، اولورمو دئمک؟ باغلا یوک یاپین!
 سالدی طنینی حجه گئدن کاروان سسی...

خزان ماهنی‌سی

یازین اوٲوب، کئچن و ایشیق گونلرین وداع ائدرک
 بوگون صاباحدی، سویوق ظلمت ایچره غرق اولوروز
 من ایندیدن دویورام
 آه! آغلاجلارین بوداغی
 اولوم سسیله دوشور، داشلار اوسته پارچالانیر
 بوگون وجودومو سارمیشدی دوندوران بیر قیش
 چتین چالیشما، آغیر ایش، و قورخو، رعشه کیمی
 صاباح کونول دوناجاق قیرمیزی گوش کیمی آه!
 و بوزلو، قارلی جهنم ایچینده پارلایاجاق.
 آغلاجلارین بوداغی دوشنده... نه نحس صدا
 بو سسله دار آغاجی یونتاییب دا، دینمزلر
 وجودومو بو صدا تیتره‌دیر... وظن ائدیرم
 بیر اسکیمیش، چوروموش بورجدور بیخیلماقدا...

چكىشله بىر اولونون تابوتون دا ميخلىر لار
 اولن كيم اولماليدير؟ - و اوتوب كئچن يازدير
 خزان گونونده، بو سس ده كؤچنلرين سسى دير...
 سنين اوزون، او گؤزونده، يانان ياشيل ايشيغى
 اوركله هر نه قدر سئوسم، اى عطيرلى گلين
 بو گون ندىسه حياتيم زهرلەنيب، چوروموش
 اينان، نه اوده، نه بزه كلى ائوين، نه ده عشقين
 منيم گؤزومده، دنيزده يانان گونه ديمز

و لاکين اى گؤزليم! بىر باجى كيمي منى سئو
 باغيشلا بىر آنا تک سن، وفاسيز اولسام دا
 منيم اوچون سارالاركن بىر خزان، باتان گونش اول!

يازيق... حيات نه قدر قيسادير، اولومده حريص
 بوراخ، باشيم ديزين اوستونده، سئير ائديم گوزليم
 خيال گؤزيبيله، خزانى، ايشيغى ايستى يازى...

چال گؤزليم چال

باخ «چامليجا» دان آى اوجالير
 رنگى قيزيل قان
 آنديقجا سنى، نازلى پرى
 سانكى چيخار، جان
 قومرال ساجينى توك اوزونه
 آل آله عودون!
 اوينات قاشينى، گول ملكيم!
 آچ گوزون ائى قيز!
 قوى تئلرينين پرده لرينده گؤرونوب،
 پارلاسين اولدوز

ماوی «بوغازین»، «مارمارا» نین
سانکی هر آخشام
سن تک گلینه بخش اولوب
نقش و نگاری
گتتمه گۆزلیم قال نئچه گون... قال سنی تاری!

آی سؤنمه ده دیر، سون سحرین
رنگی اولور آل
قومرال ساچینی تۆک اوزونه،
عودونو گل آل
«چال سئوديجيگيم، چال ملکيم
چال گۆزليم، چال»...

دوهلر

ساکیت گنجه دیر
گولور سمالاردا قمر
اوز کۆلگه سی آردیجا
گئدیرلر دوهلر...
بیزلرده
اوزون آرزیلارین آردینجا
مغموم و پریشان
اؤدیریک سیر و سفر...

يئل اسركن، سرين - سرين
«قىزىل قاناد» آچار پرىن
او قىزلارين ان گۆزلىن
اوبالاردان سئچىپ گئدر

سحر چاغى...

سحر چاغى، كروان دوشر
آخشام اوستو كۆچوب گئدر
آغ بولاغا يولو دوشن
بىر ايچىم سو ايچىپ، گئدر

«باغئمشه» دن يولو دوشن
كۆلگه ليكده سرينله يىن
باغ بئجىرن، بوستان اكن
حسرت ايله كئچىپ، گئدر

ياى گونونده بىر كۆچرى
بىزىم كنده گلير برى
سارى قىزىل سونبول لرى
آج قارىنا بىچىپ، گئدر

سينيق بارداق

آخشامدی...

گونون، ایندی ده، یورغون چاغی دیر
آخشام، اوربیم درد و غمین قایناغی دیر
بو آب حیات چشمه سی اوستونده کئچن:
هر گون - مؤمورون
اسکی، سینیق بارداغی دیر...

تابلو

دار پنجره دن
ایشیق دوشوبدو ایچری
فیشقیرمادا سو...
اوخور بوجاغدا سوسری
مرمر داشین اوستونده اوتورموش جانان
بیر هئیکل ناز تک
داراییر زولف تری...

ساواش

يورغون گونش
آخشام او قيزيل داغدان آشار
زنگان چايى
هر ايلك باهار واختى داشار
عصيانلارين ايلديريم لارى بوردا چاخار
ظلمتله ايشيق
بو يئرده دايم ساواشار!

يولچو...

هر كس سيراسى ايله بو بيناردان ايچه جك
يوللاردا چادير قوروب
نهایت كؤچه جك
لاكين بو يولون يولچوسو هئچ آنلارمى؟
دونپاده
نه لر
نه لر باشيندان كئچه جك!

آلا گۆز گلين

مخملدى دونون، سىرمالى يلىن
جئيران يئرشلى، آلاگۆز گلين
وورماسايدىم گۆز، گول جمالينا
يوخسا گليردىم تويونا سنين

كاشكى اوبادان بير گون كئچەيدىم
ناققىشلى قابدان ايران ايچەيدىم
بير ياز سحرى، گونش دوغمادان
بولاقلى داغا، سنله كۆچەيدىم

«اصلى»م اولسايدىن

«كرم» اولاردىم،

باغرىندا گيزلى بير غم اولاردىم

ياشيل چمنده، باغدا، باغچادا

بير گول اولسايدن
شبنم اولاردىم...

حكيم اولمادىم دردىنى بيليم
سنى گۆرهنده توتولور ديليم...
ايستى بير گونده سرين ائيواندا،
قوناق اولمادىم، سالاسان كيليم

لاله

گول عطرى دئيبيل دالغالانان ايستى هاوادا
 عطرى بورودو، لاله، كئچركن كوچه باغدان
 بىر ايلك باهار آچميش ايدى لاله ده لاله
 من، لالهنى، گۆردوم، و وورولدوم داي او چاغدان
 گلميشدير او قىز هانسى ملاحت دياريندان
 ايچميش او گۆزل هانسى سودان هانسى بولاغدان؟
 لاله بزهيبدير اوتاغى، آينا چيراغلا
 قالماز كى گۆزلىك او گئدرسه بو اوتاقدان
 آخشام چاغى ميعاده گلير، قاش قارالاندا
 بىر ماوى شبح تك گۆرونور، اوندا، اوزاقدان
 تيتره شمه يه باشلاركن آغاجلار مئشه ليكده
 عشق اولدوزو آهسته چىخار او سارى داغدان

افسانه لىر دياريندا

افسانه لىر دياريدىر بو اۆلكه
 معجزه يه اينانمازسان، گل اينان!
 بىر جوت شاعير، شعر و غزل سئحريله:
 بىرى اولدو «تفتان» بىرى «ساوالان»
 ايسته مه رم مسخ اولونسون اينسانلار
 بىرى اولسون تبريز، بىرى سمرقند
 لاكين ايكى قوچاق شاعير ايسترم:
 بىرى اولسون «الوند» بىرى «دماوند»

ساوالان يانار داغ

ايكى پارچا

۱

خزر سنه آغ ايپك پرده گۆندرز

قىشدا

باهار سنين اته يين

وحشى گوللر ايله بزر

و ياز چاغى، اوبانين قيزلارى

دۆشونده گزر

گونش دۆشونده ارير قارلارين

جوشار چايلار

و داشلارين گۆبه ييندن سوزر سرين

و صاف سولار

درين - درين درهلردن، اوتوب كئچن ايرماق

دئير كئچنلره:

- دور گل! گۆزلىيه بير باخ!

□

تارلادا لاله لر اچسين

تارلادا لاله لر اچسين، اوخوسون توراغاي لار

موغانا دوغرو، آخير شوق ايله، آل پرده آراز

باغلايبيدير او ايپك رشته ايله هر طرفين

بو ايپك رشته نى ده دهريده كيمسه قيراماز

تۆره مز هيچ قلمدن، نه گۆزل سۆز نه غزل

خاطيريمده او گۆزلىك پريسي چالماسا ساز...

بوياماز اولسا جواهيرلرى نقاش ازل

كيم آليردى، او حقير داشلارى؟ فيكر ائيله بير آز

سنین سرین نفسین ائولره صفا گتیرر
 یاشیلانارکن اکینلر
 آچار شقایق لر
 سنین او گونلرینین خلوتینده
 خیمه قوران
 قانادلی گوللره بنزر، ترانه خان قوشلار
 چوبانلارا اوبالاردان حیکایه لر سؤیلر...

۲

سنین ردان آغ ایپکدیر
 ایچین یانار اوددور
 او اودلا قایتاغا گلیمیش
 یئر آلتی چشمه لری
 بو چشمه لر دئییل، ای داغ!
 جهنمین او ایرینلی و ایستی نهرلری...

□

سن ای یانار داغیم!
 ای باغریمین قدیم کی داغی!
 قورولماسایدی سنین احتشاملی قالان، اینان!
 وجوده گلمزایدی:
 نه مشکینین او صفالی فضاسی
 باغ باغاتی
 نه اردبیلده، قیزیل تورپاغی

زمرد ائدن
 صبا یئلی یله گلن موجا بوغدا تارلالاری...

□

سن اولماسایدین ای آغ ساچلی!
 ای دده ساوالان!
 نه چای آخاردی نه کهریز
 نه اوت بیتردی نه گول
 گئدردی غربته تورغای
 کؤچردی قوش، بولبول...

قاپيدان گيردى گولر...

قاپيدان گيردى گولر اوزلو نىگار
 قيش چاغى گول خانادا آچدى چيچك
 گوللو اطلس اته يين سردى يتره
 سانكى فرش اوسته اوتوردو كپنك!
 دئدى: دور باده گتير... من ده دئديم:
 - باده ايسلام دياريندا نه گرک؟
 گولمه دن گول دو جاوانلىق باھارى
 دئدى: - بس بير پيالا چاي وئر ايچك!
 چاي ايچيب سلقه يه سالدى ائويمى
 بير نىگارخانا كيمي وئردى بزك...
 طالعيم پارلاق ايميش دونيادا
 منه بو اولدوزو توش ائتدى فلک

حياتين كيتابى

متنى آيدىنسا حياتين كيتابى
 احتياج يوخسا دا تفسيره اگر
 يازاقلار من اولندن سونرا
 اونا مبهم و اوزون حاشيه لر.
 او حوادثله دولو بير اثرى
 اوخوماز اولدو منيم اقرانيم
 طاق نسياندا قالب، توزلاندى
 جيلدى اپرنميش اولان «ديوان» يم...
 چوخ كيتاب وار اونو ناققيشلا بزر
 اينجه اللرله سمنبو جانان
 امما گوز ياشلار يلا ايسلانميش
 بو كيتابين بوتون اوراقى اينان

بیر باهار آخشامی «دیباچه» یازیب
اونا مستوفی دیوان قضا
من اولورکن اونا بیر «سون» قویاجاق
بیر خزان یا کی غم آلوده شتا...

تهران - ۱۳۳۷ / ۷ / ۲۵

هیند اولدوزو

هیندین گۆزل بیر اولدوزو، هر اولدوزدان داها پارلاق
گۆروندو بیر خیال کیمی، یاری گئجه، آغ پردهده!
من خیالا وورغون شاعیر، او اساطیر معبودهسی.
حئیران - حئیران باخدیم اونا... دوشدوم، سونرا، یامان درده!

اٹتمیشدیم بیر درویشی، خولیا لارا قاپاناراق!
گئجه یاتیب، یوخوسوندا، قارا ساچلی جانان گۆردو
صاباحادک، او دلبرین جمالینا دالیب... سحر
اویانارکن، کناریندا بیر دهشتلی ایلان گۆردو!

نه اٹمهلی؟ - شاعیر اولان، خیالینین اویونجاغی
بیر خیالا مفتون اولوب، بیر خواب ایله مسرور اولور!
او، بیر سازدیرکی هر تتلی، قارانلیقدا، مین ساز چالار
دوشونجه یله دنیا توتوب، حقیقتله مقهور اولور...

گۈزلىرىن

گۈزلىرىن... سانكى درين، ماوى دىنيزدير، اوندا
انعكاس ائتمەدە بىر عالم افسانە و خواب!
گۈزلىرىن پردەى رنگين خيال اولسا گرگ،
يا خيال ايچرە اوزاقلاردا گولن طرفە سراب!

سحر آچمىش، او گۈزل پردەدە ايزلر، بعضن
گنجهنين كۈلگەلى رۇيالارى اوندا گۈرونور...
گاه دا بىر آينا كىمى، پارلاق اولان گۈزلىرىنيز
هر باخيشدا يئنى بىر رنگە، خيالا بورونور!

شرقين آفاق فسونونده يانان بىر آلوون
بىر آلوو يوخ!... ياخيچى عشقلىرىن جلوهسى سن
«ترگس مست» دئميشلر سنە شاعىرلىرىمىز
منجه، شعرين و خيالىن آچىلان غنچهسى سن

هر يانا عطف نظر قىلسا او گۈزلىر، گۈرونور
اوندا مرموز و زمردله بويانمىش پرتو!
بيهودە ساخلاما سىررىن... دئمه، ساھر بو گنجه
منى سئومه!... «باخيشين سؤيله بىر هر دم» منى سئو!

گوندوز، ياشيلليغا بورونور
 يوخاريا گئدير اوروسو
 بير قيز قارا ساچين ساللاير
 اونون يئلى گوللو بير باغ
 ايپك كۆينه يى ده، گۆى چاير
 او بير ائو قيزى دير، بير خاتون
 صدفده اينجى تك بسله نير
 قاپىنى دؤيورم... بير قادين
 قاپى دؤين؟ دئيه، سسله نير
 قاپى، يارى يانميش چوروموش
 قوپيا، قوپيا ميخلار قالميشلار
 بير نئجه گؤيرچين، اوستونده
 اوزون خوليا لارا دالميشلار...
 قاپى آچىقدر، ائو ييخيلميش
 باغچادا نه كول، نه آغاج وار
 پالچيق ديوارلارى گونشله
 ايستى، قورو يئلر تاپدالار
 بير يانا آييلميش اوروسو
 الوان جاملاريني توز باسمىش
 ائودن كۆچنلرين، حياتدا
 باشيندان آشميشدير، ياز و قيش
 يوخارى يا گئتمز پنجره

تاختا قاپى

ميخلار، قوپيا - قوپيا وورولموش
 بو تاختا قاپى يا ازلدن
 گونشدن بوزارميشدير رنگى
 تاپدالانميش كولكدن، يئلدن
 اوندا درين ايزلر بوراخميش
 اولوب، گئده نلرين اللرى
 او قاپيدان چيخيب گئدنلر:
 بير داها دؤنمه ميشدير گئرى...
 قاپى آچيلاندا گؤرونر
 ياشيل كول لار، ساللاق بوداق لار
 كول لارين قوينوندا هر گئجه
 آل قاناد بؤجكلر ساز چالار
 بير ائو، الوان جاملى اوروسو
 كول لارين آرديندان گؤرونور
 يارى گئجه او ائو، ظلمته

بیر قیز ساچلارینی ساللاماز
کوللار ایچره آرتیق گنجهلر
قیزیل قاناد بۇجک چالماز ساز...

بیر اؤیله آخشام اولور کی....

بیر اؤیله آخشام اولور کی، گونش باتارکن اونون
تورونجو رنگی اریر، بیر ایشیقلی، بوز داش اولور!
بیر اؤیله صوبح ده وار کی، گنجه کؤنولده دوران
حیاتین آتشی، عشقین گولو سؤنوب و سولور...

بیر اؤیله یئر تاپیلار بو، گئنیش جاهان ایچره!
کی جنتینده جهنم آلوو ساچار و یانار!
بیر اؤیله عصر ده وار، سلطنت سورر آجلیق!
و آج قالان شرفین تاپدالار و عشقی دانار!

بیر اؤیله عصرده، شاعیر دینچی لیکله یاشار...
قاماشدیرار گونشین آل ایشیقلاری گۆزونو!
بیر اؤیله عصرده «خاتون» اولور دا کورتیزان!
باخارکن آینادا عفریت، ملک سانار اؤزونو!...

بیر اۋيله اۋلكه ده وار كى، حۇكوم سورر ابليس!
 اغيز اچار قارا زيندان، اوتار دا دوز دئيهنى
 بىر اۋيله اۋلكه ده وار كى، خرافه قانون اولور!
 فلک سورر اۋلومه، فهلهنى، يثرى اكنى!

دومانلى، توز او اوفوقده گونش سولارسا، يئنه
 خيالىمىن اوفوقونده تورونجو رنگى قالار
 كۆنولده هر نه قدر، يئر توتارسا غم و كدر
 ظلام ايچنده، اوميدىم ايشيقلى هاله سالار.

جهمنين آلوو يانديرارسا دونياني
 يئنه ائلين امه بيبيله چيچكله نر بو جاهان
 شرفله عۆمر سورر اينسان اوغلو دونيادا
 يانار اوديلا، قيلينج، ظاليمه توتار ديوان

بىر اۋيله گونده دوغار، قورتولوش گونو، اينسان
 وئرر ده عدليه برباد اولان جاهانا برك
 قارا يازى يازامازدا، قضا، قدر، آينا
 و تانريالارلار برابر، گندر فنايا فلک...

غربتده...

دومانلى داغلارى اشديق ديار غربتده
 تيكانلى يوللارى، بيزلر، يورولمادان كئچديك...
 آياق يالين دوشركن بلالى چؤللرده
 قورو چؤركله كئچينديك، آجى سولار ايچديك

گون اورتانين گونشى ياخدى بيزلرى... سحرين
 سرين و كسگين هاواسى اوشوتدو، دوندوردو
 نه ايستى دن، نه سويوقدان اوسانماديق، لاكين
 بيزى اوزون و امانسىز دوشونجهلر يوردو...

اوزاقتا، توزلو يولون دامنينده، بىر واحه
 بيزى چاغيردى... زمرد قانادلارين آچدى
 بو وجهيله، يثريديك... كۆلگه لر كيمي، هيهاهات!
 قيزيلانان بىر اوفوقدن، گونش آلوو ساچدى...

قارانلیق ایچره گندرکن، اولومله چاریشاراق
حیات چشمه‌سینه بیر قدره ده یاخلاشدیق!
یازیق! کی اسدی فنادان، قورو، قارا یئلر
یانیب، یانیب دا توز اولدوق... اوفوقلری آشدیق!

شوم طالع

توخوجو اوستا اولورسام دا، ایپییم یوخ، ایپه‌یییم
یوخدو بیر پونزا اینان یئددی دیرماندا اونوم
آزمیشام سیسلی کئچیدلرده، بودور قاش قارالیر،
منی اودماق هوس ایله، آغیز آچمیش اوچوروم
گنجه‌دیر، قافیله یولاندی قارانلیقدا، آمان!
قوشولوم یولچولارا؟ یوخسا یول اوستونده دوروم؟
بیر قاریش یئرده صاحبسیز دئییر... ای تانری دئنه،
من ده بیرتیق چادیری هانسی جهنمنده قوروم؟
هامی طالعسیز اولورموش بو گنیش عالمده
یوخسا شاعیرلرین ای تانری اولور طالعی شوم!

هر جفايا قاتلانديق

سوسوزلوقا دۆزرک بيز سرابا آلدانديق
 گولستانی اوخويوب شیرازی جنان سانديق
 چاریق گئییب یولا دوشدوک کتچیدلری کتچرک
 گونشلی چۆلده ایلان تک قابیق قویوب یانديق
 قیزیلیغا بوروینده اوفوقلری آخشام
 بودورکی، منزله چاتدیق دئییه قانادلانديق
 سؤینجله اوخويوب حافظین غزللرینی
 و سونرا عاریف اولوب هر جفايا قاتلانديق
 اوزون زامان بو قارا تورپاق اوسته سئیر ائدرک
 زامانلا سانماکی آلتون کیمی جلالانديق
 باهاری یای، یازی الدن وئریب خزان واختی
 قارانلیغا سیغینیب دا یاغیشلا پاسلانديق
 وورولما دیق سارایا بیز، آپاردی سئل، سارانی
 حیف، حیف! دئیرک، آه، سارالاری آندیق

صبریم بیتدی

صبریم بیتدی... صبیر داشی!
 من چاتلاييم، یا سن چاتلا؟
 اوچوروم وار اونوموزده...
 ای، قیر آتیم!
 من آتلاييم یا سن آتلا؟
 کوزه سیندی، سو جالاندى،
 چای قورودو، اکین یاندى...
 آی بوز بولود!
 من آغلاييم، یا سن آغلا؟
 کۆهنه زیندان
 چوروک جانلار
 آخان قانین ایزلری وار...
 قارا طوفان! بو دونیانی

سن يىخىرسان، يا من يىخيم؟
تيكانلىقدير، قاراتلىقدير...
تورونجو گون!
قىزىل مشعل!
سن ياخارسان يا من ياخيم؟

قاراآغاج يارپاق اچاندا

قاراآغاج يارپاق اچاندا گورنده زميلر
«سارى كۆينك» يئنى آهنگ چالاردى درهده
سحرين اورتوسو آلتيندا، باهارين گونشى
نوردان يوللار اچاردى يووالاردا مئشهده
من اچارديم گونشه پنجره مى، گون ايشيغى
اٹوه دوشسون ده، داغيلسين، اٹوين اۆلگون ايشيغى...
گوللەنن تازهلەنن باخچالارين رايحهسى
گتيررمى منە بير اينجه خيالين قوخوسون
گول اچاردى اوربيمده، يئنى دن شعر و خيال
گۆيررکن سولارين پردهسى اوستونده يوسون
ياريمين سانكى گۆزل عطرى بوروردو چمنى
مست ائدردى او گۆزل رايحه هر لحظه منى

من آچاردیم گونشه پنجره مین پرده لیرین
 ساچلاریندا دولاشاردی سحرین دانلی یئلی
 او آچاردی گونشه قارشى قیزیل پنجره سین
 کی باهارین گونشی اوخشاسین اول قاره تتلی
 کۆنولومده اویانان خاطیره گولسون، یئنه ده
 تازه لنسین کۆنولوم، تازه له نن عالم ایله...
 و کئچن خاطیره لر گولله نیب، آچسین یئنی دن
 سحرین پرده، محبت چیچه یی
 تازه لنسین اوریینده سارالان آرزیلاری
 هم ثمره وئرسین اونون عشقی، فسونکار امه یی
 بیر ایشارتله، اوزاقدان، منه اول نازلی پری
 من، دئییردی گلیرم باخچایا گل سن ده بری...

یاریمچیق قالان شعر...

بودور دام - باجانی بورویوبدور قار
 مجهول دیارلارا گئدیرلر قوشلار
 هاوا بوزاریب دیر گئجه دن بری
 سویوق یئل قاپیدان گیریر ایچری
 نه تورونجو سحر، نه قیزیل شفق
 آزالدی تقویمدن یئنه بیر ورق
 باغلاردا قالمایب نه اوت، نه چیچک
 زینه - زینه آخیر عؤمور بولاق تک
 کئچدی بیر گئجه، آه اریدی بیر گون
 قوجا دنیا! قیشدیر کور کونه بورون
 دومانلی دیر هر یئر گؤرونمور اوزاق
 خزان گؤرموش دالدان، قویوبدو یارپاق
 یئریدیم هوسسیز گئتدیم هر یئر

گاه قارلار اوزره، گاه قوام اوزره
گونش پنجره مه شفق سالمادی
کتچن گونلرین آه، ایزی قالمادی
گزرکن آی، گونش دؤنرکن دؤوران
قیش گلیر، باهار، یاز سونرا دا خزان
بو دؤرد مؤوسوم ایسه دؤرد نالا چاپار
قیزیل قاناد گلیر... اووونو تاپار...

تهران - ۱۳۵۲

ساهرین ترجمه لریندن اؤرنک لر

آخسام اولدوزو

ألفرد دوموسه

ای آخسام اولدوزو، ای باشقا عالمین بیکی
شفقده، پرده لر آردی، بو غملی چؤللرده
او، لاجورد سارایدان باخیب، نه آختاریسان؟
کسیلدی گوجلو کولک، فیرتینا اوزاقلاشدی
فقط، یاشیل مئشه لر احتراز ائدیر... هله ده
قالان سو دامالادی، کوللار اوسته دوشمکده
قیزیل قاناد کپنک، بیر خیال کیمی دولاشیب
کئچیر عطیرلی یاشیل و گؤزل چمن لردن
نه آختاریسان ای اولدوز بو غملی دونیادا؟
و لاکین آخسامین اول سولغون اولدوزوسان
دایانمادان، گولر اوزله، داغا ساری یؤنه لیب
یاواش - یاواش اوزونو، پرده لرله اؤرتورسن

اي اولدوز، اي گنجه نين غملى گوز ياشى، نه اوچون
 ياشيل اوجا تپه لر اوسته دوشمك ايستيرسن؟
 چوبان هله سوروسويله قاليب بو داغلاردا
 گنجه قارانليغى سونسوز، يولون اوزاق، سؤيله
 قاميشليق ايچره ياشيل بير ياتاقمى اختاريسان؟
 سكوتا غرق اولان اخشام چاغيندا، اي اولدوز
 بير اينجى تك دوشه جكسن، مگر سولار ايچره؟
 اگر سويلا دوشرك اولمك ايسته بيرسن، باخ!
 دنيزلره گنديرك سن داغيت سويلا ساچيني
 و بير دقيقه دايان دوشمه گؤيلر اوستوندن!

منيم غميم
 شارل بودلر

او آرزى اتنديين اخشام ياخينلاشير آرتيق
 سن اي مينم غميم، اي اسكى محنتيم، اوسلان
 باخ ايندى شهر ظلم ايچره گيزله نير، ظلمت
 سئوينج اولور بيرينه... باشقا اينسانا حيرمان
 باغ عشرتين، او امانسيز و وحشى جلادى
 دؤبور، ازير، هاميني اولو، قانلى قيرماچلا
 اولور كن هر كسين، ايندى، نصيبي پشمانليق
 توت اللريمدين، امان، سن منى بير آز ساخلا
 سولار ايچينده ندامت، گولومسه ييب، گورونور
 غروب ائدير گونش ايندى، اولومله چارپيشاراق
 سوروكله بير اته بين غربه دوغرو، افسرده
 گنجه گلير گوزلیم، دينله... گل بو ظلمه دالاق

ھاياتى ئانلامايب كىم ئۆلۈملە قەھر اولسا،
سورور جاھان، گول آچار كىن باھارى ايبلىسىن...
ھاياتى ئانلاماين ظلمە باش آير، ھئىھات!
ھايات بو ظلمون اودوندا يانيب اولور بىتگىن.

ھاياتدا اوميد

اوميد اگر بو قارانلىق جاھاندا اولمازسا،
كىم آختاراردى ھاياتىن شفقلى چشمەسىنى؟
ھاياتىن عشقى اگر اولماسايدى، خاطرەدە
ئۆلۈم كىردى سئوينجىن گۆزل و شىن سسىنى.

اوميد، كۆھنە ايچكى دىر كى، خلقى سرخوش ائدر،
اوميد ايله قارا دونيا صفالى جنت اولار.
اوميد ايله گول آچار، باغچالار و قوشلار اوخور،
ياشىلانار قورو چۆللر، آخار، جوشار چايلار.

بشَر گۆزون آچار - آچماز گولر، گولر دونيا
اوفوق بىر آينا كىمى پارلايب دا شۆوق سالار.
اوميد غملى كۆنولده ايشىق ساچان گوندور،
گۆرن ايشىقلى گونو، گۆرمەيب دە كىم آغلار؟

دوشمان

منيمده گنجلييم اولدو بولودلو فيرتينا، كيم
 گونش پاريلدادى، گاه - گاه بولودلار آرديندان
 ياغيش، دولو باغيمى اؤيله تارومار اتتى
 كى اوندا قالمادى يئتگين و قيرمىزى ميوه
 و ايندى چاتيمشام افكاريمين خزان چاغينا
 چيچكله نن باغيمين تورباغى قارالميشدير
 سولار، مزار كيمي، اوندا درين چوخورلار آچيب
 گر كى تورباغى آلت - اوست اتديپ و تازه له مك
 و كيم بيلير، آچا قدير، يئنى - يئنى گوللر
 يازيق كى عومرو، زامان چئنيپ، تباه ائله يير
 «زامان» قارائليغا باتميش و قان ايچن دوشمان
 بيزيم اورك قانيمىزلا، شيشيب و گوجلو اولور.

گؤل

لامارتين

بو سونسوز گئجه ده، يئنى ساحيل لره
 نه زامانا قدر سوروكله نه جه ييز؟
 بيرگون بئله، دمير آتمادان عصيرلرين عمانيندا...
 ايل باشا چاتمادان سنين اى گؤزل گؤل!
 ماوى دالغالارين، اونو گؤرمز اولدو
 اونون اورتوردوغو، داش اوزرينده من
 باخ يالنيز اوتورماغا گلديم.
 بو گون كى كيمي آه... او گوند ده جوشوردون
 يالچين قايلارا اؤزونو چيرپيردين
 كؤپوكله نن دالغالاريني، روزگارلار
 اونون آياقلارينا نثار ائتردى

ياديندامى، آخشاملارين سوکوتوندا
سولار اوستونده و گويلر آلتيندا بيز
کورک چکيب، قاييق سورنده، آبرى سس
سنين او ماهنيندان باشقا يوکسلمزدى

بیردن بیره سانكى دالغالار سوسدولار
ساحيللر افسونلانميش کیمی اولدولار
عکس صدايا بنزر، سسلر اوجالديلار
بو سؤزلر قولانغیما چاتدی:

ای زامان اوچما دور!

سيزده شن ساعاتلار!

آخماز اولون!

بوراخين، بير دملیک سعادتدن بيزلر

کامياب اولاق...

نه قدر سفيلر، اولوم ايستهيب،

سيزه يالواريرلار... آخين اونلار اوچون،

اونودون بختيارلاری... اونودون سيز...

نه يازيق! بيهوده يالواريب دورارديم...

عؤمر کئچير... زامان اوچوب اوزاقلاشير!

توکنمه! دئيبکن قارا گنجهيه، آه،

دان يئرى سؤکولور!

اگر زامان دورماق بيلمز، آمان بيلمز!
گلین، اولمه دن سئويب سئويشک بيزلر
اينسان اوغلونون بير قرارگاهى يوخدور،
زامان دورماق بيلمز، اؤتوب کئچر، بيز ده
کؤچريک دونيادان...

اوج شعر

خيام

۱

ساقى! چمن ايچره باخ! آجىب گول و چىچك
گوللر سولاجاق گونشده بىر هفته يه دك
گل، توك شراب ايچ كى سن باخىنجا، بو ياشىل
اوتلار قورويوب، گول ده غبارا دونه چك!

۲

من تك اوزى باغلى اولان قارا تئله
بو مى كوزه سى عاشىق ايمىش بىر گوزله
اول قوللار باخمايىن، كى عاشىق قولودور
واختى ايله دولارمىش اونو بىر اينجه بئله

۳

هر صوبىچ اوجالار خوروزلارين اينجه سسى
اول اينجه سسىن بودور درين فلسفه سى:
سن آنلامادان ايناسى ايچره سحرين
بىر سايه گوروندو... كئچدى عومرون نفسى

حبيب ساهرين نثريدن اورتكلر

ايكى بولوم؛ قىز سسى، قىزىل سسى،

قازان سسى كىتابيدان

آیین چیخماسی

دنیزده، سولارین افق لر بیرلشدییی یئردن، پاریلتی لار گۆزه چارپار. بیر آن سونرا،
آی طلوع ائدر.

سولاردا اهتزاز گۆرونر و ساحیل لرده ایسه درین بیر سکوت حؤکوم سورر...
آی اوجالار، اوجالدیقجا، فسادان، سولار اوزره اینجی لر یاغار. اینجی لر ایسه،
بیر کهکشان وجودا گتیرر...

مئشه لردن، آی دوغارکن، پارباغلا دا خیشیلتی لار قولغا چاتار. آی، توتغون
پرده نی بیرتار و اؤزونو گؤسترر...

قارانلیقلا ایشیق لار بیربیرینه قارشیب، خیال انگیز شکل لر وجود گلر. بیر آن-
دا، بايقوشون سسی، گئجه نین سکوتونو بیرتار و ایتلرین اوغولتوسو ائشیدیلر.
مزارلیق لاردا، خرابه دیوارلارین آردیندان، آی توزلو بیر چیراق کیمی پاریلدار.
توزلو، و سوسوز آجاج لاردا، بیر تیتره بییش احساس اولونور. بیر پارا کؤلگه لر شبح لر
کیمی، یئریمه یه باشلار.

سانکی، دۇیوش لردە، زنگین لر اوغروندا اۆلوم شربتیی ایچین، یاخود زیندان لاردا بوغولان لار، تورپاق پردەسینی بیرتیب، آیاغا قالخیب، شهره دوغرو یثرمه یه باشلا ییرلار!

دوستاقلار، آیین دوغماغینی گۆرمز لر. بیر چوخ ائولر ده واردیرکی، زیندان دئییل، لاکین زنگین لرین محتشم و یوکسک سارای لاری اونو طیلسیمه سالیب و آیی ایشیغینی اؤنونه چیرکین بیر پردە سالار.

بیر چوخ دیار لار واردیرکی، هاوا چوخ زامان بولدلو اولور. اهالی آیین ایشیغین گۆرمز لر...

بیر پارا، دیار لادا واردیرکی، افق لری توزلو و دومانلی دیر، آیی گۆرونورسه ده، اییرنج بیر سیما کسب ائدر...

تهران - ۱/۸/۱۳۴۴

پنجره لر

یئر اوزونده بیر پارا ائولرین پنجره سی، دریا یا آچیلار. اورادان، سولارین، هر آن بیر رنگه بویانیدیغی، گونشین باتماسینی، آیین چیخماسینی سئیر ائتمک اولور.

پنجرده واردیرکی، مئشه لر، باغلار ساری باخار، اورادان ایشیق لارلا، کۆلگه - لرین اویناشماسینی، پردە لرین نسیم ایله ترینمه سینی، گۆروب و یارپاغلارین خیشیلتی سینی و قوشلارین جیویلتی سینی ائشیتیمک ممکن اولور.

گوندوز لر گۆی قبه سی نظری جلب ائدر.

بعضاً، بیر مجلل ائوین پنجره سی آچیلار، اوردان، بیر گۆزل ساچلارین آشاغی ساللا ییب، یولدان کئچن لرین اوزونه گولر و گول یارپاغی نثار ائدر. همده، بیر پارا پنجره لردن، یولدان کئچن لرین اوست - باشینا بولاشیق سو و کول تۆکرلر!

غرض... بو دونیادا، چوخلو ائولر واردیر و چوخلو پنجره لر، سایماغلا باشا گلمز. دمیر بارماغلیق لاری ایله اؤرتولموش، هۆرومچک تورو ایله هۆرولموش: پنجره لری. فرش توخوما کارخانالارین، هیج آچیلماز پنجره لری ده اولور...

پنجره لردن، گاه آیدینلیق، موسیقی دالغالاری، ایلهام، امید، گاه دا، قارائلیق و

یاس ایچرییه نفوذ ائدر.

تبریزده کی، بابا یوردونون، پنجره‌لری آغاجلیق و چشمه‌لری بیر حیطه
آچیلاردی، اورادان بیزی کؤچورتدولر!

غربت ولایت‌لرده، قوندوغوموز ائولرین، پنجره‌لریندن توز، دومان ایچری
گیریب، هر یئری بورودو.

اورادان، بیر اتوموبیل گورولتوسو، یاد دیلی، درویش نغمه‌سینی ائشیتدیک!
عجبا، بیر زامان گله‌جک می کی دنیا‌دا اولان، بوتون یوردلارین پنجره‌لری
باغا، باغچایا آچلیب و گونشه ساری باخیب اوردان دینلنچی سیزیلتی‌سی، توپ،
توفنگ صداسی ائشیدیلمه‌سین؟

تهران - ۲۶ / مهر / ۱۳۴۴